

111

PAPELES

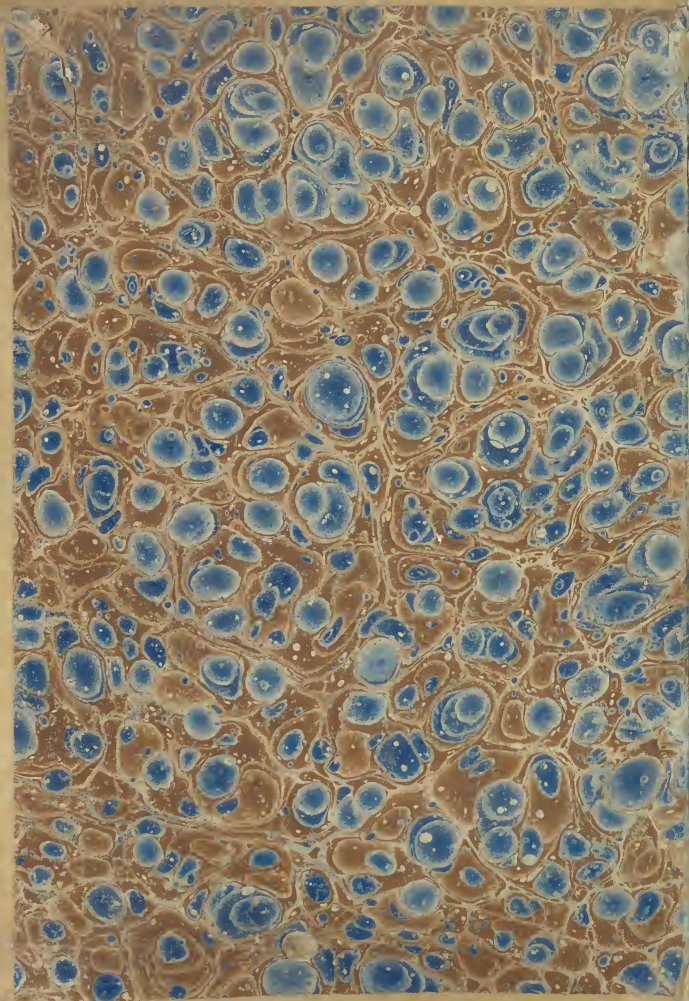
VARIOS

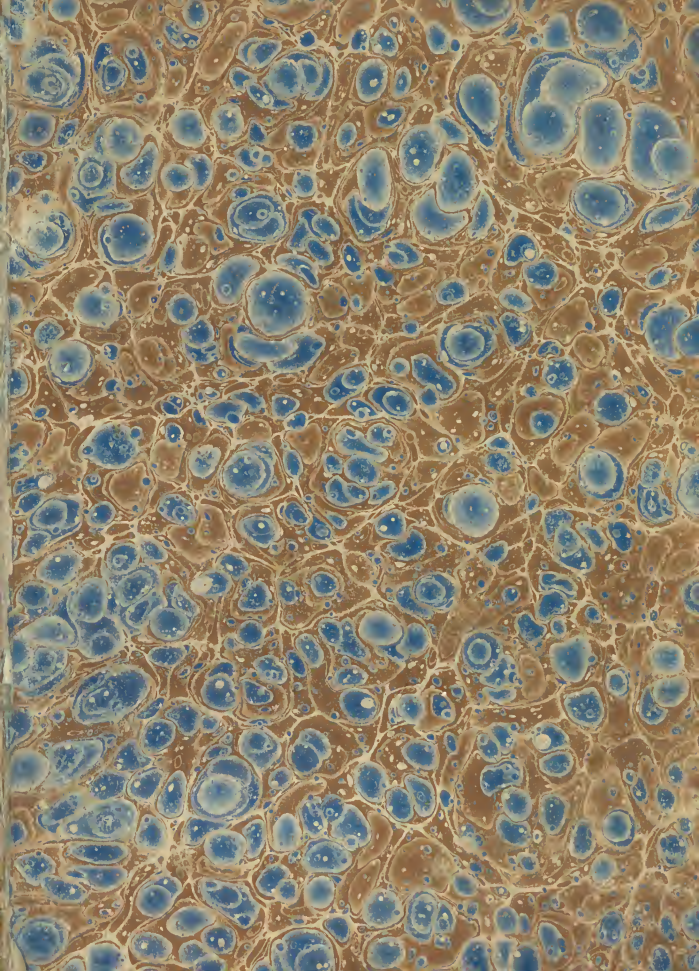
Aut 111

71-17

17

1872

Est. 17. Feb. A:

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and blurring.

CATHOLICA VERIMONIA

10
n

ILLVST. AC REV. DÑI D. FR. ILDEFONSI A S. THOMA
EPISCOPI MALACITANI.

Per quam pro se , & pro Societate Iesu iure invecus.

In Petrum Iurieu , & Præficum Moralem.

Ad SANCTISS. INNOCENT. XI. pedes pervolutus obsecravit.

Vt muta fiant labia dolosa, & obstruatur os loquentium iniqua

APOLOGETICE DECLAMATA.

PER DO& D JOANNEM EMMANVELEM ROMERO
DE VALDIVIA.

Olim Regalis ~~Majorie~~ Granatensis Collegij Alumnum.

NEC NON EIVSDEM COLLEGII , ET IMPERIALIS
Vniversitatis Rectorem,

ET IN EADEM VNIVERSITATE INSTITVTIONVM
CATHEDRÆ MODERATOREM.

IN REGALI CHANCELLARIA CAVSARVM PATRONVM
CANONICVM DOCTORALĒ MALACITANÆ ECCLESIE

SANCTÆ CRUCIATÆ IUDICEM.

IUDICEM SYNODALEM , ET EXAMINATOREM
Generalem in Malacitano Episcopatu.

DEHINC ARCHIDIACONVM MALACITANVM,

PROVISOREM, ET VICARIVM GENERALEM.

ET EIVSDEM DOMINI EPISCOPI COMMENSALEM

MINISTRVM TITVLAREM SANCTI OFFICIJ SVPREMÆ

AC GENERALIS INQVIGATIONIS.

CHAPTER I

THE HISTORY OF THE

REIGN OF CHARLES THE FIRST

IN WHICH IS CONTAINED

THE LIFE AND DEATH OF

THE KING

BY JOHN BURNETT

IN TWO VOLUMES

LONDON

PRINTED BY R. CLAY AND COMPANY

ST. MARTIN'S LANE

Timostheo Charissimo filio inscribit Apostolus Epistolam 2. cap. 1. & quasi prænuntians Societatis Jesu puillimæ Religionis adversarios, ita eloquitur cap 3. *Erant homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi: scelesti, sine affectione, sine pace; criminatores:: habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes:: semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes::*

Eiusdem furfuris reputavimus *Practicum Moralem*, & libelli spiritus *Monsieur de Arnauld*, Authorem Anonymum, sed verè *Petrum Iuricu*, suosque gregales, qui *Theatri Jesuitici* aconitum propinant.

Cum verò pro eis, & pro virulento *Theatro* bellum epistolæ suæ à Doctore Antonio de Arnauld ultro adversus nostram *Catholicam Querimoniam* indictum viderimus, cum Paulo prosequamur *Quemadmodum Ioannes, & Membres restiterunt Moysi, ita & hi resistunt veritati, homines corruptissime.*

Huiusmodi autem bellum contestari, contempnimus; satis enim nobis est, si id cum Apostolo respondeamus, quod connectit ibidem: *Ultra nec proficiet: insipientia enim eorum manifesta est omnibus, sicut, & illorum fuit.*

Tibi vero, Vicari Noster, & Frater amantissime, quid dicamus? *Quod in tua declamatione proculdubio affectus es meam Doctrinam, fidem, patientiam::*

Vobis autem Religiosissimis Jesuiticis Pauli sectatoribus quid? sed ipse dicat: *Quales persecutiones sustinistis! & ex omnibus eripuit vos Dominus. Et omnes, qui piè volunt vivere in Christo Jesu persecutionem patientur. Mali autem homines, & seducti res proficiet in peius: errantes, & in errorem mittentes:: Dominus Iesus Christus cum Spiritu tuo. Gratia vobiscum Amen.*

Tunc... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

In... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

Quod... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

Quia... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

Quod... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

Quia... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

Quod... (The text is mirrored and difficult to decipher, appearing as bleed-through or a reflection of the reverse side of the page.)

* * * * *

CATHOLICA QUERIMONIA DECLAMATA.

DECLAMATIONIS ARGUMENTVM.

Imperatoriam Maieſtatem; ſic præfatur Iuſtinianus in præ-
 mio inſtitutionum. [Illuſtriſſime, ac Reverendiſſime Do-
 mine, inter Præclariffimos facile Princeps] ſed muratis vo-
 cibus, ſeu congruentius pro Te mutuatis, profari liceat (PAS-
 TORALEM DIGNITATEM) non ſolum armis decoratam, ſed
 etiam legibus oportet eſſe armatam. Ad quid autem iſte armo-
 rum decor? Ad quid iſta legum armamenta? Reſpon-
 det ipſe: *Ut Princeps Romanus: Nos vero, vt MALACITA-
 NVS ANTISTES, non ſolum in hoſtilibus prælijs Viſtor exiſtat,
 ſed etiam per legitimos tramites calumniantium iniquitates ex-
 pellat, & fiat tam juris Religioſiſſimus, quam victis hoſtibus trium-
 phator Magnificus.*

Ideo pro tuo Nomine deſenſando à Præſtici Moraliſ
 impoſtura, & à libello ſpiritus Monſtur de Arnault ex eadem
 Præſtica per Iurieu, celata manu edito, & tibi falſo librum
 Theatri Ieſuitici adoptante; necnon pro Societate ab hoſtiũ
 calumnijs protegenda in tua celebratiſſima Catholica Queri-
 monia accinctus ad bellum prodijſti; id enim diſſertiffimè
 innuſ, dum in præfatione ais: *induam pro Thorace iuſtitiam,
 & accipiam galeam, iudicium certum, id eſt ſincrum, non ſuca-
 rum, & carens omni ſimulatione, & diſſimulatione, vt Grace le-
 gitur: Coronatus eſ ergo, quia legitimè certavi tam Religio-
 ſiſſimæ Societatis Iuris Religioſiſſimus, quam Præſtico Morali,
 & Petro Iurieu victis hoſtibus Magnificus triumphator.*

Huiuſmodi triumpho auspicia ſceliciſſima ſtemma tuum
 omnino portendebat; quandoquidem inter alia Altiffimæ
 Tuae Nobilitatis Inſignia illud relucet; Crux nempe Sanctæ
 In-

Inquisitionis limpidissima, Diademate super ornata, & hoc
lemmate circumscripta: ARMA MILITIAE NOSTRAE. Hor-
ruerunt protinus Iesuitarum hostes dum enim per tuam
eloquentissimam *Catholicam Querimoniam*, ut muta fiant
labia dolosa, & obstruatur os loquentium iniqua, intendisti,
arma ista, ea referre haud dubio persenserunt, quae osten-
tat Divus Paulus 2. ad Corinth. 10. 4. *Arma militaria nostra,*
non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum,
consilia destruentes, & in captivitatem redigentes omnem in-
tellectum in obsequium Christi. Nemo sane contra huiusce-
modi arma inturget, nisi qui, per ea in tua *Catholica Que-*
rimonia, districta; tuos in Societatem Iesuiticam insultus
uefarios profligari sub tua Protectione animadvertens, ira
percitus infirmuisset: *Ira est enim, ait Augustinus, cum inest*
opinio turbulenti appetitus offendendi ea, qua facilitatem actio-
nis impediunt. Ideo plerumque, non hominibus tantum, sed calamo
irascimur in scribendo, cumque collidimus, aut frangimus, &
aleatores tessera, & pictores penicillo, & cuiuscumque instrumento,
quilibet, ex quo difficultatem se pati arbitratur.

Dolet proculdubio Iesuitarum gloria, cui dolet *Catholica*
Querimonia; inde quidem ira; nam eam definivit cum Aristotele
Seneca de ira, lib. 1. c. 3. *Iram esse cupiditatem doloris reponendi.*

Inde non mirum, quod *Practicus Moralis*, necnon *Petrus*
Iurieu prosiliret in iram *Brevem insaniam* [ut cap. 1. inquit Se-
nec.] *aque enim impotens sui est, decoris oblita, necessitudinum imme-*
mor, in quod caepit pertinax, & intenta, rationi, consilijsque, praclusa.

Sed praeter opinionem causam sibi sumit *Doctor An-*
tonius Arnauld, eodem profecto livore tinctus; quo *Pra-*
cticus posset, & *Iurieu*; omnia enim irati animi signa
praesertit; quae innuit Seneca dicto cap. 1. *Vanis agitata*
causis, ad dispectum aequi, verique inhabilis, ita enim se
se impellit in contentionem *Doctor Arnauld*, ut totam inten-
dat evacuare *Catholicam Querimoniam*; penitusque subsistere
quae cumque in *Theatro Iesuitico* adversus Societatem pun-
gunt scripta: *Ratio id iudicari vult, quod aequum est: ira id*
aequum videri vult, quod iudicavit. *Ratio nihil praeter ipsum de*

quo agitur, spectat: ira vanis, & extra causam versantibus commovetur, idem Philosophus cap. 16.

Vanis ergò commotus insurgit causis. Quid vanius, quam se exhibere læsum ex *Catholica Querimonia*? Quid iracundius, quam ex hoc in Societatem, in *Catholicam Querimonia*, immò, & licet reverenter, in Te etiam irrumperet: vt opportunè id dicamus, quod de Cnei Pisonis iniusto iudicio argutè idem Cordubensis ibidem: *O quam solers est ira ad fingendas causas furoris! : excogitavit, quemadmodum tria crimina faceret, quia nullum invenerat.*

Eò devenit Doctoris istius ausus, vt postquam tela sua in Societatem, & in *Catholicam Querimonia* contorsit, in id præceptis iuerit, vt tandem dixerit, non minorem Tibi gloriam ex eo, quod *Theatrum Iesuiticum*, vt non Tuum expliceris, quam si *Catholicam Querimonia* Tuam esse inficeris.

Invulnerabile est, (Illustrissime Domine) non quod non feritur, sed quod non leditur; aiebat idem Cordubensis, de constantia sapientis, cap. 3. Ferite studuit Arnaldus; sed non læsit: invulnerabilis est *Catholica Querimonia*. Quid tu putas [loquamur ad Arnaldum cum Philosopho cap. 4.] Quid tu putas cum stolidus ille Rex multitudine telorum, diem obscurasset, ullam sagittam in solem incidisse?

Indè (Illustrissime Princeps) pro serenitate tuà immotum exhibendū animum duxisti; ex quo eius altitudo prominere visa est. Illud non venit in dubium (aiebat ipse Philosophus) lib. 3. de ira, cap. 25. quis se exemerit turba, & altius steterit, quisquis despexit laceßentes, proprium est magnitudinis verae, non se sentire percussum; sic immanis fera ad latratum canum lenta respexit.

Nec Jupiter in Cæsarem fulmina retorfit; Qui iratus cælo, quod obstreperet, Pantomimis, quos imitabatur, ad pugnam vocabat Iovem, & quidem sine intermissione Hæmericum illum exclamans versus: *TOLLE ME, AUT EGO TE.* Quam à demeritis suis Putavit, aut sibi noceri, ut à Iove quidem posse.

aut se nocere etiam Iovi posse; Seneca lib. 11. de ira, cap. 16. in fine.

Vbi ex Dione Cassio Lipsius scripsit: *Machinã excogitasse, qua tonitribus obstreperet; ac contra fulmina fulminaret; ac quoties ea decidissent, lapidem vicissim eiaculabatur, & in cœlum mittebat cum voce: TOLLE ME, AUT EGO TE.*

Contra *Catholicam Querimoniam*, tonitrua, & fulgura, pro Societate Jesu in advertarios iaculantem, tonat, & fulgurat Arnaldus, qui, licet Pantomimicé, ridendum lapidem in cœlum emittat: *Super verticem suum iniquitas eius descendet. Quanta dementia fuit? Putavit ne, aut sibi noceri, nec à Jove Malacitano posse, aut nocere etiam Sacro Antistiti posse?*

Ergò nec Te huiusmodi Doctoris libera epistola, ut nec Jovem Cœlaris ausus immutavit: audi vi enim Te regiã sententiã proloquentem, ut aliàs in *L. unica, Cod. si quis Imperatori maledixerit.*

Ibi: *Si quis modestia nescius, & pudoris ignarus improbo, petulantique animo, maledictò nomina nostra crediderit laceranda, ac temulentia turbulentus, obretractor temporum nostrorum fuerit, eum pœris nolumus subiugari, neque durum aliquod, nec asperum volumus sustinere; quoniam si id ex L. vitate processerit, contemnendum est; si ex insania, miseratione dignissimum; si ab iniuria, remittendum.*

Satis est gloriæ tuæ, Illustrissime Domine, victoria de P. Iulstbijn reposita, quatenù Petrus Jurieu *Spiritum Mursiur de Arnald ex Præctica Morali* viventem, exhalavit; quem quidem proprio gladio, argumentis videlicet ad hominem iugulasti.

Abscissum caput coram Sarcinissimo in tua supplici, & elegantissima oratione demonstrasti; per quam non solum per Romam, sed per totam Italiam; Hispanias, Franciam, Pannoniam, immò per totum Orbem terrarum circumlatum est; quemadmodum illud Goliath: non tantum coram Rege; sed per Ierusalem, omnesque per vias. *Abulenti Reg. lib. 1. cap. 17. .... 37.*

Plauserunt David triumphat rem Ierosolymitani
cantus ; vt testatur Sacra Historia. Sed cum *iusti* Jesuic Te
vindice tulerunt spolia impiorum , decantaverunt nomen
tuum omnes vbique Catholici & *victtricem* *ma* *lum* *tua* *m* *lau*
daverun pariter; quoniam sapientia aperuit os mutorum, & lin
guas infantium fecit disertas , Sapient. 10.

Satis est gloriae tuae , sed nihilominus congruè ex
hortatur Divus Bernardus a l' Eugeniū Papam lib. 1. cap. 9.
Præscinde linguas magniloquas, & labia dolosa claude, hi sunt
qui docuerunt linguas loqui mendacium disertū adversus iusti
tiam: eruditi pro falsitate, sapientes sunt, vt faciant mala, elo
quentes, vt impugnent verum.

At quia dices, Tuæ Magnitudinis, & Serenitatis nō
irumemor : *Qui tribulant me exultabunt si motus fuerō* Pl. 12,
Ego Illustrissime Domine , vt potè seruus Tibi lubentissimè
addictus , & Societatis Jesu amantissimus Alumnus Ego
Philist hijm linguam, & suorum gregalium dissecabo, vt quō
dam Nicanoris dissecta est iubente Machabæo lib. 2. *Sacræ*
Historiæ, cap. 15. Pro linguis intelligit scripta, Castro de iusta
heret, punitione, lib. 2 cap. 15. Et concludit: Has igitur lin
guas, hoc est eorum libros oportet abscindere.

Sine ergo me, Illustrissime Domine, petulantes lin
guas abscondam. Sed quo gladio, nisi *Catholica Querimonia?*
Non est alius huc similis. Gladius quidem anceps ad facien
dam vindictam in Præcticam Moralem, increpationem in
Epistolam Doctōris Arnault. Ad id ergo Catholicam Queri
moniam Tuam, Illustrissime Princeps, impari quantumvis
calamo, declamabo.

D I S S E C T I O I.

Q Verelam primam instituit Arnaldus supponens aspero
stylo in eum esse actum in *Catholica Querimonia*, & re
petitis iniurijs agitata ; de quo exclamat in princi
pio

6
pio epistolæ suæ, cui finis consonat: & valde irridet se im-
meritò appellatum esse *Goliath*.

Relucet quidem in hac querela, illa M. d. tri mifer-
tentia à Seneca tradita, *lib. 5. de Benef. cap. 12* Stomachus
*morbo vitiatas, & colligens bilem quoscumque accepit cibos mu-
tas, & omne alimentum in causam doloris trahit.* Stoma-
chatus ergo Monsiur Arnaldus Societati Jesu, quidquid
adversus eius hostes in Catholica Querimonia perorasti;
id in te iactatum æstimavit. Nam neque verbum qui-
dem in tota Catholica Querimonia de Arnaldo fit, sed tan-
tummodo ex epistola Divi Bernardi 199 allusionem tan-
gis inter *Petrum Iurieu*, et armigerum, & *Arnaldum*, ut *Go-
liath*. Sed eâ quâ, decet modesta hæsitazione, et patet §. 7.
n. 2. ibi: *Sanctissimus iste Doctor* (Divus Bernardus) *Practica
Moralis Iesuitarum Authorem, modò sit Arnaldus, ut innuit
Petrus Iurieu in suo spiritu., ipsamque Petrum Iurieu veluti
præsignavit.*

Ergò evacuatur tota Arnaldi querela, si ipse Practicæ
Moralis Author non existit. Quod si in *Practicam Mora-
lem*, & in Iurieu duro stylo inveheris Illustrissime Domine,
quid ad Arnaldum? cur te iniurijs impetuum æstimat, &
dolet?

Si autem *Practici Moralit*, & Petri Iurieu vindex ob-
tendi cupit, eò quod in eos stylum distinxisti, pro Te sunt
Divus Augustinus *ad Petilianum lib. 3. cap. 1.* Divus Hiero-
nymus *contra Vigilantium*. Idem Augustinus *epistola 216.*
Catherinus *opusculo de eliminandis libris noxijs.* Divus Basilius,
Petrus Cellens. *Epistol. 8.* Epiphanius, Divus Gre-
gor. Quos omnes styli huiusmodi amplissimos antesigna-
nos cumulasti, §. 2. *Catholica Querimonia*, & eodem spi-
ritu inveheris.

Nonnè Divus Paulus quandoquæ eo stylo utendum
fore monuit Epistolæ? Sed & ipse usus est: *Multi inobe-
dientes, vaniloqui, seductores; Dixit quidam ex illis proprius
ipsorum Propheta: Crescentes semper mendaces, mala bestie.*
ven

7

ventres piov. Testimonium hoc verum est. Quam ob causam
inrepa illos durè, ut sani sint in fide, non intendentes Iudaicis
fabulis, & manlatis hominum averfantium se à veritate. Ita
in epistol. ad Titum.

Durè igitur optimo iure *Præficam Ad ralem*, & Iuricu.
consultò increpasti, sale vndique orationem perfundens:
Ne ergò (ais) §. 2. n. 7. *insulis videamur, sale utimur, quo con-*
dita vestra oratio iuvare poterit, &c. In quo proculdubio
Apostoli imaginem refert ad Colos. 4. *Sermo vester semper in*
gratia, sale sit conditus, ut sciatis, quomodo oporteat vos unicui-
que respondere.

Sed quo sale? Lenitate scilicèt, suavitate, candore, sa-
pientia, delectu, lepore, venustate, quin etiam, ubi opus est, mor-
dacitate, atque acerbitate (ut explicat Miedes) in commentar.
de sale, lib. 4. n. 70. His omnibus salibus Tua est conspersta
Catholica Querimonia.

Sale præterea veritatis, pro Te, & pro Religiosissima
Societate: Nihil enim (ait Miedes ibidem) ad Divinitatem
propius accedere, aut sum ea idem esse apparet, quam summa
veritas, per salem, expressa quadam imagine adumbrata. In
eam intendens ais, Illustrissime Domine, §. 1. n. 1. Ideoque
secula in testes ducimus, & typis damus veritatem, ut semper
posteritati vesanus huiusmodi hostium dolus innotescat. Ce-
deret proculdubio, Arnaldus veritatis tuæ sali, nisi caligi-
nosa iræ cessisset officijs; quæ diuertè exprimit Seneca de
ira, lib. 1. cap. 16. *Etiā si ingeritur oculis veritas, amat, &*
suetur errorem, coargui non vult, & in malè cæptis, honestior
illi pertinacia videtur, quam pœnitentia.

Vindice, sale usus es, Illustrissime Domine, adversus
Societatis adversarios: Nam etiam Cacodæmones, sacro sale
perterrefactos sic à nobis fugamus, ut subinde graves illorum
in nos impetus, facile sit, modò numen adsit, non modò sustinere,
sed ut inanissimos debilitare, atque perfringere: ex quibus re-
linquitur etiam impiorum vindicationem à Deo mortalibus cen-
cessam. Miedes lib. 2. n. 29.

Pupugit vehementer Arnaldum, quod de satyra in
Societatem dixeris: Libellum luce indignum, utpote inter in-
ferni tenebras fabricatum; cuius titulus est: Practica moralis
Iesuitarum. Quod consequenter ad tuos tales eloquutus es.

Nam ubi pralo mandari; ubi efformari posset talium
libellorum materia? Quos sortietur Authores? Qua vi ex-
terminabuntur? Omnia veluti comprehendit, iam relatus
Miedes de sale lib. 4. n. 8. ibi: Ea lem ipsa excitante invidia,
infinite ipsorum demonum legiones à sathanicis infernerum
cavernis, aut potius, ut Augustinus ait, ex caliginoso loco acris
quotidie in nos involant, pro veritate mendacia, & furcòs sug-
gerunt, atque validos exagitant, & DISCRUCIANT. Et cõ-
cluit: Inclita vis salis, quod tanti sit ad fugandos dæmones!
Inclita vis, dicamus, Catholica Querimonia! quæ tuo sale,
spiritum Arnald, & Practicum Moralem fugavit.

Vnde sub huiusmodi talis acerbitate, consequenter
aversus eos, dixisti, Illustrissime Domine, dict. §. 2. n. 3.
Oportet ergo in vos spiritus maledicentissimi stylum armare?
usque severa manu contundere, esse enim omnino asperum, hic
citra labem est. Hec enim durities, & asperitas non est visio
scriptoris vertenda, sed referenda in conditionem materia. Est
enim (dicit cum Augustino epist. 216.) Salubris mordacitas
charitatis debita malignis: Ex recitur in Dæmonia hæc execra-
tio, cum in hæreticis stringitur calamus, ideo eos appositè de-
nominat Catherinus diabolici fistulas; per quas loquitur, & im-
providos plerosque dementat.

Aspidem sæpe nominasti Practicum Moralem, & Pe-
trem Jurieu. Ergo tale eis occurrere recti fuit consilij: Nam
iuxta Plinij, aliorumque sententiam adversus serpentum morsus
qui recta via cor perunt diligenter admotus venenam emittente
vertit, & necat. scribit idem Miedes lib. 2. n. 18. in fin.

Aspis, quæ si reuulserit in mortiferum somnum redigit
unde somnolosa, & somnifera dicitur. Dixit Textor in Epi-
thet. verbo, Aspis, Plinius de natura animal. lib. 29. cap. 4. &
Miedes. dict. lib. 4. n. 59. ait: Lethægo laborantibus inter alios
sicut

9
sicuti remedio est frequens exsuscitatio, qua valido clamore fit,
aut vellicatu narium, auriumque attritu: tum, & mica salis ad
pungendum. Ergo ut expergiscerentur, qui aspidum vene-
no infecti somniabant Te esse Authorem *Theatri Jesuitici*,
tuis salibus eos pungere disertissimè statuisti.

20. Dum ergo de salibus tuis, queritur Arnaldus, utrum sibi
asseverandū eligat, vel sine causa queri, vel eodem vulnere,
quo *Præcticus*, & *Iurieu*, laborare; quod si ita est, hoc sibi,
non tibi imputet, qui de Arnaldo, nec verbum faciens;
*vulnera fricantia sunt sale, ut dolore concepto id medela, & sup-
plicij locum gerat*, egregie ubi supra contexuisti.

D I S S E C T I O I I.

Note ut speciale omnia exemplaria Catholicæ Que-
rimoniæ manu Tua subscripta esse; & addit Te id
fecisse ad suggestionem Jesuitarum. Sed ipse & arguit, &
dissolvit argumentum. Nam agnoscit vereri posse, ne à
Jesuiticis compositam esse Catholicam Querimoniam in-
telligeretur. Admittimus solutionem. Sed falsum omninò
est, id te effecisse ad suggestionem Jesuitarum.

Minimè inficias ibimus sibi de Catholica Que-
rimonia Jesuiticam Religionem congratulari. Sed quid mi-
rum? Patiebantur, quantumvis apostolicâ constantiâ, quod
prædixit Paulus 2. *Corinth. 11 Libenter enim suffertis in-
sapientes, cum sitis ipsi sapientes: substineris enim, si quis vos
in servitutem redigit, si quis devorat, &c.*

Theatri Jesuitici servitutem gemebant [servitutis
enim speciem constituunt calumniæ] redemptione indi-
gentem: *Redime me à calumnijs hominum*, Psal. 118. Plau-
ferunt te Rescriptorem delentem chirographum *Theatri*,
damnati adversus eos scriptum. Vnde necessariò gratanti
animo in fronte Catholicæ Querimoniæ gavisii sunt in-
scriptum esse indubitabili signo, nempe propria Tua Sacra

manu, & Nomen, & Dignitatem Redemptoris *Fr. Ide-
fonfus à Sancto Thoma Episcopus Catalanus*. Forſitan ex
hac cauſa codices Nominis, & Dignitate Tua decorasti?

An verò quia manibus aliquorum Principum data
eſt à Deo gratia curationum, vt Regibus Franciæ, & An-
gliæ morbum ſanare ſtrumarum: quemadmodum Regibus
noſtris Catholicis fugandi dormones humanum corpus ob-
ſidentes; veſcribit Barrel. *de præſtant. Reg. Catholici, cap. 55.*
Ideò vt Te cauſam non eſſe doloris iniuriarum Theatri
Jeſuitici oſtenderes, admoviſti manum ad dolorem, quo an-
gebatur Societas, vt foeliciter ſanaretur?

An ob hæc manu propria, Catholicam Querimoniam
obſignasti? *An quia obſtrudere os loquentium iniqua* intende-
bas, vt lemma tuæ orationis continet, ideo manum tuam
applicuiſti iuxta illud Perſij Sat 4.

*Fert animus calidæ feciſſe ſilentia turba
Maieſtate manus.*

Sed ne per prærupta divagemur, dùm viam planam
inire, in promptu eſt; rationem tradere, non retardemus
huiuſmodi diſertiffimæ ſingularitatis. Scis enim; & [*licet
ſeruus neſciat, quid faciat Dominus eius, Ian. 15.*] ſcio etiam
[quia antequam manu propria, & nominis ſubſcriptione
codices in fronte firmaveſſes; id mihi parvulo revelaſti] nul-
lam ob aliam cauſam impulſum eſſe, quam vt occurreres
hoſtium verſutiæ, qui quemadmodum Tibi adoptarunt
temere *Theatrum Jeſuiticum*, cavendum erat ne, vel Catho-
licam aliam Querimoniam, pro ſuo libito, nomine tuo
conderent; vel veram adulterarent, vel Tuam eſſe
negarent.

Authenticam igitur omnino voluiſti haberi *Catholi-
cam Tuam Querimoniam*; id enim & Tua intererat, & ma-
teriæ gravitas poſtulabat. Quid quando id curant Prin-
cipes, manu propria muniant inſtrumenta, vnde Anol-
dus Clapmar. *lib. 3. de arcanis dominationis, cap. 5. ait: Pari-
tatione nominis licuit Principis manum imitari, atque unum vi.*

Vbi prosequitur : *Quippè est hoc non tantùm improbum, ve-*
tumetiam periculosum ipsi Principi, quod is qui eadem qua Prin-
ceps videtur scriptura, aut littera, Principem apud subditos mi-
xis modis suspectum, atque invisum facere potest. Quodnam
 tibi negotiũ faceßtere nõ possent Heretici, si aliam Catholi-
 cam Querimoniam nomine Tuo possent efformare? Ergo
 his omnibus malis providè occurristi manu Tua, Nomine,
 & Dignitate signans, codices Catholicæ Querimoniæ.

Nec desunt ad id Iurisperitorum authoritates. Tex-
 tus est in *l. unica, C. de mandatis Principum*, ibi : *Sacras no-*
stras litteras esse querendas. Quam imitans Bonifacius VIII.
 in *extravag. de electione*, eandem adstruit sanctionem. *Nisi*
prius, ait, quod asserit, legitimis ostenderit documentis, tam ex
civilibus, quam ex canonicis institutis colligitur, asserenti nam-
que cum mandatis Principum se venisse credendum non est, nisi
hoc scriptis probaverit.

Nec opus est, vt tota scriptura manu Principis effor-
 metur ; nam sola subscriptio Principis in epistola sua idem
 operatur, ac si totam epistolam scripsisset. *Gonzalez in Reg. 8.*
Chancell. gloss. 60. n. 8. Et ita Iurisperiti intelligunt textum
 in *l. 1. §. 1. ff. de constitut. Princip.* ibi : *Quodcumque igitur*
Imperator per epistolam, & subscriptionem statuit.

Indè pro rei pondere, & gravitate, aliquando nec litte-
 ris Pontificijs fidem adhiberi fas est, nisi Manu Sanctis-
 simi subscriptis ; vt accidit in litteris avocationis ab Ordi-
 nario in prima instantia iuxta Concilium Tridenti. *sess. 24.*
de Reformat. cap. 20. ibi : *Ex urgente, rationabilique causa iu-*
dicaverit Summus Pontifex per speciale rescriptum signature
Sanctitatis suam manu propria subscribendum. Vbi omnes no-
 tant, speciale, in subscriptione consistere : *Nicolaus Garcia*
de Benefic. 6. p. cap. 3. à n. 3. & omnes quos congerit *Salgad.*
de supp. 2. p. cap. 6. ex n. 18.

Quæ iuridica paritas optimè Tuæ subscriptionis so-
 licitudinem applicatam esse demonstrat ; adstitit enim cau-
 sa rationabilis ; immò, & urgens, nam si sub Tuo Nomine
 &

& Auctoritate prævaluerat *Theatrum Iesuiticum*; & de-
 nus sub ipso Nōmine, & Auctoritate *Catholica Queri-*
monia adversus *Theatrum Iesuiticum* edita illucescet. quid
 quisque credere debebat, versaretur in ambiguo; an vide-
 licet *Tuum* esset *Theatrum Iesuiticum*? An potius *Tua Ca-*
tholica Queri-monia? Et ut instrumentis inter se repugnan-
 tibus, utriusque fides abneganda foret, ex textu *in l. ubi re-*
pugnantia; de reg. iur. optimè Pareja de instrum. edit. tom. 2.
tit. 7. resolut. 1...5. n. 7 & seq.

Cuius controversiæ periculum omnino in Te, & in
 Societatem maximè impendebat à Populari iudicio; eò
 quod sæpè *scinditur incertum studia in contraria vulgus.*
 Immo sæpissimè, quæ adversus Religiosos mentita est ini-
 quitas, propensiore animo amplectitur, ut iam pridem do-
 lenter tetigit Divus Chrysostomus *lib. 1. adversus vitupera-*
tores vita Monastica.

Ibi: *Sive enim in forum eruperis, eam contentionem*
offend's, adspiciesque, vel in tabernis medicorum, vel in qualibet
urbis parte, ubi sedem habere solent hi, qui nihil operari vo-
lunt, ingentem risum ab omnibus moveri. Risus autem huius,
& comædiæ ratio, ac materia omnis est eorum, quæ adversus San-
ctos viros gesta sunt, iucunda, ac festiva narratio.

Quod laconicè priùs innuerat, quasi propheticè res-
 piceret ad Societatem Jesu. *Salvianus lib. 3. ad Eccl. Catholi-*
cas, pag. mihi 594. Nullos pietas minus respicit, quam quos
præcipuè Religio commendat.

Quæ præcipuè à pietate deflexio evenit abiectissimæ
 indolis hominibus; quia, ut *culices ad dulcia non advo-*
lant, sed ad acria petunt, Plin. lib. 10. cap. 72. Arist. lib. 9.
cap. 35. Ita quidam maledicis, & infestis sermonibus ve-
 hementius delectantur. Eò commune est, ut satyræ
 potiùs attendantur, & extendantur, quam encomia. *textus*
in cap. cum in iuventute, de Purgat. Canonica. Vbi Innocent.
3. Inimicus homo apud Regem, & Regni Magnates ipsum ve-
quiter publicavit, ut sic deberet amplius infamari. Unde nos

tantam emulorū nequitiam attendentes, licet pulsati fuerimus multoties contra eum, nunquam tamen adversus ipsum potuimus commoveri: scientes, quod dictam vniū facile sequitur multitudo.

Ergo licet cordatus quisque *Theatrum Iesuiticum* rejiceret, & á Te compactum minimè autumaret, sed *Catholicam Querimoniam* statim Tuam esse crederet: contrariū verò malignantis naturæ homines indicaturos se. e præcavendum erat. Rectè igitur iure ex his causis, ut decisivam á suspecta vulgi cognitione, & impijssimo Tribunali avocares, illud speciale patrare decrevisti, nempe ut codices omnes Tua Manu, & Nomine subscriberes.

Ex qua quidem subscriptione, quasi voce dilucida continud audias asseverans, & testimonium proferens, expositum pactum, & nothum esse *Theatrum Iesuiticum*: prolem verò Tuam legitimam esse *Catholicam Querimoniam*. Cum iudicium sit, quod subscriptio dicitur, vox, & testimonium ipsius subscriptentis, Gonzalez ubi supra n. 2. post antiquos in *l. si procuratorem, ff. de Procuratore*.

Pæterea non abs te dicere possemus, *Querimoniam Tuam* Posteritati dicatam esse, & in Sacris & dibus Societatis Jesu. reponendam. De posteritate supra tetigimus: *ut semper posteritati [ais] vofanus huiusmodi dolus innotescat.* Inde, ne vlla possit temporis fuligine hoc donum aureum confundi, & alteri Authori applicari, eam manu Tua, & Nomine illustrare duxisti; ut aliàs in textu in *l. Titia 38 § Scia 2. ff. de auro, & argento legato, ibi: libroque signum Dei ex libris centum in illa Sacra ade, & in Patria statui subscriptione nominis mei.*

Saperse deat ex his Arnaldus ab admiratione speciali. tatis subscriptionis; & *Catholicæ Querimonie* Tuam manu, & Nomine decoratæ debitam impendat reverentiam; ad textum in *l. cum filius 70 §. pater 5. ff. de leg 2. ibi: Nepoti plus tribuas in honorem nominis mei.*

Queritur Doctor Arnaldus de Te, Illustrissime Domine, quod dum in *Practicum Moralem*, & *Petrum Iurien* inveheris, confundis Catholicum cum haeretico *Iurien*. Querela hæc [si *Practicus* Catholicus est, super quo in dissectione alia differemus] ad *Practicum* attingebat; nõ verò ad *Arnaldam*. Iste autem eam institvere poterat (si ratio aliqua illi iufrageretur) contra *Petrum Iurien*. Qui dum ex *Practico Morali*, totum exhaustit virus, illud appellat *Spiritus Monsiur de Arnald*. Sed cur de Te queritur, qui nec levi pollice *Arnaldi* nomen tetigisti?

Queritur deinde exclamans, quod tantum abest, ut cum *Petro Iurien* confundi debeat *Arnaldus*, quinimò ad verum *Iurien* scripserit Apologiam. Sed quid inde? Primum enim non vidimus Apologum. Rurùs certo certius est, non refutasse, nec respuisse nefarium librum *Spiritus Monsiur de Arnald*. Vnde eum approbasse censendus est: *Approbare enim videtur, qui non contradicit. Paria enim sunt non contradicere, & approbare.* Agnoscunt Juriscon'ulti Baro in l. ne in arbitrijs ad fin. C. de arbitris, Matcard. de probat. conclus. 121. à n. 10. cum tribus seq.

Ergò quid interst, ut *Petrum Iurien* apolactizet? Serpentes se invicem morsibus petunt. Dixit Olaus Magnus in *Histor. Septentrion*, lib. 27. cap. 45. Et si Plinius in *præfat. lib. 8 Histor. natural.* scribat: *naturaliter serpentes in genus suum non saviere.* Sed quidquid sit, fallit in *Basilisco*. Audiat Divus *Isidorus origin. lib. 2. cap. 4.* *Basiliscus* græcè, latinè interpretatur *Regulus*, eo quod Rex serpentium sit, adeò ut eum videntes fugiant, quia afflatu suo eos necat. Textor etiã in *officin. 2. p.* verbo *serpentum*, notat: *Basiliscus solo halitu serpentem quemlibet magnum suffocat.* Seu ut dixit *Alianus de animal. lib. 2. cap. 6.* *expirationis impulsu torrescit.* Denique non confundisti cum *Petro Iurien*, *Arnaldum*; sed *Practicum Moralem*; ergò non laecessitus *Arnaldus* insurgit in vindictam.

Ergò ipse se cum *Practico*, & *Petro Julieu* confundit, ut dum eos aspides nominas, etiam *Aspis Arnaldus* videri velit. *Vnus huic tam pestifero animali, sensus; vel potius affectus est*, (scribit *Plinius natural. Histor. lib. 8. cap. 131*) *coninga ferme vagatur, nec nisi eam compare visa est. Altera intercepta incredibilis alteri rationis cura. Persequitur interfectorem unquam cum in quantolibet populi agmine notitia quadam infestat. Perrumpit omnes difficultates: permeat spatia: nec uisi annibus arceatur, aut perceleri sua.*

Arcebitur proculdubio, *Arnaldus sapientiae Tug* flumine, quo redundat *Catholica Querimonia* quasi dicens: *Ego sapientia effudi flumina*, *Eccl. 24. 40.* *Salomon enim seculi nostri eruditus es in iuventute tua, & impletus es quasi flumen sapientia*, *Eccl. 47. 16.* Cuius impetus non modò à vindice aspide immunem omninò te reddit, sed *letificat Civitatem Dei*, *Religiosissimam Societatem Iesu*. Ita ut te protegente Deo aulpice, *super aspidem, & Basiliscum ambulabunt*, quemadmodum civitas Dei; ut scribit *Lyra*, *Psal. .... Dominus deduxit eos per desertum, ubi erant animalia venenosa, & ferocia; & tamen non nocuerunt populo permanenti in bono. Dominus Auctor fuit illis in solitudine magna, atque terribili, ubi erat serpens statu adrens.*

Flatu internecat *aspis*, non solum morsu. *Alianus de animalibus, lib. 9. cap. 11.* Flatu adurit, & *Basiliscus*, *Divus Isidor. origin. lib. 1. 2. cap. 4.* *Ad eius adspetum, nulla avis volans illa sa transit; sed quamvis procul sit, eius ore combusta devoratur.* Non aliter de adversarij *Societatis Iesu* eloquutus es, *S. 1. n. 31.* *His enim verò, ut in cæteris spiritus afflat Iurieu.* Et postea *n. 46.* *Quid ni contra Iurieu; quid ni contra aliū Practica Moralis Authorè dicatur, dum uterque spiritum virulentissimum pectore abditum afflare per calamum tentatis?*

Ergò vel à vindicijs *Practici* desistat *Arnaldus*; vel se comparem aspidem denominari patiatur, seu *Basiliscum*.

Alteram similiter nulla ratione subsistentem in subiectis querelam Arnaldus; scilicet *Iesuitici Galli vernacula voce Catholicam Querimoniam decantant; et per istam Galliam innotescat Monsiur de Arnauld esse invisum Domino Episcopo Atalacitano.*

Sed cum Querimonia Catholica nihil (ut diximus) de *Arnauld* contineat, sed tantummodo de *Petro Iurieu*, & suo libello; & de *Practico Morali*; aut vacua est Arnaldi querela; aut si non Aspidem *Practici* comparem iterum te esse fateatur, caveat ne Basilisci naturam amuletur, cui Gallus cantus est ex tialis auspicii: *Leo à Gallinæo magno timore afficitur. Eodem timore est Basiliscus; cum enim cum videt tremit animo; cumque eundem audit canentem, terrore confusus emoritur.* Tradit *Alianus lib. 3. cap. 31. in Histor. Animal.*

Ergo ex Gallorum cantu, solum se percussum exhibebit, quisquis *Spiritus* Basilisci ostendi maluerit. Deficiat itaque ad Gallorum cantus *Practicus Moralis*; deficiat *Iurieu*, & nocentissimus *Spiritus Monsiur de Arnauld*. Nam, ut *Isidorus* ait, ubi supra loquens de Basilisco. *Nihil enim Parens ille rerum sine remedio constituit.* Nec plura sunt mala, quam remedia optimè *Plinius*. *Non est fateri rerum naturam, largius mala, an remedia generet*, scribens etiam super Basilisco *lib. 8. cap. 23.* At si etiam deficit *Arnaldus* ad cantum Gallorum, scrutetur apud se ipsum, an sit idem cum *Practico Morali*, vel an sit suus *Spiritus Monsiur de Arnauld*.

Sed cum sonorus nos excitet Gallorum concentus de eo audiamus *Plinium lib. 10. cap. 21.* *Hi [etc] nostri vigilantes nocturni, nec solis ortum incautis patiuntur obrepere, diemque venientem nantiant cantu.* Sed elegantius *Sacra Catholica Musa.*

Nocturna lux viantibus
 A nocte noctem segregans
 Præco dici iam sonat
 Invarque solis evocat.

Nox erat *Theatrum Iesuiticum*, utpotè tenebrosus tractatus de re tenebrosa, plenus implicatorum troporum, qui adversus Societatem Jesu mille phantasmatum turbulentas species configurabat, ut de eo illud Horatij meritò dici posset.

Iam te premet nox, fabuleque manes

Nox erat, quæ in Cathedra pestilentiae sedens, nocti indicavit scientiam, nempe libro *Practici*, & *Petri Iurieu* scientiam, inquam, nocendi Iesuiticæ Familiae: *Anocendo* (ait Natalis Com. lib. 3. *Mythologia*, cap. 12.) nox dicitur, ut quidam volunt, quia noctis humor infestus sit hominibus.

Nox erat uterque liber in cuius caligine insedens spiritus Theatri Iesuitici, spiritus *Practici*, & spiritus *Mon-sieur de Arnauld* sanctam Societatem exercebat. *Dæmonijs* enim (ut docet Divus Thomas 1. p. q. 64 art. 4 in Resp.) duplex locus pœnalis debetur, unus quidem ratione sua culpa, & hic est infernus alius autem ratione exercitationis humana, & sic debetur eis caliginosus aer. Unde, & dæmones in hoc aere caliginoso sunt ad nostrum exercitium.

Noctis filij in Societatem Jesu ubique in hisce libellis grassabantur, nempe rixa, contentio, & invidia, quam noctis prolem, non sine morali doctrina recenset Natalis proximitiam laudatus: *Multi* (ait) *noctis filij fuisse commemorantur*, nam & rabiem eius filiam fuisse scripsit Euripides, sic etiam rixam, sive contentionem, & invidiam eius vocat filias *Hesiodus*.

Patrem huiusmodi sobolis designavit Cicero in lib. de *Natura Deorum*, sed quem? *Erebum* ipsum: *Labor* (ait) *invidentia fatum, mors tenebra miseria querela, frans, pertinacia, parca, quos omnes Erebo, & nocte natos ferunt.* tota hæc malorum fraternitas in nefarij utriusque libelli nocte de-

bachantur, ut de ijs vtpotè Eubii filijs appositissime dixeris, (Illustrissime Domine) idem quod de *Practica Morali*: luce indignus, vtpotè inferni inter tenebras fabricatus.

Cantent igitur Galli stravissimis, tum disertissimis, ac utissimisque accentibus resonantes modulos *Catholica Querimonia*. Nuntient te illuxisse solem, *Practicum* increpēt & somnolentos quoslibet. Qui noctis *Theatris* te Authorem crederant, & dicant ex Divo Chrysostomo Homil. 79. *Si quis solem tenebrarum Authorem existimet, soli ne, an sibi detraxit? Videlicet ipsi, cum furiosi, & insanientis opinio- nem assequatur.*

Cantent relegatā per te esse noctis *Practica Moralis*, & *Spiritus Monsiur de Arnauld* phantasmata sub specie *Theatri* falsis imaginibus illudentia.

Discedat omne lubricum

Phantasma noctis exulet.

Cantent Galli patros per *Catholicam Querimoniam* triumphos: *Proxime* [aiebat Plinius nuper relatus] *gloriam sentiunt :: quod si palma contigerit, statim in victoria cadunt.*

Cantent denique gloriam tibi (Illustrissime Domine) & tuo felicissimo influxu erecti vocem exultationis, & salutis emittant. Et, si Gallos soli sacros esse putabat antiquitas, [Natalis lib. 5. cap. 17.] omni iure tibi devoto animo Jesuitæ, sed præcipuè Galli perenniter gloriam decantabunt.

Ergò denique, vel *Catholicam Querimoniam* non doleat Doctor Arnaldus per Catholicos Gallos decantari vel Basilici metu laborare fateatur.

D I S S E C T I O V.

SERò tamen optionem hanc damus Doctori Arnaldo, quando Personam *Practici Moralis* induens omnia pene Basilici officia explevisse conspicimus. Basiliscus enim, non

non occidit hominem ipsum videndo, sed per spiritus pestilentes, per oculos egredientes, & tangentes hominem; Notat Abulensis *Numeror. 2. tom. cap. 21. q. 11. Basiliscus est animal pestiferum valde, ex cuius oculis spiritus quidam egredientes, usque ad hominem perveniunt, eum corrumpentes, atq; illico occidentes.*

Non aliter *Spiritus Monsiur de Arnauld*, vel sit ille quem edidit Petrus Jesieu ex *Practica Morali*, vel sit ille, quem nunc ipse profert Arnauld intendit honorem perimere Societatis Jetu; ergo, utcumque sit Basilisci naturam emulatur.

Quid ultra? *Creditum quoque ex equo occiso hasta, & per eum subeunte vi, non equitem modo, sed equum quoque absumptum*, scripsit Plinius *lib. 8 cap. 21.* & notavit *Atianus de animal. lib. 2. cap. 6* & si *Baculum*, ait, quem quisquam tenet, momorderit, baculi Dominus necatur.

Distinxisti pro tua Authoritate, & munere (utrique enim satisfacere intendis in oratione tua, §. 2. n. 2. *Non in vos, nec pro me, ut Personam Privatam ago, sed pro Ecclesia, & pro Religione.* Et paulo post: *Si enim maledixisses mihi, Iurieu, vel tu Moralis Practice, sustinuissem utique, ac dimitterem, quantumque off. ndisses, sed ut proborum, atque improborum scandalo occurramus, cum omnibus simus in exemplar, agamus, quo, per officium Publicam Personam, opportuna nunc est, & necessaria nobis austeritas, & pia severitas.* Et conclusisti ex *Divo Hieronym. Nec est crudelitas, sed pro Deo pietas.*

Distinxisti, inquam pro tua Authoritate, & munere *Baculum*, tibi in consecratione datum, ut sis in corrigendis vitijs pie severiens. *Ulus es eo in doctrina Catholice Quætionis ad correptionem maledicorum. Adhuc per Baculum doctrine autoritas intelligitur. Hac enim infirmi sustentantur, inquieti corripuntur.* Scripsit *Durandus in ration. lib. 3. cap. 15 n. 1.*

Baculus in infimo extremo acutus est, ut pro opportunitate pungat; notat post Durandum Barbofa de offic. & po-

potest. p. tit. i. cap. 3. n. 13. ut Baculus quasi lancea ad ver-
sus impios vibrari possit. Vibrasti cum adversus *Iurieu*, &
Practicum Moralem. Sed ecce *Practici* Personam ipsam vi-
troneus sustinet Doctor Arnaldus, & Baculū mordet, &
parat per Catholicam Querimoniam virus transfundere in
te Illustrissime Domine.

Primò enim temere proponit à iustitiæ tramite Te
deflexisse, & nec legisse, nec vidisse *Practicam Moralem*,
& ita immeritò, & ad mera Jesuitarum suggestionem eam
damnasse. Sed quo probat argumenta? Nullo alio utique,
nisi quia ab initio intellexisti *Practica* Authorem fuisse *Iu-
rieus*; postea verò comperuisti, quod *Iurieu* minimè, *Practicam
Moralem* conceperat, nec ediderat, sed tantummodò li-
bellum inscriptum *Spiritus Monsiur de Arnald* (ut
scribis in *Præfatione orationis ad Sanctissimum*, § 4. Vbi post-
quam etiam librum utrumque anonymum esse supponis,
ita prosequeris: *Quisquis verò viperini partus* (scili-
cèt *Practicae Moralis*) *Author sit, & origo, ex eo tùm alij pas-
sim hæretici, tùm maximè Bayle, & Iurieu venena hau-
serunt.*

Optima argumentatio! Subtilis morsus! *Nescisti, Illuf-
trissime Domine*) *nomen practici Moralis; ergo non vidisti
Practicam Moralem*; hocce enthymema elicitur ex sua super
hoc diffusissima ratiocinatione.

Sistat gradum parumper Arnaldus, & videbit suam
argumentationem illusam. Uterque liber, scilicèt *Practica
Moralis, & Spiritus Monsiur de Arnald*, sine Authore editus
est. Nemo tenetur divinare, uti dicunt consulti per legem
si *Putator*. 31 ff. ad leg. *Aquiliam*, ibi: *Nam culpa ab eo
exigenda non est, cum divinare non potuerit*; ergò mirum nō
est te intellexisse, esse *Petrum Iurieu* Authorem *Practicae*, quæ
idem continet circa diaffmationem Jesuiticæ Religionis,
quod continet *Spiritus Monsiur de Arnald*; sed cognovisti
postea, alium esse *Practicae* Authorem, licet tibi incogni-
tum. An iade inferatur, te non vidisse, nec legisse *Practi-
cum Moralem*? Vidisti,

Vidisti profectò eam in se, & in *Spiritu Mansuetudinis* de *Arnoldo* eam referente, quia *relatum* continetur in referente cum omnibus suis qualitatibus, iuxta *Jurisperitos per legem asse toto, ff. de hered. instit. l. si ita scripsero, ff. de condit. & demonstrat. Brunor. à Sole in locis commun. verbo relatio, Sebastianus de Medicis de reg. iur. 10 n. 7.*

Vidisti igitur, & statim Authorem incognitum visu interemisti; utpotè *Basiliscum*, qui ab homine prævius emoritur. Notat *Laguna in Comment. ad Plinium, Histor. natur. lib. 8. cap. 2.* Ergò non suggestionem, nec relationem ductus in *Practicam* perorasti.

Sed demus; mera tantummodò relatione (quod falsum est) in maledicentissimam *Practicam* invehi pro te, & pro *Jesuitica Religione*; adhuc prudentissimam, & iustam invectionem quisque Catholicus censebit. Quippè satis est te huiusmodi petulantiam ex auditu cognoscere.

Non ne ita *Eximius*, & nunquam condigne laudatus *D. Solorzano* bellum in anonymum inivit? Audiatur *tom. 1. de iure Indiar. lib. 1. cap. 1. n. 48.* ibi: *Alacrior ad hanc pugnam capeßendam insurgo, quoniam audio in his ultimis annis librum quendam sine Authoris nomine per vulgatum esse, de his Indiana dominationis iuribus plura tractantem, cui titulus est: Mare liberum; cuius copiam hucusque nancisci non potui; nam in extremas istas mundi plagas raro similes libri perveniunt, & huius nundinatio, & relectio per Sanctæ Inquisitionis Officium interdicta videtur, ut constat ex ultimo indice librorum prohibitorum anno 1612. pag. 77.* Nimiùm, quia ut à viro docto, & pio, qui *Hispania* ante prohibitionem illum legit, accepit, heretici Authoris manum, & ingenium redoletat.

Pro accepta scilicet eiusmodi sectariorum in verecundia, qui nullam veritatis, aut decoris in suis doctrinis afferendis, & adstruendis habentes, quidquid in buccam venit affirmant, & consumeliji, & in injurijs magis, quam rationibus certant. Et prosequitur, eum impugnans per plura capita. Ergò satis erat, quod ex constanti & indubitabili auditu, & si eum

non perlegiffes, tibi de *Practica* nequitia innotefceret, vt
adverfus eam Præclariffimo Nomini Tuo confuleres, cui
Theatrum Iefuiticum imputabat.

Confuluifti profecto; & fimul liceat verbi vti fapien-
tiæ, cap. 10. *Iuftum*, id eft Societatem Iefu, à peccatoribus
liberafti, & attulifti potentiam adverfus eos, qui eum depri-
mebant, & mendaces effecifti, qui macularunt illum: popu-
lum iuftum, & femen fine quercla liberafti à nationibus, quæ
eum deprimebant. O eloquentiæ Tuæ, vis Sacro Spiritu Sa-
pientiæ potenter excitata!

DISSECTIO VI.

ARguit Arnaldus, Illuftriffime Domine; cur in editio-
ne primi tomi *Practica Moralis*, in qua Te *Theatri Ie-
fuitici* conditorem author laudavit, non proclamafli? Sed
post 14 annos quando edita eft *pars fecunda*.

Frigidum tanè dubium: eo quod Sacrarum litterarum
exemplo, facillimo negotio evanefcit: *Quadragenta per dies
exprobravit Goliath*, non clam, non inter fuos, fed in facies
Exercitus Iraelitici; *ftansque clamabat adverfus Phalangas
Israel: Nunquid non fum Philiftaus? Ego exprobravi agmi-
nibus Irael hodie, Reg. 1. cap. 17.*

Nemo Iraelitarum huiufmodi petulantia ignoran-
tiam potuit aff. ctare: *Audiens aut. m Saul, & omnes Iraelitæ
fermones iftos.*

Aderant, vt refert textus in castris Militiæ nomen
dantes Eliab, Abinadab, & Samma Fratres David, qui tam
infolentis Monftri arrogantiam poterant Patri fuo denun-
tiare. Prope valdé erat ad belli campale theatrum oppidū
Bethleemiticum, Abulenus dicit. cap. 17. q. 14. ad quod ter-
rificæ novitatis enarrationē ftatim pervenire potuiffe cre-
dendum eft.

Quomodò ergò tanto temporis intervallo Gigantis
aufus maledici Davidem delitacante Deliquerunt timent
quis

quis inficiabitur? Usque cum David ipse prospexit eum, & audivit & tunc militibus etiam reterentibus tumidam comperuit Philisthijm laceffentis audaciam, ibi: *Cumque adhuc ille loqueretur eis apparuit, vir ille spurius ascendens Goliath nomine:: & loquente eo hæc eadem verba audivit David, & dixit unusquisque de Israel: num vidistis, virum hunc qui ascendit? ad exprobrandum enim, Israeli ascendit.*

Quid ergo mirum, quod secunda pars *practica moralis* Te, Illustrissime Domine, diuturno tempore lateret, in Regnis exteris excussa, & ad Hispanias adventare prohibitus liber, cuius commercium, etiam in hæc regna intus nūquam permitti poterat, ex defectu nominis Authoris sui & ex ipsa materia?

Constitit tandem tibi *secunda pars, & ultima practica moralis* quemadmodum Davidi pars ultima procacitatis Philisthæi, statim accinctus es ad bellum, imo ad victoriam, contra eum, & contra *Iurieu*, qui in libello *Spiritus Monsieur de Arnauld* arma ipsius Goliath referebat tunc comperuisti ex fidedigna relatione primam partem *Practica Moralis* eiusdem delirij laborare, quæ omnia satis apertè indicat *Catholica Querimonia*; initium perlegat Arnauld, Ibi: *Ad manus nostras novissime pervenit libellus quidam parvus corpore, sed malitia Gigas.* Perlegat; nec iterum halucinetur: quod scæpius accidere posse Arnaldo non est diffidendum, Aspidae enim natura facilis est in hallucinationem; *Hebræus enim habet oculos. Textor in officina. Tom 2. tit. Serpentem nomine verbo Aspis.*

DISSECTIO VII.

Vellicat Arnauld *Catholicam Querimoniam*, intendens inanem esse, & minime suassoriam; & alibi; tuo Namine indignam autumat, nec ullam tibi gloriam peperisse.

Quod verò pro huiusmodi morsu in fingendo mediū arripit? Illuc nempe, quod non respexdes ad singula, quæ in *Theatro Jesuitico* referuntur.

Morsus hic penitus in casum iactatur, eliditur enim si respondeat Arnaldus. Extricavit ne Divus Paulus Ethnicorum Fabulas; cum perveniens Athenas iactabatur spiritus eius in ipso videns, idolatria deditam civitatem? Actum Apost. cap. 18. n. 12.

Confutavit ne tot Deorum inanum catervam, & si superstitionibus undique innodatos cerneat? Minime est sed tantummodò verum Deum prædicavit: *Præteriens enim, & videns simulacra vestra inventi, & aram, in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis.*

Incepit à creatione Deus, qui fecit mundum, & omnia, qua in eis sunt, &c. Hic Cæli, & terra cum sit Dominus, in ipso enim vivimus, & movemur, & sumus, sicut, & quidam vestrorum Poetarum dixerunt: ipsius enim, & genus sumus. Attendat Arnaldus: Divus Paulus deliria illa Poetarum tangit, ut à cæcitate revocet Athenienses, & tamen ea refellere curavit, & ad assumptum transijt. Genus ergò cum simus Dei non debemus æstimare auro, aut argento, aut lapide sculpturae artis, & cogitationis hominis: Divinum esse simile.

An fortè inefficax fuit Pauli prædicatio, quia nihil dixit circa Poetarum nugas, qui Iovi omnium creationem tribuebant? Nutritum ab apibus. Omnipotentem Incognitum.

- Virg. *Iupiter alme, tuo sunt omnia munere nata.*
 lib. 1. *Dira Parens tellus, præ excelso vertice montis*
Et maria, & quidquid Cælum amplectitur altum
 Aenei. *Nunc naturas apibus, quas Iupiter ipse.*
 Georg. *Adidit exp. diam*
 Metast. lib. 1. *Cæli Regem pavere sub antro*
Sed Pater omnipotens speluncis absidit antris.
 Com lib. 2. *Mitholog. cap. 1. pag. m. li 105.*
O Iupiter mortalibus non cognite

Quis si?
 Ecce Apostolus in his refellendis prætermisit diludia

facere. Quid nū Prædicans resurrectionem mortuorum, quam omnino aspernabantur, & quidam quidem irridebant, solummodo campis Elysijs fidem adhibebant.

Ergo exercentur pœnis, veterumque malorum

Virg. *Supplicia expendunt: alia panduntur inanes*

lib. 6. *Suspensa ad ventos: alijs sub gurgite vasto*

Anci. *Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.*

Quisque suos patimur manes: ex inde per amplum

Mittimur Elysium, & pauci lata arva tenemus.

Nihilominus ut resurrectionis fidem induceret, nihil de fabulosis Elysijs eloqui indicavit Rursus idololatricam omnino evertens, nihilominus in illa Ephesina seditione, quam super Dianæ templi ædificatione concitavit Deme- trius adversus Paulum *Actuum cap. 19.* Videtis, & auditis, quia non solum Ephesi, sed pene totius Asia, Paulus hic sua- dens avertit multam urbem; dicens: quoniam non sunt Tii, qui manibus sunt. Non solum autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire; sed & magna Diana Templum in nihilum reputabitur; sed & destrui incipit maiestas eius, quam tota Asia, & Orbis colit. His auditis exclamaverunt ira, & exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum.

Nonne hæc somnia sprevit, & omittendo conculca- vit apostolus prædicans Evangelium per totam Græciam? Immo scribens ad Timotheum *epist. 1. cap. 1.* Non monuit, ut in eis fabulis sigillatim extricandis l'astorale munus, exerceret; sed generaliter. Rogavi, ut r...eres Ephesi, cum irem in Macedoniam, ut denuntiarem quibusdam, ne aliter docerent, neque intenderent fabulis; illumque instruens in prædicandi officio Sermonis materiam suggerit, scilicet legis intimationem adversus impios, mendaces, &c. Et illud commendat. *Fidelis sermo. & omni acceptione dignus, quod Christus Iesus venit in hunc mundum, peccatores salvos facere.* Et in *epist. 2. cap. 4.* Licet fabulis suis impios illaqueandos præannuntiat; ad fabulas autem convertentur, earum solutio- nem exhortari prætermisit, sufficiens sine dubio reputans

mandatum illud *Tu vero vigila; in omnibus labora; opus fac Evangelistæ; ministerium tuum imple.*

Vigilasti ergò (Illustrissime Princeps) nam, & Nomen tuum innoxium detexisti á *Theatro Iesuitico* iuxta Apostolicum monitum ad Romanos: ad eundem *Timoth. 1. 3. Oportet autem; & testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt, ut non in opprobrium incidat.* Invigilavit in hoc Apostolus 2. ad *Corint. cap. 1. 3. 6. Spero autem, quod cognoscetis, quia nos non sumus reprobi.* Ad huiusmodi curam Divinum Consilium nbs excitat. *Ecclesi. 41. 15. Curam habe de bono Nomine.*

Labrastis pro Societate Jesu: calumnijs suis compatiens animo associatus; ut eam vindicaretis, & penitus in te Apostolicæ, & Episcopalis Charitatis lumen irradiaret, ut ad *Corinth 2. cap. 11. Instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur? Et ego non vror?* Opus fecisti Evangelistæ, annuntiasti enim gaudium magnum Societati Jesu: *latabitur enim iustus cum viderit vindictam.*

Vindictam Catholicam eo modo districtam, quo docet Divus Basilus *Epist. 65. Ad calumnias tacendum non est, non ut contradicendo nos ulciscamur, sed ne mendacio in offensum progressum permitamus; aut eos, qui seducti sunt damno inharere sinamus.*

Vindictam curativam; id enim opus est Evangelistæ *Math. 10. Infirmos curare.* Vnde cum, ut ait Divus Anastas. *Apolog. 1. Calumnia est clava, & gladius, & iaculum incurabile, ut ait Salomon. Sed his veritas mederi potest, quæ ubi negligitur acerbiora fiunt.* Cui consonat Aulus Gellius *lib. 8. noctium Atticarum. Veterem ferendo iniuriam in vitas novæ saluberrimo Catholicæ Querimonix pharmaco, eloquentia, & veritate penitus delibuto, Societatem curasti.*

Ministerium tuum implesti; quod inter alia præsignavit Apostolus ad *Timoth. 1. cap. 4. Ineptias, & aniles fabulas*

devita : exerce autem te ipsum ad pietatem. Inde fabulas negligens, erga temetipsum pium, & erga Societatem Iesu lubenter exhibuisti. *Ministerium tuum implevisti.* Nam Principum est calumnie morsibus oppressos liberare Justinianus in proemio instit. ibi : Sed etiam per legitimos trames calumniantium iniquitates expellere.

Sapiens Rex Ildephonsus in l. Hispan. 3. tit. 9. part. 7. *Otro si facen muy grande tuerto al Rey, los que fazen tal atrevimiento [idest] magnam etiam iniuriam in Regem committunt, qui talem audaciam perpetrant, nempe calumniandi. Cui ad stipulatur, quod refert Tacitus de Augusto Cæsare apud Herodium lib. 6. rerum indicatarum, ibi : Tractavit hanc cognitionem specie legis Maiestatis commotus. Cassij Severi libidine, qua viros, faminasque illustres procacibus scriptis diffamavit. Et addit Ennodius : Specie legis Maiestatis, hoc est eo ordine quo de Maiestate agebatur.*

Quinimo ad eod ad pium Imperatorum officium leges civiles spectare putarunt, Ecclesiasticorum iniurias vicisci, ut p æventum est in-textu, in l. si quis, Ci de Episcopis, & Clericis. Atque ita Provincia moderator Sacerdotum, & Catholica Ecclesie Ministrorum iniuriam capitali in convictos, seu confessos Reos sententia vindicabit. Nec spectabit, ut Episcopus iniurie propria ultionem deposcat, cui Sanctitas ignoscendi gloriam dereliquit.

Ministerium tuum implesti ; Ministerium Pontificis in vindicandis calumnijs Societati Iesu oppositis, ad instar Gregor. 13. in Bulla Ascendente Domino, anno 1584. Vbi de Societate Iesu, ibi : Eos autem, ut firmiorem nobis operam ad prædicta navare possint, ab omni non modo iniuria, sed etiam calumnia studemus intactos conservare.

Ergo vnde quaque Catholica Querimonia, in qua spreis adversariorum fabulis à calumniatorum tenebris ingenij tui præclarissimo lumine Societatem liberaisti æternum Nomini Tuo paravit monumentum.

Irradiavit tandem Doctori Arnaldo veritas: nam in *Catholica Querimonia* Mathematicâ demonstratione induxisti Te intra quinqueniû post professionem vacare minime potuisse *Theatro Iesuitico*, & ad hanc pessimam occupationem immaturâ ætate, & litterarum assiduis exercitationibus fore præpeditum. Cõtra quod tentavit adhuc Arnaldus præcoci ingenio tuo inter has litterarum, & temporis pressuras compatibilem esse *Theatri Iesuitici* compositionem. Fatemur libenter id, quod & Ovidius cecinit.

Cæsaribus virtus contigit ante diem.

Ingenium cæleste suis velocibus annis surgit.

Otalora de nobilitate, s. p. princip. cap. ultim. sub n. 20. Sunt enim (ait) ad plurimum industrii, & ingeniosi, cuius ethologiam tradit statim: *Subtilis, & clarus sanguis, quo nobiles ad plurimum abundant subtiliores procreant in eis spiritus, ut dicunt Philosophi.* Sed hæc in Nobilibus ætatis miracula non in malum patrantur: natura enim eis inditum est (ipse ait Otalora ibidem) ut virtutibus præpolleant moralibus: & inter eas: *Circûspecti sunt, & aliorum honorati: vi: neminem despiciunt virtuti deditum.*

Ergo clarissimorum Natalium Tuorum lumine ductus perpẽdere tenebitur Arnaldus, nec in tenera ætate ingenium sine virtute in Te irradiare potuisse, ut Societatem Iesuiticam carperes.

Quod etiam morali, & ad hominem inductione demonstrasti. Nam Te omnium virtutum stemmate ubique refulgentem prædicat *Præcticus Moralis*, tum in statu Religioso, tum in culmine Episcopatus Oxomensis, Placentini, & Malacitani: quod certo certius est; & adversariorum ipsorum voce, & scriptis utique firmatum: *Illud* (enim aiebat Hieronymus ad Pammachium) *verum est testimonium, quod ab inimica voce profertur.*

Ex quibus proculdubio re maturius perpensâ, tandem di-

dicit Arnaldus, se fidem præstare tuæ assertionis in eo, quod Author non steteris *Theatri Iesuitici*. Nichilominus intendit huiusmodi libri fidem, licet ex hoc capite, diminuta sit non abolitam esse, censendum esse: cum post *Tuam Catholicæ Querimoniam*, cui cumlatum sit, *Theatri* Authorem esse Dominicanum Patrem: Magistrum Ioannem de Ribas, unde (ait Arnaldus) quod Iesuitæ dicunt, & *Vestra Illustrissima Dominatio* ex eorum suggestione scribit contra *Theatrum Iesuiticum*, & eius Authorem, nihil aliud continet, quam *vana verba*, quia dummodò non probent falsas esse historias, eis *fidēs adhibenda est*, relatis per istiusmodi *Religiosum Sanctissimæ Religionis*.

Ergò tandem illuxit dies; & qui somniabant *Theatri* libellum à te esse compositum, ex quo arma arripiebant, contra Iesuitas, *dormierunt somnum suum, & nihil invenerunt in manibus suis*.

Nihil profus; non modo de te; uti iam ipse fatetur Arnaldus: sed nec de isto Reverendissimo Magistro, nec de historijs, nec de necessitate refutationis, sed per singula percurramus.

Non de Reverendissimo Ribas. Nam præterquam quod Arnaldus assentit (nec ullus diffitetur, fuisse doctissimum Magistrum omni genæ litteraturæ laureâ decoratum, & Religiosissimum) vir erat profectò liberè eloquentiæ, sed non detractoriæ. Accomodet nobis eius ingenij colores Quintilianus. *Eruditio in eo mira, atque libertas, atque inde acerbitas, & abunde salis. Dixit Oratoriar. lib. 10. cap. 1. pag. mihi 593.*

Magisterij nomen implevit, iuxta id Boetij de disciplina Schol. *Eruditus, mansuetus, prout opportunum est: rigidus, ut lites dissolvat, oblatrantes remordent, obloquentes reprimat.* Ergò à Religioso Viro, & Doctissimo Magistro aliena prorsus est satyra *Theatri Iesuitici*, cuius materiæ vilitas omni testimonio carentis, nec ethnicum decebat. *Persequi quidem, quod quisque unquam, vel contemptissimorum humani,*
dixit

dixerit, aut nimia miseria, aut inanis iactantia est; & detinet, atque obruit ingenia melius alijs vacatura. Nam qui omnes etiam indignas lectione schedas excutit, anilibus quoque fabulis accommodare operam potest. Quintilianus Orator lib. 1. cap. 8.

Alienum quidem à Viro probo, præcipuè fingendo libros, & Authores, dicat ipse Orator. Quod evenit præcipuè in fabulosis, usque ad deridicula, quedam etiam impudenda. Unde improbiſſimo Viro cuique pleraque fingendi licentia est, addeò ut de libris totis, & Authoribus, ut succurrerit, mentiatur tuto, quia inveniri, qui nunquam fore non possunt. Ecce veluti depictam tradit Quintilianus indolem Authoris Theatri Jesuitici. Et quis non videt Religiosissimo Magistro non convenire picturam? Ergò non ille, sed Inimicus homo id fecit, se quis? Niger quidem moribus indigitatus per Horatiũ, 1. Sermon. 4.

..... Solutos

Qui captat risus hominum, famamque dicacis,

Fingere qui non visa potest: commissa tacere

Qui nequit: hic niger est, hunc, tu Romane, caveo.

Inimicus homo: Neutiquam verò Religiosus Dominicanus; nam quæ prima impiorum ictus perpeſſa est Religio, quomodo non semper contra impios ausus Jesuiticus impertiretur auxilium, ut aliás Poeta.

Non ignara mali, miseris succurrere disco.

Id iniunctum est studium, & munus Religiosis Dominicanæ honorificentissimæ Familiæ per Reverendissimos Generales, quibus quàm bonum, & quàm iucundum visum est, Religiosissimos Patres Dominicanos, & Jesuitas habitare in unum, id est (cum Lira loquamur Psalm. 134.) in unum per concordiam, charitatis. Patet ex encyclyi Epistolis Reverendissimorum Generalium; in quibus ita in Jesuiticam, & Dominicam Religionem charitatis emittitur influxus, ut per omnes Provincias diffundatur sicut unguentum in capite: ita ut quamvis in re ex utraque Religione du-

duplex emineat Ecclesiæ mons, utrumque æquali adeo gratiâ profequuntur Reverendissimi Generales, ut eodem rore videantur fecundati, sicut nos Hermon, qui descendit in Montem Sion. Vbi Lira: Unus mons multum distat ab alio: sed idem ros in specie, & in qualitate suavitatis ut & fecunditatis descendit super utrumque montem.

Id videre est in Epistola Reverendissimi Patris Magistri Generalis Ioannis Baptistæ de Marinis, quam refert, Illustrissime Domine, in *Catholica Querimonia*, §. 6. n. 3 pag. 126. Liceat enim in medium proferre clausulam tuam, siquidem

Horat. in art. *Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.*
 Nihil enim (ais) Tam charum fuit Reverendissimo Patri Ioanni Baptista de Marinis, totius Religionis Magistro (sub cuius disciplina, & subditus, & Prælati senper militavi, & à quo suavitatis hausi desiderium) quam Societas Iesu, nec eius animo quidquam aliud inhaeserat, quam erga eam fraternæ charitatis. Et ut verè totius Religionis Prædicatorum amantissimus Pater, in omnes alumnos voluit diffundere sui amoris spiritum, litteris encycliis ad totum Ordinem missis, quibus annuntiat salutem ab eo, qui fecit utraque unam: & incipiunt hæc verbis: cum Templi velo diviso indivisam Iesu Typicam, & c. Datis Romæ die 25. Mensis Martij 1661. Vbi commemorat quantum semper curaverit nostra Prædicatorum Familia, ne illa differentia, quæ merè speculativa est, & solum in intellectu insidet, & præcisè in disputationibus versatur, in voluntatem allabatur, & charitatem, ac unitatem practicè scindat, ac dissociet. Ideo in memoriam revocat ordinationes, ac statuta Generalium Capitulorum nostræ Dominicanæ Familiae ad hæc tendentes, ac in prædictis litteris refert admonitionem quartam Capituli Generalis Valentini, anno 1596. Nec non Romani 1644. Ordinationem 21. & rursus etiam Romani 1656. confirmationem decimam, in quibus omnibus nihil strictius præcipitur, quàm benevolentia, & vera amicitia inter utriusque Religionis professores.

Evincitur ergò prorsùs repugnare Religiosis Domi-
nicanis ullam charitatis in Jesuitas vulnerationem; præci-
puè, quæ huius Sacræ Familiæ adeò læthaliter percuteret
honorem; nec presumi aliter potest, nisi temeratio ausu.
Nefas enim esset tot legibus suæ Religionis effractorem
Virum Bonum, & Sapientem Magistrum existimari.

DISSECTIO IX.

Sed dicit Arnaldus Epistolam præcitatam à V. Illustrissima
Dominazione, non modò non probare assumptum; imò
contrariu: cum scripta sit anno 1661. sex, vel septem annis
post *Theatrum*. Unde sillogizat: *exhortatio ad unionem, &*
charitatem: facta est anno 1661. ergò ea carebant anno 1654.
quando pro palatum est Theatrum Iesuiticum.

Consequencia omnino cæca; quæ ut pœnas luat, &
incidat in foveam, quam fecit, explicet ambiguitatem
Arnaldus. Quid sibi vult, ergò ea carebant? Si loquitur de
exhortatione expurgatur, & videat idem ordinatum anno
1644 in actis Capituli Generalis annis decem ante *Thea-*
trum. Et 1596. quinquaginta & octo ante *Theatrum*; per-
legat clausulam tuam.

Et si aliùs visum emitte re mavuli, reperiet, quod ab
incennabilis Societatis Iesu eadem exhortatio à Reveren-
dissimo Patre Magistro Generali, tunc Fr. Francisco Ro-
meo, indicta fuit ultra sæculum ante *Theatrum*; nempe in
Epistola ad Ordinem data Romæ 15. Decembris, anno
1598. Ergò ea non carebant anno 1644. Ergò temporum
terrapulosa computatio recidit in Arnaldum, ut dicamus
cum Alciat in tablem.

72. tit. in. d. res res digna: alij, qui fata parabat,
sta Ultio ipse perit, proprijs succubuit que dolis.

Si loquitur de unionem, & charitate, ergò ea carebant
anno 1654. Consequencia hæc iauri debet, et crassa, supina, &

& temeraria. Neminem enim unquam latuit huiusmodi litteras paræneticas esse, utpoté ad observandam charitatem erga Jesuitas Dominicanorum animos hortantes, admonentes, & stimulantés; exhortatio autem non supponit carentiam virtutis, sed virtutis motum exercet.

Ovid. 2. Ergò, quod fuerat stimulis factura sine vllis

Ponti. Pleniùs Anthorem te quoque nacta facit.

Acer, & ad palma per se cursurus honores,

Si tamen horteris, fortius ibit equus.

Ergò quod factura erat Dominicana Religio sine vllis stimuli, plenù facit exhortatores habens Reverendissimos Generales: imò, & laudatòres.

Nec te credideris, quia non facis ista, moneris

Ovid. Vela damus, quamvis remige puppis eat

Trist. Qui monet, ut facias, quod iam facis, ille...

Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Quod si plura cupiat Arnaldus, legat Senecam. Non docet admonitio, sed advertit, sed excitat, sed memoriam continet, nec patitur elabi: Præceptum iam erat ex anno 1548. de observandâ omnimodâ dilectione, & concordia, accessit ad id iterata admonitio: Quæcumque salutaria sunt, sæpè agitari debent, sæpè versari Senecæ est sententia, ut & postea recitandæ.

Quis non videat talibus litteris excrefcere fructus mutui amoris, & inflammari charitatis ignem. Omnium honestarum rerum semina animi gerunt, qua admonitione excitantur, non aliter quàm scintilla flatu levi adiuta ignem suum explicat. Erigitur virtus cum tacta est, & impulsæ.

Nunquam veræ concordia, & reciproca dilectioni defuturos Religiosissimos Dominicanos, excogitari poterat; amabant invicem Jesuitas, sed Reverendissimorù Generalium admonitionibus dilectionem roborarunt. Duae plurimùm roboris animo dant fides veri, & fiducia: utramque admonitio facit. Nam, & creditur illi, & cum creditum est, magnos animus spiritus concepit, ac fiducia impletur: ergò admonitio non est super vacua.

Non modo roborarent, sed id effecerunt, ut utraque Religio Dominicana, & Jesuitica, & felicitate, & fraternitate, & amicitia prorsus præpolleant. *Marcius Agrippa vir ingentis animi, qui solus ex his, quos civitas bella, claros, patientesque fecerunt, felix in publicum fuit: dicere solebat multum se huic sententia debere: nam concordia parvares crescunt, discordia maxima dilabuntur.* Hac se atebat, & fratrem, & amicam optimum factum. Hæc omnia suggerit nobis laudatus proximè Philosophus *epist. 94.*

Quod si sacram voluerit authoritatem ad consequentiam suam confutationem, dabit Divus Hieronymus *in Commentarijs in epist. ad Galatas lib. 3. cap. 6.* Vbi scribit, non alium in ultima senectute Divam Joannem sermonem, repetere: quam huic *Filioli, diligite alterutrum.* Anne quia mutuam dilectionem carebant? Minimè. Unde discipulis obijcientibus. *Magister, quare semper hoc loqueris? Respondit dignam Joanne sententiam: quia præceptum Domini est, & si solum fiat, sufficit.*

Exhortatoriæ igitur epistolæ nequaquam supposuerunt carentiam charitatis, sed ad eam stimularunt, quoniam suppositam charitatem in Dominicanis essentialiter auerunt erga Jesuitas per intensionem, per quam suum recipit charitas incrementum: Divus Thomas 2. 2. q. 24. art. 5. Ergo consequentia ea carebant est irrationabilis, & omnino falsa. Est etiam temeraria, & iniuriosa. Nam si neminem intra malum præsumi patiuntur, nisi probetur; quomodo Religionem Dominicam ante annum 1661. charitate carere, argui potest? O nefas per hominem charitate carentem tantummodo perpetrabile; cui convenit doctrina Divi Thomæ 2. 2. q. 60. art. 3. *Ex hoc, quod aliquis ex se ipso malus est; & ex hoc ipso quasi ediscius suæ malitiæ, facilliter de alijs malum opinatur, & secundum illud & recte in via stultus ambulans, cum ipse sit insipiens, omnes stultos æstimat.* Ergo de primo ad ultimum, & Reverendissimi Generalis litteræ & capituli Generalis decreta, assumptum probant scilicet

nequaquam per cuiuspiam Dominicanam manum, sed manu inimici proditoria, inflicta esse vulnera *Theatri Iesuitici*, qui cum facilius sit percussio, quam sanatio, ut dixit *Quintilianus Orator. lib. 5. cap. 13. Tanto est accusare, quam defendere, quanto facere, quam sanare vulnera facilius: excogitavit proculdubio medelam defuturam.*

Est hoc extitit eloquentiæ tuæ miraculum; ut subdole facilitate, qua Iesuitæ in *Theatro* percutiebantur, manifestam in *Catholicis Querimoniis* sanitatis facilitatem opponeret: *lingua sapientium sanitas est. Proverb. 12.*

Quidam *Prædicti Moralis* animus medelæ non resistat: sed dicit pro eorum pravos affectus indicat Arnaldus suam desperantes mentis valedetudinem, id cum sepeca tandem respondebimus. De ira lib. 1. cap. 6. ubi: *Tibi insanabilis animus est, & sceleribus scelera concitans, & iam non datus, que nunquam malo defatur: si sunt, impetris; sed satis tibi est magna ad peccandum causa, peccasse. Perhibisti nequitiam; & ita visceribus immisceris, ut nisi cum ipsis exire non possit.*

D I S S E C T I O (X .

Mancet ergo contra votum Arnaldi, *Theatrum Iesuiticum* inane, & prorsus fide indignum, & huiusmodi notâ quisque prudens illud indigitabit: sermonem sine ullo certo Authore dispersum, cui malignitas initium dedit, incrementum credulitas, quod nulli non etiam innocentissimo, posse accidere, fraude inimicorum falsa vulgantium. Verba sunt *Quintiliani Orator. lib. 5. cap. 3.* In quibus apprime delineatur libellorum famosorum deformitas, quam similiter descripsit textus in *cap. 2. de libellis famos. in 7. Decretal. Vbi Gregor. 13. pœnam infamiæ perpetuæ, & titremium ad tempus, vel in perpetuum in huiusmodi reos statuens; ita crimen proponit.*

Ibi: *scilicet quædam emerferit hominum improbecuriosorum.*

forum, qui quæcumque de publicis, privatisque negotijs, vel aliunde rimari possint, vel ipsi etiam pro sua libidine comminiscuntur: ex falsis plerumque vulgi rumoribus, incerto Authore collectos, &c.

Ergò nunc splendidior relucet ratio, quare (quidquid vellet Arnaldus) minimè opus Tibi fuit pro soliditate *Catholicae Querimonie* tecnis, & fabulis in Jesuitas sparsis respondere; imò in singulis non refutandis Oratoris eximij leges adimplevisti [Illustrissime Domine.] Nam si huiusmodi libellis comes est manifesta, imò parens, falsitas malignitate congenita, nec ullis quidem fulceris, quam improbabili calumniâ innixa propalatur, merâ negatione eliditur. Dicat idem Orator proximè laudatus in *lib. 5. cap. 13.* Nam si erit palam falsum, negari satis est; sufficit enim, quod adversarius non probat.

Vnde egregiè in tua Oratione §. 2. n. 9 ad Sanctissimum scripsisti: *Nec verò singulis respondebimus, quæ libello usque admodò famoso continentur: tum propter: quod nostri instituti est præcipuè, demonstrare imposturam, quæ scelus tantopere detestandum nobis affingitur. Tum quia (prosequeris verbis Eminentissimi) Sfortiæ Palavicini in vindictis, cap. 2. Societatis Jesu prius alumni.) Singularia crimina, quæ opponuntur quasi certis quibusdam, designatisque temporibus; ac locis à nostris Sodalibus perpetrata, hæc quidem disputatione refellere nihil attinet: ubi enim de factis contenditur, testibus, ac tabulis, potius quam rationibus agere oportet: quos utique testes, tabulasque, cum adversarij non proferant; sed ydem, qui tanquam accusatores, admodòque inimicitiam professi Societatem aggrediuntur, testium quoque sibi arrogent fidem, nihil opus est defensore.*

Quod si recusat Arnaldus hoc domesticum testimonium, Cæsaris Juliani saltem occludatur oculo relato ab Amiano Marcellino, *rerum gestar. lib. 18.* Numerium (ait) *Narbonensis paulò ante Rectorem, accusatum ut furem in-visitato Censorio rigore p. o. Tribunali palam, admissis volentibus,*

audiebat, qui cum insita ratione defenderet obiecta, nec posset
 in quoquam confutari, Delphidius Orator acerrimus, vehemen-
 ter eum impugnans, documentorum inopia percitus exclamavit:
 Et quis (Florentissime Cæsar) nocens esse potest usquam, si ne-
 gare sufficeret? Cui Iulianus: Et quis ait, innocens esse poterit;
 si accusare sufficiat?

Refutasti nihilominù: ex abundantia charitatis evi-
 dentissimis omnium litterarum documentis quidquid ad-
 versus Societatem Jesu blatera tum est circa Indicas missio-
 nes; in quibus maximè impij exacerunt linguas, sicut
 serpentis, quibus te opposuisti, & Angelici Doct. præstantissi-
 mus & mulator Angelos defenstis; ita enim Missionarios om-
 nes appellat Divus Thomas; quod non nulli, præcipuè
 de Jesuitis intelligendum esse scripserunt, ut apud erudi-
 tissimum Doctorem Solorçan. *de iure Indiar. tom. 1. lib. 1. cap. 15. n. 21.* *Qua in expeditione cum multum laboraverint*
Religiosissimi Patres Societatis Jesu :: eis congruere appellationem
Angelorum velocium, de quibus loquitur Isaias cap. 15. :: licet Divus Thomas in opusculo de Religione, Mendicantibus
eadem verba Isaiæ optimè etiam, & piissimè applicet.

Ergò Eruditissimi Oratoris, Doct. oris Sacri, Canonici
 Scriptoris munus in *Catholica Querimonia* exolevisti; bo-
 num certamen certasti, cursum consumasti, fidem servasti; unde
 merito reponetur tibi corona iustitiæ.

D I S S E C T I O XI.

Occurristi providentissimâ tuâ etuditione argumentis
 omnibus, quæ fovere posset adversariorum perveracia.
 Probas enim ex Divo Thoma *opusc. 19. cap. 20.* in *Catholica*
Querimonia relato, §. 1. ex n. 6. quod dato, & non con-
 cesso, quod vera essent aliqua, quæ privatis Religiosis im-
 ponuntur, non inde inclitum, Sanctum, in Ecclesia Dei val-
 dè proficuum Jesuitarum institutum, nulla non vitium
 claritate resplendens, per vnius, seu alterius nebulam de-

nigrari potest: quemadmodum, nec apostolicum Collegium per vnus prauicatoris lapsum denigratum est.

Canonica quidem sententia, & iure etiam civili solidata. Crimina enim singularium non intingunt Communitatem, seu Collegium, nisi nomine Vniuersitatis perpetrentur ex consilio, & decreto Vniuersitatis. Textus in l. 2. ff. quod cuiusque Vniuersitatis nomine, ibi: *Hic enim pro Republica, vel Vniuersitate intervenit, non pro singulis.* Plena manu, Menoch. de arbitrar. casu 598. n. 4.

Subditorum lapsus humanæ fragilitatis conditioni imputari licet, non verò communitatum Regimini: quod calumniatoribus olim respondit Divus Augustinus epist. 137. ad Clerum, & plebem Hipponensem, ibi: *Quantumlibet enim vigilet disciplina domus mea, homo sum, & inter homines vivo.* Quæ etiam complectitur illud observandum Divi Chrysostomi Oraculo in v. 1. Homil. de Orta Rege. Vbi ait: *Cum videris sacerdotem indignum, non trahas secundum: nam enim oportet damnare res, sed eum qui de bono male utitur, quam doquidem, & Hodas pro ditione factus, & tamen non ob id accusatur Ordo, & pestilens, sed illius animus, nec enim crimen est sacerdotis, sed malum animi. Et tunc igitur ne sacerdotium vituperes, sed sacerdotem male re bona videntem.*

Ergo si qui Jesuitæ aliquando deflexerint, non ideo Jesuitarum Ordo inficitur. Pro vno enim vel altero labente, respiciat calumniantium malicia centum millia. Ad culmina virtutum erectos; ut ad rem Divus Hieronymus epist. 34. *Noli respicere Iudam negantem, sed Paulum respice confitentem.*

Dicant igitur adversus degeneres [si qui sunt] Societatis Jesu Religiosos, eos non esse verè Jesuitas; non autem arguant deinde non esse optimum, & Sanctum Institutum; nec veram sugillant practicam moralem totius Religionis laudabilissimam. Non Infamatur ars, non Philo sophia artificis, nec Philosophi errore, ut perpendit disertus Accid-

nus Epiteci discipulus . in *com. ad eundem lib. 4. disp. cap. 8.* paulò post initium : *Aliarum artium non secus comparata est ratio. Si quis securi ad secundum male uti conspiciatur, nemo dicit : Quis usus est artis fabrilis? En quanta faciunt mala fabri: Contra potius, sic inquit : ille saber non est, eum benè uti non possit securi. Haud aliter, siquidem male canentem audiet, non sic ait : En quam malè canit Musicus! Sed potius sic inquit : ille non est Musicus. Istud in Philosophia, una committitur, &c.*

Ergò opportunè, & nerveosè [Illustrissime Domine] prosequeris argumentum, dicto S. 1. n. 10. ibi : *Dato ergò, aliquem è Patribus Societatis in particulari defecisse, quomodo tam virulenta iniuria afficitis totum Collegium, & universam Societatem inficitis, quando in hac Florentissima Familia maximè viret inter cæteras virtutes punitiva iustitia, cuius correctionem experitur, qui non ita modeste incedit.*

Ita quidem est, quod de minimis etiam curant Prælati, in quo etiam mordet Hæreticorum invidia, quibus vnica responsio etiam Authoris Ethnici fatis est, nempe Cornelij Taciti *lib. 13. Annal.* qui similem aliàs calumniam ita refutavit : *Ut manifestum fiat, magnarum rerum curam non dissimulatos, qui animum etiam levissimis adverterent.*

Ex quo maximè elucescit illa, quam annectis, sententia cuius vigilantia, nec minima dissimulatis, ut non senescat primævi instituti rigida observantia, ac splendoris viror.

Ergò ex huiusmodi vigilantia Societatem Jesu observantissimæ, & perfectissimæ, & laudabilissimæ Communis gloriofam nomenclaturam omnino promereri, pervium est; etiam si singularium aliqui probarentur defectus, ut aliàs docuit Divus Bonaventura in opusculo *de 6. aliis Seraphim, n. 1. in fine.* In hoc enim differunt laudabiles Religiones, & tam dilipse, non quod nullus non peccans in laudabilibus reperiat, sed quod nullus impune peccare sinitur, & peccandi aditus studiosè precludantur, & incorrigibiles, & alii præiudiciales eliminentur, & boni fovantur, & diligantur, & ea melius semper proficiant.

Ergo denique rectè irrationabilitatem aduersariorum increpas dicto §. n. 12. Vos verò titulum ridiculum vestro, & impropertanti opusculo imponitis, alius, *Practica Moralis Iesuitarum*: alius *L. Esprit. de Monsieur de Arnald* omnes dilacerans, omnes dicerpens. Cui nihil iuri, nihil prudentiæ, nihil æquitati, consonum vnquam respondere poterunt.

DISSECTIO XII.

FVnesti omissis in Societatem Antonij Arnaldi nomen! iam pridem enim alius Antonius Arnaldus Calvinista Gallus, libellum edidit titulo, *Catechismus Iesuitarum contra quem Richeamus, & Clarus Bornaccius lib. 1. cap. 10 & 11. & lib. 3. in Amphitheatro honoris, pag. 243.*

Nunc verò Doctor Antonius de Arnaldo etiam contra *Catholica Querimonia* lumen, scribit veram esse *Practiceam Moralem*, & quidquid continet *Theatrum Iesuiticum*. Et huiusmodi Theses in *Catholica Querimonia* propositas esse omnino ab. re. & nullo modo applicabiles materiæ *Catholica Querimonia*, videlicet.

§. I.

Hæretici non solum Sacris Religiosorum cœtibus, verum Sacratioribus Personis sunt infestissimi.

§. II.

Nec dissimulandum, sed hæreticis viriliter respondendum.

§. III.

Mos hæreticorum perpetuus est, ut hærescos sua libris Prælati, ac pijs viris adscribant.

Sed cum Catholicum se esse profiteatur Doctor Antonius de Arnaldo, mirandum valde est, ita obstinatè defensionem arripere pro *Practico Morali*; qui quidem non secus, ac *Petrus Iurieu*, suspecti saltem sunt de hæresi: quod si ita est, vt ex suis scriptis constat, & postea inducemus; recogitet Arnaldus textum *in cap. qui aliorum 24. quæst. 3.*

Vbi Verbalis Papa : *Qui aliorum defendit errorem , multo amplius damnabilior est illis, qui errant. Quia non solum errat; sed etiam alijs offendicula erroris praparat, & confirmat. Unde q 1a Magister erroris est, non tantum haereticus. sed etiam Heresiarcha dicendus est. Et ex eo Eymericus in Director. 2. p. 955. n. 1. Pena in comm. 77. a. 1. Solatio Aphorismis, lib. 1. cap. 9. à n. 7. cum seq.*

Sed quia Uectoris Arnaldi propositio æquiuoca est; nec satis intelligi potest, an concedat, vel neget Thesum suppositum, de eius veritate perstringamus; & pariter de oportunitate applicationis; ad quod, licet breuiter, *sumam propositiones ab initio.* Statim ad Religiosorum Communitatum ortum primævum subsecuta est in eos impiorum fascino; & utquæ aded excrevit nequitia, ut eos ad militiam extrahendos esse decreverit, ut per textum in *l. quidam ignavia; de Decurion. lib. 10.* & omitendo Ethnicorū Imperatorum rabiem in Religiosos: de quâ Baronius, *Annal. tom. 4. ann. 754. à n. 19. Rufinus lib. 11. cap. 3. Socrates lib. 2. cap. 17* Optimè nosti [Illustrissime Domine] ex tua in litteris omnibus lectionis assiduitate, quantum grassatus est in Religiones Vigilantius, adversus quem Divus Hieronymus: Petilianus, adversus quem Divus Augustinus: Arnaldus de Villanova, de quo Eimericus *in Director Inquisit. q. 11. Vbi n. 2. inter alios errores, illum recenset. Quartus error est, quod omnes Claustrales sunt extra charitatem, & damnantur, & quod omnes Religiosi falsificent Doctrinam Christi.*

Dulcinus Gerardus, de quo idem Eimericus q. 11. ait inter alios damnatum esse errorem 13. scilicet, *quod omnes Ordines Religiosorum, & Sacerdotum sunt ad Fidei Catholica detrimentum.*

Et ut ad species descendamus: Calvinus, Lutherus, Melancthon, & plures, quos ad rem Iodoccus retulit *tom. 1. Thesauri Catholici lib. 4. de vita Monastica, in Prologo, Eminentissimus Cardinalis Bellar. tom. 1. controvers. lib. 2. de*

Monachis in Proemio. Quæ enim Religio ab hæreticis non impetita est? Religio Sancti Benedicti à Florentio iniquo Presbytero; vt refert Divus Gregor. lib. 2. Dialog. 14. Carthusiensis; quam defendit Aenus Robertus lib. 2. rerum indicatarum, cap. 2. Dominicana, & Franciscana in tempore Doctorum Sanctæ Ecclesiæ Divi Thomæ, & Divi Bonaventuræ, qui eas defenserunt: iste in opusculo peculiari Circa Regulam S. Francisci q. 22. & 23. Religio Clericorum Regulatum Theatinorum; vt refert Caracciolus in Synopsi veterum Religiosorum rituum.

Deinde contra Iesuiticam Religionem paraverunt sagittas in pharetra, vt sagittent in oculis immaculatos. Quidam Calvino Papista librum edens *de modo agendi Iesuitarum*; alius: *Monita privata Societatis*, tituli prorsus infamatorij; qui in idem recidunt, ac nefarius liber: *Præctica Moralis*; & alijs alia eiusdem maligni furfuris, quæ Illustrissimæ V. Dominationi constabunt optimè repulsa per Grethserum in *Stigm. Missenico*, in *Apologético ad librum Calvino Papistæ*. Et in *Comentario ad Satyræ Missenicæ*, Bonartius in *Amphitheatro honoris*. Stanislaus Restius in *Spongia contra Polonium*: Forerus in *Grammatico Prothæo*: Didacus Paiva *contra hæreticos Kemnitium*, & *Monhemum in tract. de explicat. Orthodox. in præfatione, & lib. 2.*

Ergò eum *Præcticus Moralis*, & *Petrus Iurieu*, eodem modo Societatem invadant, quo in suis libellis hæretici, non abs re, nec sine applicatione; sed opportunè, valde, congruè, & adæquatè, dum *Præcticiam moralem*, & *Spiritum Monsur de Arnault* evertis, Methodicè in S. 1. proponis *Quod hæretici Sacris Religiosorum cætibus sunt infeste.*

Quæ dilucidior? Quæ opportunior applicatio? attendat Arnaldus ex n. 2. & audiat Te & applicantem, & rationem applicationis reddentem. *Ipsi enim (ais) a quo animo cernere nequeunt, nec nisi ægerrimis oculis, tot Sacros fructus, quos Societas Iesu in horrea Domini congregat; quam animosè*

in hæreticos; quam fortiter insurgat; quam feliciter eos delictet.
 Et postquam ita nervosè progressus es n. 3. expendis illum
 Divi Thomæ textum ex Divo Iacobo: Non ne ipsi blasphemant bonum nomen, quod invocatum est super nos? Et ita prosequeris: Quodnam istud nomen est? Non est aliud, neque in celo, neque in terra, nisi Nomen Iesu; cui omne genus creditur. Sub hoc Nomine militat eius Societas, quam vos ita spernitis, ac detestamini: ut contendatis eam eradere de terrâ, ut non memoretur amplius. Blasphematis ergo eius bonum Nomen, hoc est eius famam, &c.

O Princeps disertissime! Dùm enim Bono Nomine Iesu insignitam Societatem, ut titulo, seu Bona Nomine, ut ornamento virtutum, blasphemari per Practicam Moralem, & Petrum Iurica enixè increpas, alluisti proculdubio ad falllem Tertuliani in Apologetico, cap. 2. Intelligere potestis, non scelus aliquod in causa esse; sed Nomen, quod quadam ratio amula operationis insequitur.

D I S S E C T I O XIII.

Libellos famosos, utpotè Dæmonis studia, & inventa Sedes Apostolica semper repulavit, ut per eleganter innuit Alexander IV. in Bulla, in quâ damnavit libellum adversus Religiosissimos Patres Prædicatores, & Minores, quæ est apud Cherubin: tom. 1. Constit. 8. edita anno 1216. ibi: Nam & hostis antiquus argutus quidem, callidusque decceptor animarum.

Huiusmodi hostis incuribus iam pridem præfensit impetitam esse Societatem Gregorius XIII. in Bulla, Ascendente Domino, anno 1584. apud Cherubin tom. 2. Constit. 89. §. 18. ibi: Qui Religionis prætextu transfigurante se in Angelum lucis Satanâ. Et cursus: Quæ Societas, quemadmodum, & alia nascentium Regularium Ordinum exordia à spiritu

contradictionis impugnetur: cuius rei Sanctorum Dominici, & Francisci præclarissimi Ordines exempla abundè suppeditarunt. Non dissimili voce usus es (Illustrissime Domine) in Tuâ Oratione dictâ. *Thesi Hæretici*, §. 1. n. 31. Spiritus (ais in Iurium) contradictionis, & falsitatis.

Quæ autem inter Dœnonem, & hæreticos est conexio, iam pridem expressit Simancas, de *Hæreticis*, cap. 31. n. 11. *Hi sunt Angeli primi; hi sunt filij pravitatum à Patre nequitia fraudis Authore.* Et Faber prius adversus Lutherum tract. 5. textu 16. apud Simancas supra n. 10. organa Diaboli appellantur. Tu verò Illustrissime Domine ex Catherino *Fistulas diaboli, per quas loquitur*, Hæreticos appellas, dictâ *Thesi*, §. 1. n. 3. Unde patrem diabolum æmulantur Hæretici Religiosos insectando. Simancas dict. cap. 31. ibi: *Sed & Hieronymus in Abdiam, in Isaiam, & alibi sæpè notavit, signum esse certissimum ad cognoscendos Hæreticos, si viros Ecclesiasticos quovis colore insectentur.*

Itaque Novarius in *Summa Bullarum comment.* 83. de libellis famosis super *Bulla Divi Pij 5. & Greg. 13.* Postquam n. 1. pœnam mortis libellorum famosorum authoribus in statu Ecclesiæ impositam esse scribit, ait n. 2. ibi:

Qui verò contra statum alicuius Religionis in communi famosos libellos confecerit, est de hæresi suspectus. Unde si quis libellos famosos in vulgari, vel latino sermone, necnon cantilenas rhythmos fecerit, contra statum Predicatorum Ordinis, vel Minorum, est excommunicatus, & absolvi non potest, nisi personalitèr se presentet Sedi Apostolica, per constit. Alexandri 4. quæ incipit: Ex alto: & per alteram incipit Non sine multa, qua constitutiones extenduntur etiam ad alios Ordines, & Religiones.

Et licet nullum perpetrabile crimen sit, quod libellis infamatorijs, vel cœquet proditione, vel attingat malicia, vel superet atrocitate; nam ut aiebat Barclaius tractat. de Regno, & Regali Potest. lib. 6. cap. 16. *Quæ detestabilior immanitas! Quod impius, & nefarius scelus! Quam Illustrium*

Virorum existimationem turpi scripto ad varias Nationes emisso fundere, & violare: Detraher. fur. peior est, & planè homicida. Sententia indubitabilis; ut quæ per Spiritum Sanctum dictata est, Prove b. cap. i 8. Mors, & vita in manibus lingue. Cui adhærent iura. Ius enim Canonicum in cap Homicidiorum de pœnitent. distinct. 1. ibi: Homicidiorum verò tria esse genera dicebat Beatus Petrus, & pœnam eorum parilem fore; sicut enim homicidas interfectores fratrum, ita, & detractores eorum, eosque odientes homicidas esse manifestabat. Quia, & qui occidit fratrem suum, & qui odit, & qui detrahit ei, pariter homicidam esse monstratur.

Ius Regale Hispanum n. l. 4. tit. 13. p. 2. ibi: *Dos yerros son como iguales, matar al ome, ò infamarlo.*

Non tamen speciale est adversùs libellorum famosorum Authores, ut suspecti de hæresi habeantur; nam eadem laborant suspitione, qui similiter necant propositionibus iniuriolis: *Propositio iniuriosa* [ait De'bene de locis Theologis, p. 2. dub. 268. est qua detrahit alicui fidelium statui, illustri Personæ, vel Dignitati, vel Sancto: vel si quis contra Cardinales, vel Religiosos effutire soleat. Et iudicio subiacet Sanctæ Inquisitionis; ut scribit etiam Diana coordinatus tom. 5. tract. 10. resolut. 92. n. 2. vbi collectanea Doctorum.

Sed nec opus est autoritatibus, dum extat Sedis Apostolicæ decretum, per quod Sancto Tribunali Inquisitionis commisit, ut ex omnibus libris expurget verba: *Quæ fama proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & Principum detrahunt* Ratio in promptu est, quod attinet ad Ecclesiasticas, quia sequitur perturbatio, augmentum irreverentia: & contempus Sacramentorum, quæ per eos conficiuntur, vel administrantur. Dixit Divus Anton in 3. p. cit. 18 cap. 4.

Quemadmodùm eadem ratione pertinent ad Sancti Tribunalis cognitionem Propositiones scandalosa, quæ (ut notat Cano lib. 2. de locis, cap. 11.) sunt ille, sive commentitia fabule, sive narrationes etiam vera, quibus Monachum vitia occulta, vel finguntur, vel deteguntur, id quod sine imbecillum offensione fieri non potest.

Quod

Quod etiam, Illustrissime Domine, p̄venisti dicto §. 1. ibe: *N. 5* apud plebeios radices figunt; & mendacia inter insipientes prevalent, ex quo potest oriri, ut Verbum Dei non recipiatur salubrit̄; imò infructuosè disseminetur; locutus es ad mentem Divi Hieronymi in cap. 4. Matthai, ad illa verba: *Abijt opinio eius, &c. Opera salutis sine fama boni odoris non satis relucet Auditoribus.*

Ergò cum per libellum *Spiritus Monsiur de Arnauld, & Practicum Moralem* decus, & splendor Religiosissimæ Societatis Jesu denigrari intendatur, atro, & hostili libellorum, iniuriarum, & scandalosarum propositionum, & verborum fumo; quis ambiget Te optimâ ratione tanquam cum hereticis agendum esse, cum eorum Authoribus proposuisse in prædictis Thesibus *Catholicæ Querimonie*. Ergò non absre, nec sine applicatione, ut præcipiti motu perpendit Arnauldus; sed à Te parvi pendendo. Nam ut *Cælestia hanc manus effugiant, & ab his, qui templa diruunt, aut simulacra constant, nihil Divinitati nocetur; ita quidquid est sapientem protervè, petulantèr, superbe, frustra tentant.* Dixit Seneca de constant. sap. cap. 4.

D I S S E C T I O XIV.

I Rustrâ similiter tentat Arnauldus, quod absre, & sine applicatione proposita est 3. *Thesi*, in quâ, & solità eloquentiâ, & eruditione convincis; *Morem esse hereticorum perperuum, ut hæreseos, sua libros Prælati, ac Pij's Viri ascribant.*

Quam quidem *Thesim* super abundanter, inveniet canonizatam ex Concilio Romano coram Gelasio; quod referretur in cap. *Reverentia* 3. 1. 5. distinct. ibi: *Cæterum, que ab hæreticis, vel schismaticis conscripta, vel prædicata sunt, nullatenus recipiatur Catholicæ Apostolicæ Ecclesiæ Romana. Ex quibus*

paucis, quæ ad memoriam venerunt, & à Catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda :: Itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur Sancti Clementis lib. 8. apochryphum Actus nomine Andreae Apostoli apochryphi. Et progreditur per libros 12. Apostolis ab hæreticis adscriptos. Et infra: *Evangelium*, quod falsavit Ticianus apochrypha, & recenset alia Evangelia. & libros Sanctis suppositos per Hæreticos, quos referre valde prolixum esset. De cuius materiâ eruditè Grethserus *de iure, & modo prohibendi libros malos, lib. 2.*

His artibus Hæretici etiam ipsam Societatem diffamare non semel sunt contemnati: edidisse enim eam finxerunt, infamen librum *Monita Privata*; quorum audaciam compressit Nuntius Apostolicus per suum decretum, in forma Brevis expeditum in Polonia 14. Novemb. anno 1615. ita statuentis. *Cum insigni labe totius Ecclesiastici Ordinis, impio, & sacrilego conatu sit sparsus libellus famosus contra Societatem Iesu: (Monita Privata) eidem Societati falso inscriptum, &c. Nos, & pro singulari affectu erga eundem Religiosorum Ordinem de Catholica Republica optimè meritum, & ut bona fama (quæ plurimum ad propagandum Divina Majestatis cultum ubique valet) status Ecclesiastici universè prospiciamus, & prosequitur prohibitionem edicens omnimodam prædicti libri.*

Quemadmodum sequente etiam anno 1616. S. C. Indicis 10. Maij in hæc verba: *D. D. Cardinales decreverunt, præfatum librum (Monita Privata) utpotè falso Societati Iesu adscriptum, calumniosum, & diffamationibus plenum, omnino esse prohibendum, prout de factò illum prohibuerunt, & mandarunt, ne cuiquam in posterum licitum esset eum vendere, vel apud se retinere. De quibus decretis Grethserus in Apolog. adversus monita, cap. 1.*

Libros alios erroribus plenos evulgarunt Hæretici eandem pervicaciâ, quâ Diotimus Stoicus infensus valde Epicuro istius nomine, ut in eius dedecus cederent, ex-

depravatâ doctrinâ, multa edidit scripta, vt refert Patrius de Regno, & Regis instit. tit. 7.

Non aliter imputatur Patti Joanni Maldonado *Tractatum de Sacramentis*. Divo Francisco de Borja *Catechismus*, & alterum *Catechismus* P. Petro Canisio, & plures alij similiter, qui per expurgatorios omnino damnati sunt, & declaratum ab hæreticis esse confictos.

Ergò dùm tibi imputabatur *Theatrum Iesuiticum* re-
ctè, & iuduxisti, & probasti huiusmodi hæreticorum mo-
rum; ergò non absre, nec sine applicatione; in ò nec sine
triumpho, & optati finis implemento. Nam in *Catholica*
Querimonia fronte illud ostentasti lehemâ: *Vt muta fiant*
labia dolosa. Et ecce quidem muta facta sunt labia *Practici*,
& *P. tri luriou*, neque alia exauditur, nisi vox Arnaldi, cui
percontari duximus: est ne vox Catholici Doctoris? Ita
asserabit. Agat igitur Catholicam Personam, non cum
Practico iam mutò caliget: non *Practici* errorem amet *Quid*
enim refert, an alia mutis dissimilia habeat, si quod in omni
peccato muta defendit similem habet caliginem mentis. Dixit
Seneca de ira, lib. 3. cap. 27. Et antea lib. 2. cap. 9. Et hæc est
caligo mentium, non tantum necessitas errandi, sed errorum
amor.

DISSECTIO XI.

In Sorbonicâ Academiâ laureâ Doctoratus insignitum se
habet Arnaldus, & à Sanctissimo Papa Innoc. XI. locis
recognitionis in quadam epistola responsoria laudatum,
cuius transcriptum ostendit etiam Doctor iste. Tùm *pra-*
cticum Motalem supponit virum Doctum esse, & eruditum,
& vt talem proclamatum. Sed à quibus proclamatus, dicat,
& si lan labilis est, quis est iste *Practicus*, & laudabimus eum?
Sed his omisso duplici responsione evanescit hæc
duplex ponderatio. Nam quoad epistolam Sanctissimi ex
cuius

eius renore facile dignoscitur Arnaldum ad Santissimum gratulatoriam de sua intronizatione epistolam scripsisse, & obtulisse libros quosdam adversus hæresim Calvinianam editos; ad quam rescripsit Eminentissimus Cardinalis Cibo pro sanctissimi Pontificis Bonitate, & Clementia. Non dedecet enim, etiam supremum Principem obsequium exhibentibus subditis humaniter in rescriptis respondere; ut crudité notavit ille celebratissimus Episcopus D. Antonius de Guevara in *Epist. fam. 1. p. ad D. Ildephonsum de Albornoz, pag. mihi 70* Cuius verba digna existimamus, ut ea in memoriam revoces, Illustrissime Domine.

Ibi: *Assuesce, ait, Domine, non omittere responsoriam epistolam, cuicumque Tibi scripserit; iudex enim Nobilium non officere sua nobilitati huiusmodi rescriptum mihi asseravit. Maiori respondere, necessitatis est: Aequali voluntatis: inferiori tamen, pure virtutis. Alexander Magnus Pulioni ferrario equorum: Iulius Cæsar Rufe Hortulano: Augustus Paphilo Ferrarias; etiam Tiberius Myrto sanctori rescripserunt. Et alia exempla adducens profequitur infra: De Phalari Cælestri tyranno legitur, nunquam obsequium à quopiam sibi prestitum esse, cui non grates rependeret; nunquamque epistola ad se missa non rescripsisse. Atos adeò, & Magnos, quos regulimus Principes inferioribus adeò hominibus, & mechanicis officijs operam navantibus scripsisse, non ut indignum enarrant historiographi, sed ut in Principum gloriam cedat. Decet igitur etiam Principatus fastigium humilis nota hominibus per suas epistolas respondere.*

Ergò absre, & sine applicatione expendit Arnaldus honorem epistolæ Pontificiæ; cùm hæc omninò non pertineat; nec pertinere possit ad *Practicum Moralem*, nec ad honestandam eius defensionem.

Minus honestatur ex qualitate eruditionis; & doctrinæ, quam in *Practico* supponit Arnaldus; nec ex Autoritate, & Graduatione Doctoris Sorbonici, & Catholici; imò ex ijs titulis magis gliscit injuria. *Atrocius sub sancti*

*Uominis professione peccatur: ubi sublimior est praevasio
maior est culpa: dixit salviunus lib. 4. de Gubernat. Diuinae. Et
alibi apud Anneum Robertum lib. 1. rerum indicat. cap. 3.
& 4. Criminosior est culpa, ubi honestior status, ubi honestior
persona peccantis.*

Hilarius Papa relatus in textu in cap. Nulli fas 25. q. 1.
ibi: *Reatu maiori delinquit, qui potiori honore fruitur, & gra-
uio à facie vitia peccatorum sublimitas peccantium. Ergo ex
ipsâ suâmet defensione potius aggravantur Practicus, &
Arnaldus.*

DISSECTIO XVI.

Eò protenditur Arnaldi defensio, vt petat à Te Illustris-
sime Domine, condignam honoris sui restitutionem.
Proh Deus! In nullo foro talem vidimus inter defensorem,
& defensum identitatem, vt defensor sibi met petat com-
pensationem! Quid ergò? An idem, & vnus sunt Practi-
cus, & Arnaldus? Quod si est vnus, & idem, quis Illustris-
sime Domine, æquo animo sustineat, quod Goliath Reli-
giosissimis Castris Societatis Jesu exprobrans, & Tibi
Tutelari eius Numini intensus, sibi satisfieri deprecatur?
Juen. [*Quis tulerit Gracchos de seditione querentes!*
sat. 2. [*Quis cælum terris non misceat, & mare caelo!*

Si verò Arnaldus non idem est cum Practico Morali:
quid queritur? Cùm nec vllum verbum de ipso protuleris
in totâ Catholica Querimonia; sed solummodò illud du-
bium, & conditionatum, quândò ad Goliath alluisti:
dummodò sit Arnaldus, vt alibi ponderauimus.

Quod si telis Catholica Querimonia, quâ Practicum di-
laniarunt, se quoque Arnaldus dolet transverberatum;
aut iat Diuum Hieronymum epist. ad Nepotianam, ad finem,
ibi: *Lapidato iam virginitatis libello, quem sancte Eul. ioh. bio
Romae scripseram: aut enim hic scribendum fuit, ne homi-
num iudicium subiretis: aut scribentes nosse cunctorum ad-
uersus*

51

versus nos maledicorum vela torquenda. (Hanc apud impios
fortiuntur pia scriptafortunam) Hieronymus nullius nomen
designaverat: *Nullum [ait] lasi, nullius nomen mea scriptura
designatum est: neminem specialiter meus sermo pulsavit: ge-
neralis de vitijs disputatio est.* Tu veró (Domine Illustrissi-
me) *Præcticum Moralem* tantummodó, & *Petrum Iurieu*
pulasti. Societatem iniquis labijs, & lingua dolosa lace-
rantes. Nullum præter eos increpasti: nullum designasti; ge-
neralis in hostes erupit investio: conclude ergó, Illustris-
sime Domine (si Arnaldus in sua persistat querela) vt cõ-
cludit Doctor Maximus contra eos, qui vltronei, & non-
lacestii in librum suum conspirarunt: *Qui mihi irasci
voluerit, ipse de se, quod talis sit confitebitur: Talis, vt Pra-
cticus, & Iurieu.*

D I S S E C T I O XVII.

F Remuisse gentes, & Hæreticos meditados esse inania
adversus Societatis Jesu gloriosam nomenclaturam, &
adversus eius Religiosos, novum quidem non est. Fre-
muit Rocheles, & Patchasius, & alter Antonius, de Ar-
naldo Calvinistæ, vt videre est apud Bortium *in amphi-
theatro Honor. lib. 3. p. 234. vers. Sed, & Societatis Jesu Nomen,*
& apud Payva *lib. 1. orthodoxar. fol. 19.*

Sed quare fremuit Catholicus Doctor Antonius de
Arnauld? Audiamus; consulto enim huiusmodi fremitum
huic loco reservavimus. Vt quando iam dissectionibus
nostris limites imponimus, Societatis iniurias sepeliamus,
& eis *noxio sanguine parentemus*; vt alias eloquebatur
Petronius Arbitr *in satyr.*

Oritur fremitus ex dictis præcipuè a Te adversus
Hæreticos *Thesi 1. præcipuè n. 43* vbi contra Iurieu elo-
queris: *Quid enim calamus tuus instillavit, nisi Iesu acer-
bissimas contumelias; dum eius Societatem tali sponsia amari-*
casti,

32
casti, aceto perfudisti? Et inferis Origenis vix hęc ianu
Celsum ita dicentis: *Cæterum quid attinet respondere ab
maledicta; convitiisque, qua in Iesum iaculatur,*

Concaluit ad hęc Arnaldus, efferbuit verò pto culdu-
bio, vbi statim ais n 46. *Quid ni contra Iuricum, quid ni con-
tra aliam Practicam Moralis Authorem dicatur, dùm uterque
spiritum virulentissimum pectore abditum afflare per calamum
sentastis?*

Exarsit denique dùm in §. 7. n. 6 ad Sanctissimum ex-
clamasti: *Non solum scripta falsa solum ad iudicanda sunt,
verùm etiam eorum Authores, & impostores ad instar moneta
falsarios, vt eruditissimè comprobasti.*

Itaque hoc æstu flagrans, ait: iam pridem præ tendisse
Jesuitas, gentes eos suspicere eadem veneratione, ac re-
verentiâ, qua Iesum Christum Et quemadmodum in Iesum
Christum loqui, blasphemia est igne expianda, ita in So-
cietatem loquentes eidem poenæ submittendos iudicant.
Et simul asserit, blasphemam rem, & sacrilegam esse appli-
cari pro Societate adversus *Practicam. & Iurieu* textum
Origenis contra Celsum de Christo blasphemantem.

Aethnæ montis incendia ex ventorum flatibus inter se
concertantibus, & sulphur, & bitumen agitantibus con-
cipiuntur, vt explicat Iustinus lib. 4. Non aliter Monsur
de Arnald suo excitatus *spiritu* io supra iactatas erumpit
flammas.

De Aethna cecinit ille Musarum disertissimus alumnus
Hispanus noster D. Gabriel B. cangel.

Hypocrita, et Mongibe'o;

Fuego oculta, nieve expone.

Que harán los pechos humanos

Si saben frigid los montes?

Quam celebratissimi nam sententiam sub hoc hexametro
carcerabimus.

Hypocrita Aethna nivem ostendit, flammisque recedit;

Quid montes facient? sapiunt si frigidare montes.

Non aliter in se astat Arnaldus, sed ea erga Te diffinuit
latine, qui uivem a tendat, non ut non illi nae petulantiae
notam evaderet, candidus pro Tuâ reverentiâ apparere in-
tendens, ait hanc de honoribus Societatis impenis, clausu-
lam, illamque Origenis textus applicationem, fabricatam
esse à Jesuitis, non à Te structam. Quo frigidissimo ope-
rimento, & ardet, & alget.

Quem quidem morbum nani inania optime appel-
labimus cum Seneca *epist. 95. Inter insaniam publicam, &*
hâc, quæ à medicis traditur, nihil interest, nisi quod hæc morbo
laborat, illa opinionibus falsis. Altera causas furoris traxit, ex
valeitudine, altera animi valeitudo est. Et statim de remedio
differens prosequitur: *si quis furioso precepta det, quomodo*
in publico se gerere, quomodo in privato, erit ipso, quem monēbit,
insanior. Si bilis nigra curanda est, & ipsa furoris causa remo-
venda. Idem in hoc animi furore faciendum est, ipse discere
debet.

Non dabimus ergo Monsieur de Arnaldo Doctori præ-
cepta quomodo loqui debeat, sed ea, quæ (ut more medicorum
loquamur) vira discussoriam habent, medicamenta propi-
nabimus.

DISCUSSIO I. Primam recipiat ex ipsa, Catholica, Queri-
monia; in ea enim § *vlt. n. 6.* Henricum kalchein in medium
adduxisti ita loquentem. *Nam si falsarius moneta comburen-*
das est quanto magis falsarius librorum, qui per adulterationem,
supponit viris Catholicis, probis, & in summa dignitate consti-
tutis; ea, de quibus nunquam cogitarunt, & que vili sima sunt,
marculo falso insignis, signoque nobili notata, quasi legitima dis-
pendit. Ergo sine illa sacrilegâ paritate, quam criminatur
Arnaldus, Societatis libellarios poenâ ignis dignos exi-
stimari fas est.

Sed irridet, iocoseque pro Petro Turieu quasi advocans,
& quasi sibi congratu anserit, longissime abesse à manibus
Ait tibi consulari, non longè enim, nec immunes ab ira Dei
sunt huiusmodi a. f. j. det. c. d. res, nam & si suspicentur
pen-

pennas suas diluculo, & habitaverint in extremis maris, illas manus Domini deducet eos, si descenderint in infernum, adest.

Contremiscant saltem ad vocem Ethnici Authoris sententia, sed dignę Catholico Doctore, Valerij inquam Maximi *lib. 1. de Religione, cap. 11. n. 25.* ubi recensens illum Dionisium Tyrannum Deorum irruentem concludit, ibi: *Qui tamen si debita supplicia non exolvit, dedecore tamen filij, mortuus penas rependit, quas vivus effugerat. Lento enim gradu ad vindictam sui Divina procedit ira: tarditatemque supplicij gravitate compensat. Patietur ergo Jureus, & similes, in liberis, id est in libris, combustionis dedecus, & mortui flammam, quantumvis tarda, severiori Dei vindicta.*

DISCUSSIO II. Secundum recipiat discussionem ex lege quę quisq. 4. *Cod. ad leg. Juliam Maiestatis*, ibi: *ipse quidem Maiestatis reus feriat, etiam conatus; eadem enim severitate voluntatem sceleris; qua effectum puniri iura voluerunt: nam & ipse pars corporis nostri sunt. Ecce Annalde Ministrorum Regionum offensores, imò & offendere conantes tanquam Rei Maiestatis puniuntur. Valebit ne consequentia; ergò eadem reverentiã, & veneratione eos Populi suspiciunt, qua Regem ipsum? Minimę. Pars corporis Augusti sunt, pars etiam nobilissima corporis Ecclesię sicut Jesuitę; siquidem Societatem *Brachium Ecclesię dextrum* vocavit Clemens VIII. ut refert Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 1. cap. 8. num. 5.**

Scio sanctissimum nostrum Papam Alexandrum VIII. etiam Dominicanam Religionem *Brachium Ecclesię dextrum* denominasse; refert Reverendissimus Magister Generalis in litteris encyclicis ad Ordinem missis 22. Octobris anno 1689.

Est ergò utraque Religio ita unitate connexa, ut ex utraq. fiat *unum Brachium dextrum Ecclesię*; unde duę subsequuntur veritates; prima; quod, sicut utriusque laudes communes sunt, ita & offensę. Secunda, quod in Societatem sacri regis, seu effrenatus obrectator Christum ipsum offendit, dum in suos Ministros grassatur.

DISCUSSIO I. ST. Recipiat certam. Non spirabat
Saulus in Jesum ipsum, sed in Discipulos Domini. *Actuum Apostolorum cap. 9. Saulus adhuc spirans :: in Discipulos Domini.* Non directe in Jesum spiravit. *Spiritus Monsieur de Arnauld in Jesuitas.* Et quam arte? Saulus munitus Epistolis: *Petijt epistolas in Damascum.* Juricus, & Practicus suis libellis, Arnauldus epistola in Jesuitas conspirant. Et licet bellum totum in Discipulos concitaretur, Jesus sibi causam sumit. *Saule, Saule, cur me persequeris?* Ergo Jesuitarum persecutio, ut potè persecutio in Jesum merito contemplanda venit ipso Domino prædicante: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei Zach. c. 2. & Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari.* Psalm. 104.

Admisceamus prædictæ discussioni hanc sacrorum Ministrorum protectionem, à Jesu impertiendam, speciali titulo Jesuitis. Quod facile suaderi potest; milites enim sunt Jesuiticæ Militiæ, ut patet ex illo Romano Pontificis rescripto Greg. XVI. in Bravi concesso Episcopo Carolo de Lorena, ad ingressum in Societatem, ibi: *Proficiscere ad illam Sacra Militiæ Societatem, Catholici nominis defensione, & hæreticorum excidijs clarissimam.*

Regis verò est præter legum plurima beneficia specialis militum protectio. Casiodor. *variar. lib. 6. epist. 13. De remuneratione militum,* ibi: *Hæc quidem prisorum beneficio consequeris, sed nostri Nominis contra inciviles impetus, & conventionalia detrimenta perenni tuitione vailaris :: nec tamen aliquid contra te valere permittimus, quod dolosa fuerit machinatione tentatum.* Ergo Jesu Nomen contra iniurias, & famulos libellos, milites suos specialiter esse protecturum, non dubitandum; infensumque esse Iesu, qui suæ Sacræ Militiæ infensum se exhibuit.

Quod si ad hæc sibi non suaferit Arnauldus, redeat ad textum in d. l. 4. ad legem Iuliam Mæstatis; & ut se hic cuiuslibet etiam ex militibus iniuriam incipientem, tanquam

Reum Maieſtatis damnatum; ubi: *Vel etiam: hoc poſtremo, qui nobis militat :: ipſe quidem viſus Maieſtatis Reus gladio feriatur.* Ergo iniuria Ieſuitis incuſſa, qui Ieſu militant, in Ieſum ipſum reſundi pro comperto eſt, & ad poenam tanquam læſæ Maieſtatis Divinæ reputanda.

DISCUSSIO IV. Dicendumus veram de honoribus Abſſe illa ſacrilegè hyperbolica patitas, qua Arnaldus ponderat iam pridem ſtudium Ieſuitarum; eadem reverentia eos Gentes ſuſpicere, qua Ieſum Chriſtum. Conſideret Arnaldus, ex qua clauſula *Catholica Querimonia* hoc ſtudium inferat. Sed ſi conſiderationis compus eſſet, ab illâ temperaret affectatiſſimâ affectatione, nempe: *Catholicam Querimonia* ſtructuram eſſe, non Tuam; ſed Ieſuitarum. Vel temperaret ſaltem ab audacia, qua *Catholicam Querimonia* ſuper huc taxat; nam ut terminos omnimodæ circunſpectionis, non excederet, ſatis eam Tuam Noctæ, & ſubſcriptione, viſiſſe nunciat. Sed parcamus Arnaldæ exclamanti, nihil eſt, enim viſus, & effectus ardoris, & algoris, quibus afficitur Arnaldus, quo cum non incongruè videtur Martialem loqui in illo lepido epigramate, ubi & morbum deſcribit, & conſilium ſanum laboranti obtulit.

Lib. 4. *Declamas in febre, Mathon: habet eſſe phreſim*
Epig. 814 *Si neſcis, non eſt ſudare. Amice Mathon: ciliis*
Declamas æger, declamas, h. mitritæus;
Si ſudare aliter non potes; eſt ratio
Magna tamen res eſt, errans cum viſcera febris
Exurit, res eſt magna tacere, Mathon;

DISCUSSIO VLTIMA. Sed adhuc hos pravos affectus diſcutiamus ex S. Thoma 2. 2. q. 63. art. 3. ad 3. ubi ſanctus Doctor. *Honor nihil aliud eſſe videtur, quam reverentia, quedam alicui exhibita in teſtimonium virtutis.* Ieſuitæ apud omnes ubique Catholicos; imò apud Barbaros; & Indos (ut eruditè in *Catholica Querimonia* comprobati S. 1. ex n. 28) in reverentiâ ſunt, ergo ubique patet virtutis illæ teſtimonium.

Rursus: Honor debetur optimis, dixit Philosophus, & ex eo Angelicus Præceptor 2. 2. q. 103. art. 2. ait: Honor nihil aliud est, quam quadam protestatio de bonitate alicuius. Gentes omnes honoribus Jesuitas prosequuntur ergo eorum bonitatem protestantur.

Honor est quoddam testimonium de virtute eius, qui honoratur, & ideo sola virtus est debita causa honoris: dicit q. 103. art. 1. Ergo ius clarum suffragatur Jesuitis, & optima, & indubia causa ad honorem, dum Gentes omnes pro se habent virtutum suarum testimonia proferentes.

Testimonia huiusmodi non vnica specie carcerantur, sed vt scribit dicto art. 1. Ostenduntur: per signa exteriora, vel verborum, puta cum aliquis ore pronuntiat excellentiam alicuius; vel factis, sicut inclinationibus, obuiationibus, & alijs huiusmodi, vel etiam exterioribus rebus, puta in munerum oblatione: & secundum hoc honor in signis exterioribus, & corporalibus consistit. Ergo exterioribus his signis, quibus invident adversarij Societatem extolli debitum est apud omnes Gentes, imò non vtcumque sed cumulatis honorum exhibitionibus Paul. ad Timotheum epist. 1. cap. 5. Qui bene præsumt Præsbyteri, duplici honore digni habeantur: maxime qui laborant in verbo, & scriptura.

Innumeros tot adducemus honorum Societatis testes, quot quot libris suis Iesuiticam gloriam æternitati mandarunt; sed & quod ad euidenciam relucet, repetita Sedis Apostolicæ oracula, ab incunabulis Societatis, sublimibus eam honoribus exaltantia, neque enim aliud encomia, neque firmitus, neque verius resonare possunt, quam quæ ex eminentiore, & Maiestico Dignitatum culmine derivantur. Quid enim maius queritur, quam hic invenisse laudum testimonia; ubi gratificatio non potest esse suspecta! Regnantis quippe sententia iudicium de solis actibus sumit, nec blandiri dignatur animus Dominij potestate munitus. Dixit Casiodorus variar. lib. 1. epist. 3.

Hæc vero, quæ laudum innuimus testimonia, in sequenti

Dissectione pandentur. Interim veró Societati Gloriæ indu, adinstar Aman pro Mardocheo, præconium parat ad Iesuitarum exaltationem, vt Elther 6. *Hoc honore dignus est, quem Rex honorare vluerit.*

DISSECTIO XVIII. ET ULTIMA

Theatrum Iesuiticum.

S. I. DE SACRIS HEROIBVS.

Immensum iuris pelagus tranaturis visum est Antiquis iuris Interpretibus ab Urbis primordijs exordiri, vt in l. 1 ff. *de origine iur.* ibi : *Facturus legum verustarum interpretationem, necessario prius ab Urbis initijs repetendum existimauit non quia velim verbosos commentarios facere : sed quia cuiusque rei potissima pars principium est.*

Potiori igitur iure, nos Theatrum honoris Iesuiticum structuri à Religiosissimæ Societatis nascētis exordijs repetemus. *Nec mihi cuncta complectendi cupido inesse* (loquor ex Valet. Maximo in Prologo) *quis omnis ævi gesta modico voluminum numero (imò vnica dissectione) comprehendere ?* Imitabimur enim Pictorem illum, qui brevissima tabella Gigantem depingere coarctatus digitum tantummodo efformauit ; vnde Honorifici Theatri Iesuitici magnitudinem, quam immensum laudum volumen non capit, angustis periodis demonstraturi aliquos præclarissime huiusce Religionis radios rudi nostro delineabimus penicillo ; hoc lemmae illustratos. *Digitus Dei hic est. Exod. 8.*

Sed iam prima auspicia. & Sanctissimæ Societatis aggre diamur primordia. O quam gloriosa ! Erexit eam in Religionem, & simul laudavit feliciss recordat. Paulus V. in Bulla *Regimini anime* 1545. In hæc verba.

Ibi : *Nuper siquidem accepimus, quod dilecti filij Ignacius de Loyola, & Petrus Faber, & Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus : Paschasius Broet, ac Franciscus Xavier,*

non Alphonsus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Iohannes Coduri, & Nicolaus de Bobadilla :: in artibus Magistri in Universitate Parisiensi graduati; & in Theologicis studijs per plures annos exercitati, Spiritu Sancto, ut pie creditur, afflati iam dudum ex diversis mundi Regionibus descendentes in unum convenerunt, & socij effecti abdicatis huius sæculi illecebris, coram vitam perpetuo Domini N. Iesu Christi, atque nostro, & aliorum Successorum nostrorum Romanorum Pontificum servitio dedicarunt, & iam pluribus annis laudabiliter in vinea D. se exercuerunt, Verbum Dei, pravia sufficienti licentia, publicè prædicando, fideles privatim ad bonè, beateque vivendum, exhortando, & ad pias meditationes excitando, Hospitalibus inserviando, pueros, & personas rudes ea, quæ ad Christianam hominis institutionem sunt necessaria, docendo, ac demum omnia charitatis officia, & quæ ad animarum consolationem fuerunt, ubique terrarum, ubi peregrinati sunt, multa cum laude obcurando.

Plantavit igitur Paulus Societatem: rigavit prolixus Iesuitarum sudor, & sanguis: Deus autem incrementum dedit; quod ipse contpiciens in Bulla. Cum inter cunctas anno 1545. ita profatur: *Attendentes ad uberes fructus, quos in Domo Domini hætenus produxistis, & producere non desinitis vestra Religione, integritate, scientia, doctrina, moribus, & experientia.*

Quæ Pontificia verba, quasi mutans, Illustrissime Domine, Angelici Doctoris, vestigijs insistens S. 1. *Catholica Quærimonia*, n. 2. Et ea contrahens adversus Iesuitarum adversarios, ita inquit: *Ipsi enim æquo animo cernere nequeunt; nec nisi ægerrimis oculis istos tot Sacros fructus, quos Societas Iesu in horrea Domini congregat, quam animosè in Hæreticos, quam fortiter insurgat, quam feliciter eos debellet.*

Sed quia maxima ornamenta Matris liberos esse dixit Valerius Maximus *lib. 4. cap. 4. de paupertate laudata* illam extollens Matronam, quæ alteri monilibus iucundæ filios suos ostendit, præferens. *Et hæc ornamenta mea sunt.* Socie-

cieratis ornāmenta in medio producamus. Quod melius
 Personis, quam verbis representabitur (A. XII. Valerius ibi-
 dem) Itaque laudemus viros gloriosos (Filios Societatis Iesu)
 homines virtute, & prudentia praeclaros: in virtute pulchri-
 tudinis studium habentes. Omnes isti, in generationibus suis, Gen-
 tis suae (idest totius populi Christiani) gloriam adepti sunt,
 & in diebus suis habentur in laudibus, Eccies. 44.

Iterum verò praemanibus Valerium habentes lib. 4. cap.
 1. n. 11. & assumpti latitudine gravamur, & sua levamus
 excultatione. Sento, ait, quos cives, quam angusto ambitu ora-
 tionis amplectar: sed cum magna, & multa brevitate dicenda
 sunt de claritate, excellentibus viris, sermo infinitis Personis cir-
 cumfusis, utrumque praestare non potest. Itaque propositi quo-
 que nostri ratio, non laudanda sibi omnia, sed recordanda sum-
 pt. Quapropter bona cum venia duo Meselli Macedonius, &
 Numidicus. (Sed nos dicamus Divus Ignatius, & Divus
 Xaverius) maxima Patria ornāmenta, strictim se narrari
 patiantur.

Prius ergò Societatis ornāmentum in Theatro Iesuitico
 irradiat. ille ad maiorem Gloriam Dei natus Divus Ig-
 natius de Loyola. Vix Societas 16. annum suae Apostolicae
 erectionis attigerat, cum Beati nomine insignitus est anno
 videlicet 1609. Et anno 1621. à Greg. XV. Cathalogo
 Sanctorum adscriptus, ut patet ex Bulla Canonizationis
 anno 1623. quam Urbanus VIII indulgens, non modo
 adorandum Patriarcham proponit, sed etiam Societatem
 Iesu gloriosam reddit.

Ibi: Ineffabilis Dei Bonitas, & misericordia, qua mir-
 consilio, suis quoque temporibus apte disponit: novissimis tem-
 poribus cum Lutherus monstrum teterrimum aliaque detestabile
 pestes blasphemis eorum linguis in Septentrionibus, corruptis
 & depravare, ac Sedis Apostolica detrahere conaretur, excitavit
 vir spiritum Ignatii Loyolae, qui ex medio honorum concursus, &
 à seculari, & terrena militia, admirabili quadam ratione vocatus,
 ita se Divino Imperio regendum, & summandum tradi-

61
dis, ut demum nova Societatis Iesu, qua inter alia pietatis & charitatis opera gentibus convertendis, hæreticis ad fidei veritatem revocandis, & Romani Pontificis potestati tuenda ex instituto se totam impendit, Religione fundata. Vitam admirabili sanctitate tractatam (sanctissimo pariter conclusit exilio, ac plurimis sit miraculis illustratus.

Consonant his elogia, quibus in limine Catholicae Quærimonia, & sub Tua sinu recipis, & prosequeris Societatem.

Exaltat pariter Societatem Iesu Apostolatus, dignitas quæ in Sancto Francisco Xaverio resplendit. *Indiarum Apostolus unanimes totius orbis consensu denominatur ab Urbano VIII. in Bulla Canonizationis anno 1623. Quem Deus (prosequitur Pontifex) adeo magnificaveras, ut nomen eius honorabile esset apud omnes gentes.*

Illustravit Societatem Iacobus Laynez omnium iudicio, & consensu Theologorum Princeps: Oraculum Spiritus Sancti: Arca utriusque Theologia predicatus, ut latè Alegambe in Bibliotheca. Vbi etiam quod Sanctam Cardinalitiam Dignitatem, ei à Paulo IV. P. M. oblatam repudiavit. Illo verò Pontificis mortuo, ac Sede Apostolica vacante 12. Cardinales ex universo illo Sacro Collegio lectissimi in ipsam extra Conclave Roma agentem suffragia contulerunt, quo Pontifex Maximus fieret.

Adstitit Concilio Tridentino ter missus tanquam Sedis Apostolicæ Theologus à Paulo III. Julio III. Pio IV.

Devicit in publico totius Regni Conventu in Galliam missas à Pio IV. Theodorum Bezan, & Petrum Martorem, aliosque nefarios hæreticorum Antesignanos, quæ & plura eiusque scripta refert Alegambe; in Bibliotheca. Vbi plurima eius recenset scripta.

Militavit strenuissime in Ecclesia Catholica Alphonsus Salmeron. Hæreticorum perpetuus Hostis, quos disputationibus, lectionibus, ac scriptis semper exagitavit, ac frenavit: Catholica Fidei ubique propugnator acerrimus: In Hibernia Nuntij
Apos-

Apostolici manere sanctus. Synodo Tridentina sub Paulo III. sub Julio III. ac sub Pio IV. Sedis Apostolica nomine interfuit. Plurimis scriptis per 16. Tomos, & ultra Ecclesiam Catholicam adversus Hæreticos armavit ibidem enarratis per Alegambe.

Nicolaus de Bobadilla; pro Ecclesia bellis dimicandis, nullas non persecutiones passus; sed adeo indefessus, ut modo hanc modo illam curaturus Ecclesia partem, nunquam eodem loco consistens, sed tanquam verus Apostolus, ut de eo Viennaensis scripsit Antistes cuncta pererrans.

Vindex exitit in Hæreticorum errores. Nam Commissarij nomine ab orthodoxa Fidei Iudicibus destinatur, ut cunctos Hæreticorum, Iudeorumque libros collectos infami concremaret incendio. Scripsit plurima pro Fide Catholica. Alegambe.

Claudius Jaius; Vir placidissimus morum, & qui doctrinam cum pietate perpetuo coniunxit. Hic, si quispiam alius in hac Schola sanctitatis opinionem apud summos medios, infirmes sibi comparavit, cunctis aequè charus, & salutaris. Eius species, & indelebilis memoria relucet in libro, quem edidit Speculum Praesidis ex Sacra Scriptura, & D. Thom. verb.

Sed quid totam decadem percurram? Memorent Romani Decemviratum illum supremorum Magistratum Collegium, quorum studio Legum duodecim Tabularum editio debita est, textus in l. unica, de origine iur. §. 16. Alexander ab Alexandro in Genial. Dier. lib. 3. cap. 16. Vbi Tiraquell. cum Tito Libio.

Satis est nostris Decemviris, ea Sedis Apostolicæ commendatio, qua eos prosequitur, utpotè legis Evangelicæ Spiritu Sancto afflatus celantissimos annuntiatores.

Satis, superque eorum memoria laudabiliter perennabit, ex eo quod sibi Divus Ignatius in socios evocaverit, nam si equalis credendus est, quem iustus elegerit, si temperantia præditus, quem moderatus aservit: omnium profecto capax est

est meritorum, qui Iudicem cunctarum meritis habere virtutum, dicebat Casiodorus lib. 1. variar. epist. 3.

Hęcine Ecclesię Sacratissima Decima, & Societatis primitię indefectibili moriendi statuto terrę commissa, o quam multiplici fœnore fructus reddidit, reliquit enim hęcedes fœcundissimas segetes, suarum virtutum successores. *Cum semine eorum permanent bona, hereditas sancta nepotes eorum.* Eccles. 44. 13.

Hereditas Sancta, Beatus *Aloysius Gonzaga* ex serenissima Mantuę Ducum, Prosapia Marchionis Castellionensis Principis Filius Primogenitus, iure puritatis Evangelicę nomen ANGELICI assecutus. Multis miraculis clarus a Paulo V. inter superos relatus. Die 31. Martij 1618. Mantua eum veneratur Protectorem. Illustravit Ecclesiam libris Meditationum, & concionum. De eo latę Virgilius Sæparius.

Beatus Stanislaus Koka Polonię gloriofissimum decus, de quo Clemens. X. in exordio Bullę super eius officio. Dat. Romę 13. Novemb. 1670. In Apostolica (ait.) *Qui electos, suos devotione supra ætatem, & virtute supra naturam instruit.* Verę hereditas sancta.

Huiusmodi nomenclaturam integre adimplens inter primos recensetur *Sanctus Franciscus de Borja* Gandię Dux. qui in scriptis suis plurima reliquit sanctitatis sue monumęta Magnus in se. Maior extra se. Maximus super se. Nā Magnus in seculo. Maior in Religione abnegans seculum, & semetipsum. Maximus, super Religiosum dum semel, & iterum, & tertio, Cardinalitię Purpuram non admisit.

Intulit primus hanc amplissimam Dignitatem in Societatem Iesu Eminentissimus Dominus *P. Franciscus Toletus*, Cordubensis Urbis fulgentissimum decus, quę a Divo Borja in Romam missum, ita Ecclesię Vniuersali proficuum hoc lumen respexit Clement. VIII. vt eum in huiusmodi altiore candēlabro etiam iavatum, & reluctantem colloca-

vit. *Excellens* (a Navarro) *Sacra Pagina* Doctorem, &

& accerrimum Gymnastam, Ecclesiastem cum primis Urbis, & Orbis suscipiendum, Societatis Iesu singulare ornamentum. A Sancto Pio V. accersitus ad munus sui concionatoris, quod apud eum, eiusque successores, per 24. annos mirabiliter exercuit. Singularibus elogijs commendatur per Ferdinandum Vghellum. Victorem Rucium. Navarro, Cardinalem de Joyola. Sixtum V. G. egor. IX. Scripsit 19. tomos. Latus Alegambe.

Eminentissimus Cardinalis Dominus Pater *Robertus Bellarminus* Marcelli II. Pontificis Maximi Sororis Cinthiæ filius, quem Clemens VIII. in Cardinalem elegit hoc elogio: *Hunc eligimus, quia non habet parem in Ecclesia, & quia est nepos optimi, & Sanctissimi Pontificis.*

Subscribunt eius laudibus Eminentissimus Cardinalis *Barberinus*, postea *Vrbanius VIII* de eo tunc superstitite dicens: *A se estimari Sanctum, non secus atq; alios, qui antiquitatis etiam attingens commendatione publicam habens venerationem.* Cardinalis à *Monte Deum*, aiebat eum commodasse vñibus Ecclesie. De eo: *Exemplar hoc perfectissimum voluisse, ut Sacet Seratus, ac saculum nostrum ab illo, ut à S. Carolo illustraretur. Exemplar suorum temporum, quem non honoraret, ut Cardinalem sed adoraret ut Sanctum.* Dixit Cardinalis *Estensis*. Alter *Augustinus* dictus à *Cardin. Verallo*. & similiter à *Cardinal. Vbaldino*; & assimilatus *Iosepho, Davidi, Tobie, Divo Gregorio, Divo Paulo Ioanni Baptista*: à *Cardinali Vigno*. O quot de eo paginas complere possemus: id sufficiat, quod quasi per epilogum scribit *Alegambe*: *Spiritus Sancti amantissimus, validus Ecclesia Dei colofus, Prissimus Fidei Athleta, & hereticorum hostis accerrimus; novus Antonius in sublevandis pauperibus. vita perfectissima, Basilius in confutandis hereticis tremens à Divina providentia destinatus.* Scripsit 19 tomos: *Fusus Alegambe.*

Eminentissimus Dominus *P. Alexander Vrsinus*, & humilitis, & natalium splendore pariter Eminentissimè Nobilissima Romanos inter Principes Familia Filius Ducis *Bracciani* ad

Cardinalatus fastigium euectus à Paulo V. anno 1615. Societati Jesuiticæ nomen dedlt anno 1621. post obitum Eminentiſſimi Cardinalis Bellarmini ſancto quodam æſtro incitatus ſcripſit aliqua tanto viro digna.

Eminentiffimus Dominus P. *Petrus Parmanus*, Archiepiſcopus Strigoniensis Hungariæ Primas, natione Hungarus gente Tranſilvanus, Patria Varadenſis, vetuſta nobilitate, & præclariffima genitus: In Apoſtolicæ Miſſionis munere eximius: labantem per Hungariam orthodoxæ Religionis integritatem reparavit. Magnates reduxit: Clerum reformavit. Collapſa templa reparavit; plurima inſtituit. Ab Urbano VIII. dignitate Cardinalitia donatus eſt anno 1619. Legatus ad eundem Pontificem à Ferdinando Cæſare II. miſſus: hæc, & alia apud Alegambe vbi etia 20. tomos ab eo ſcriptos recenſet.

Eminentiffimus, & Sereniſſimus Dominus P. *Ioannes Caſimirus*, Poloniæ Princeps, Filius Sigismundi III. qui ex Societate ad Purpuram Cardinalatus, ex Purpura ad ſceptrum, aſcendit, vbi Jeſu Militavit glorioſe Religioſis virtutibus, & triumphavit adverſus Hæreticos, & Barbaros.

Eminentiffimus Dominus P. *Ioannes de Lugo*, Natione Hiſpanus, Hiſpalenſis Patria, ſed habitus Martiri præſtantis ingenij, & doctrinæ, qua Romanum Collegiũ omnibus præponendum annis 20. publice Theologiã docendo exornavit. Quem Romani P. P. Cardinales, & Reges, & totus Orbis conſuluit. ſcripſit 7. tomos. Alegambe. Qui poſtquam & Hiſpaniæ Univerſitates, & Indias, ſeu Luminare maius doctrinis illuſtravit in altiffimo Cardinalatus culmine merito reſplenduit.

Eminentiffimus Dominus *Sforzia Pallavicinus* totius litteraturæ miraculum, excedentibus longe ætatem canis ſapientiæ. Ab Alexandro VII. in Cardinalium ſupremum Collegium euectus. ſcripſit. tomos 4. Alutina de eo Alegambe.

Eminentissimus, & Excellentissimus Dominus Pater
Joannes Bernardus Kithardus Augusti & Romane
 Matris nostri Cardinalis Caroli II. quædam Deas. ac tenissime
 seruet, olim Magistri, postea Confessarij, à Consilio Sta-
 tus Regis Catholici. Vnus ex Dominis Magni Conven-
 tus pro Gubernatione Hispaniarum in minore ætate Re-
 gis Domini nostri, Supremus Inquisitionis Generalis Præ-
 stit. Ad Romanum Pontificem Extraordinarius Ambassa-
 tor pro Rege Catholico. A Clemente X. de num. ad Car-
 dinalitiam Dignitatem elevatus. Scripsit pro Conceptione.

Pater *Franciscus Suarez*, Granatensis Urbis immortalis
 honor communis omnium. Magister ubique appellatus. Doctor
 eximius à Paulo V. de quo relictissima manu Alegambe.
 Scripsit 24. tomos.

Pater *Franciscus Turrianus* Doctissimus, & patiter Reli-
 giosissimus laudatur à Cardin. Baron. in notis ad Martyr. Rom.
 26. Ianarij. Scripsit innumerabilia, ut apud Alegambe. Ex-
 ditiissimum Doctorem, Scriptorem diligentissimum. Illustrissime
 Societatis Iesu in signe ornamentum. Eum laudat Navarrus
 in propugnaculo Apolog. de reddit. Eccles. n. 4. Fidei defensorem, &
 propugnaculum accerrimum Joannes Cræselius in suis elo-
 gijs. part. 2.

Martinus Becanus Natione Belga, Patria Barbantus
 celeberrimus Divi Thomæ Interpres, ab Imperatore Ma-
 thia, ad Viennensem Academiam illustrandam evocatus.
 Ferdinandi II. Cæsaris Augusti à confessionibus. Pro trium-
 phis adversus hæreticos reportatis hoc nomine ab omnibus
 famigeratus scilicet, *Calvino Mastyx*: *Calvinistarum malleus*.
 Utilitati publicæ dedit plurima, quæ in 11. tomos redacta
 sunt.

Theophilus Raynaudus Natione Gallus, quem Andruas
 Saucaus cap. 20. Apparatus ad Martyrolog. vocat Præstan-
 tissimum Theologum, nitore eloquij, & consummata eruditionis
 copia plenum. Septa 20. libris omni doctrina repletis postea
 ritatem edocuit.

Jacobus Græserus Natione Germanus: Patria Marck-
 dosensis Fortissimus Athleta, ac vigilantissimus veritatis de-
 fensor: magnus Lutheranorum dominator, ac malleus hæreticorum,
 & calumniatorum Societatis terror, cuius laus ingens est in Ec-
 clesia Dei. Ita apud Spondanum in annal. præfat. ad lecto-
 & anno 774. n. 3. Eudemontanus confutat Anticoloni. cap. 1.
 & alios. Difficile est valde computare pene innumera ope-
 ra quibus omnes scientias illustravit.

Jacobus Granadus Patria Gaditanus. Prophetiæ, scien-
 tiæ infusæ opinione, æqueque sanctitatis perillustris. Mi-
 racula per eius invocationem patrata, & piorum hominum
 de ipsius revelationes vulgatæ sunt. In tomis 8. doctrina sua
 relictæ. Corpus eius asservatur Granatæ. Alegambe.

P. Thomas Sanchez; qui etiam sanctitatis opinione re-
 quievit Granatæ, Regalis illius Chancellariæ Oraculum; imò
 omnium Regnorum. *Scriptor Gravissimus, eruditissimus, illu-
 strissimus, Moralium Scriptorem Princeps splendidissimum Theo-
 logiæ Moralium lumen* passim à Scriptoribus appellatus; Ob-
 servatus ab omnibus Tribunalibus. Per Clementem VIII.
 in quæstionibus matrimonialibus omnibus DD. antepositus.
 Sed plurima eius opera testantur.

P. Ioannes Azor; Lotiæ Urbis decus ex suis instructuori-
 bus moralibus celeberrimus, quibus omnigena litterarum
 suppellectili sæcula adornavit.

P. Georgius Hemelman, Malacitanæ Civitatis Gloria, cu-
 ius sepulchro Granatense Collegium plumbi lamina hæc
 insculpsit epitaphium: *Condidit hic tumulus venerandum in
 Christo P. Georgium Hemelman, Malacitanum: stirpe Nobilem
 Morum omni probitate, & litteratura Magnum: dicendi gra-
 tia Demosthenem; Poesi Maronem: Philosophia Aristotelem:
 Theologia Augustinum. Is ingenij acumine, & profundiore in-
 dagine eam illustravit, promovit sapientissimis in Sanctum Tho-
 mam commentarijs, &c. Nulli pene Granatensis Societas tam
 diffusa, quam iusta solvit parentalia.*

P. Carolus Scribanus Natione Belga; Bruxellæ honor.

De quo P. Albertus Miteus aiebat: *Vix singulis sacula singulis fuit Scribanios.* A Valerio Andrea vocatur: *Hæreticorum Antagonista: Calvinistarum terror.* Maxima eum fecit Urbanus VIII. quod, & litteris ad eum datis, & factis donarijs missis recipissime testatus est. Ferdinandus II. Imperator Augustus litteris benevolentia plenissimis eum honoravit, cui etiam fuerat ad contestationes propositus, nisi fractæ annis vires obstitissent. Rex noster Catholicus Philippus IV. per Comitem Olivarium, tunc Privatum, & Primum Ministrum indicari iussit, duo sibi cum cætera placere omnia in Scribanio displicere; vnum, quod eius sapientia in tanto locorum intervallo assidue frui non posset, alterum, quod liber *Politico-Christiannus* sibi dicatus, quem optasset servare veluti privatum sibi Consiliarium, publicè legeretur orbe universo. Henricus IV. Galliarum Rex ob nominis famam, & vota pro se concepta in Amphitheatro Honoris, eum calumniatores librum illum flammis expiandum vrgerent, diplomate Regio ad eum misso laudavit, & civem illum Gallicum cum solitis privilegijs inscripsit. Hæc, & alia plurima, quæ non capit hæc oratio apud Aegambe.

in *Pater Ludovicus Molina*, Patria Conchensis, de quo Silvester Maurolycus lib. 5. *oceanæ Relig.* ait: *Ipse vero Molina in Theologia Morali, tantæ est authoritatis, tantæque æstimationis in Tribunalibus, & apud Iuristas, ut sine ullo adominiculo, aut copia aliorum Authorum adferat lumen veritatis, decisionem causis, terminum litigij.* Et Beyerlin. in opere Chronologico ad Al. 1597. Tit. *Viri illustres ita Multipliciter rerum scientia præcellens etiam doctissimos suæ ætatis, eam Theologiæ partem: quam maioribus difficultatibus scopolis expositam longo usu didicerat, elegantioris doctrinæ lumine penitus illustravit.*

Eadem prorsus adaptari possent Hispalensi illi fulgentissimo Sæditi Patri Joanni de Cardenasse cuius lucet posthumas, suoque Authore Orphanas, nempe *Crisis Theologica*
super

Super 63 propositionibus damnatis à SS. Innocentio XI. Tota Societas hieavit, & dum egregia tua facinora, & omnium virtutum splendorem recensuit, Solem Te ad vitam expressit, ut Salis instar operi illi, vispotè astro lucem facereres, eiusque orphanitati consuleres, per affinitatem inter Dominicanam, & Jesuiticam Familiam, iuxta illam legem Charondæ, de qua Diodor. lib. 12. Bibl. ubi Orphanos educandi curam tradi maternis affinibus, statuebatur.

P. Gabriel Vazquez, unus pro mille: Theologorum facile Princeps, ita extollitur à Basil. Ponc. lib. 4. de matr. cap. 2. n. 9 & lib. 5. cap. 7. n. 6. Diana vero Resol. Moral. 1. p. tract. 3. resol. 3. & p. 3. tract. 5. resol. 29. post plurimos laudatos de hoc ait: n̄pud se esse instar omnium.

P. Cornelius à Lapide, quem Tu (Domine Illustrissime) extollis in Proclamatione Catholica ad Principes Christianos, super sacro fœdere contra Othomanum Imperium, quam Sanctissimo Innocentio XI. sacraſti, editam anno 1684 ubi quasi prophetaſti tot partas victorias, & Turcatum everſiones, quot in dies Imperialia vexilla prosperantur.

Id in maximam Virginij Ruffi gloriam, & ſœlicitatem duxit Plinius lib. 2. epistol. 1. ut laudatorem habuiſſet præclariffimum. Laudatus eſt à Conſule Cornelio Tacito: hic ſupremus felicitatis eius cumulo acceſſit laudator eloquentiffimus. Contigit vice verſa eloquentiffimo Cornelio Jeſuitico. laudator ſapientiffimus, & Illuſtriſſimus Præſul; quid ſœlicius?

Cornelius à Lapide (ais n. 3. in dicta Proclamat.) Belgæ natione ſingularium virtutum vir, nam ex quo illi ratiſſimis vjus illuxit, incrementum ſumpſit, ex Societatis Jeſu (cujus Religionis alumnus fuit) educatione, qua ita providæ virtutes nutrit, & promovet, non ſolum privato conſulens Religioſorum bono; ſed univerſali fideliam, ad quorum preventum dirigitur ſuum Sacrum Inſtitutum.

Et latè proſequeris, & Societatem ampliffimis honotibus exornat; natus eſt enim tuus erga Jeſuitas. mer non

ex tempore *Catholica Querimonia*; sed Bonitati tuę congenitus; quę ex adversariorum procella ad tacam erga Societatem Serenissimam Beneficientiam excitata est. *Ac sicut maris* [dixit Plinius in Panegy. ad Trajanum] *cali que temperiem, turbines, tempestatesque commendant, ita augendam pacis tuę gratiam, illū tumultum præsesisse crediderim. Habet has vices conditio mortalium, ut adversa ex secundis; ex adversis secunda nascantur.* Taceam verò, nedum pro Societate grates referre teneor; ingratus videar, prouisatis, aut parum dixero; ut eloquebatur idem Panegyrista.

P. Petrus Canisius, Vir doctissimus, & omnibus pietatis Artibus instructissimus, strenuus Ecclesie Dei contra infernorum portas propugnator. Ita apud Stanislaum Rescium in *vita Cardinal. Hosij lib. 1. cap. 20.* Venerandus Vir, cuius laus est in *Evangelio per omnes Ecclesias.* Ita apud Cardinal. Baron. *ad A. C. 9.* Præter innumera huius speciei elogia, quę ex probatissimis Authoribus cumulat Alegambe in *Bibliotheca* quibus addendus Petrus Opmero Amsterodami natus, Catholicus Romanus, qui in sua *Chronologia* anno 1556. *Ignatius de Loyola;* hæc de Patre Canisio scribit. Ibi: *Plures Germanos à Lutheri dogmate sermone auersisse, quam Carolus V. gladio.*

Non inferioris animi encomium de Reverendissimo P. Thyso Gonzalez, nunc pro meritis ita de iure efflagitantibus Societatis Jesu Religionis Dignissimo Præposito Generali prædicare possemus; si in hac civitate Malacitana permanisset, sed oportuit alijs etiam evangelizare. Eum merito recensendum duximus inter Sacros Heroes: Nefas enim esset, si in illud incurreremus, quod lepide notat Martialis.

lib. 5. ep. 1. *Esse quid hoc dicam, vivis, quod fama negatur?*
Ad quod responsio congruit, quam cecinit Ovidius.
3. de Pont. *Pascitur in vivis livor, post fata quiescit*
Tunc suus ex merito quemque tuetur honos.

Nos ergò, vt livore infectos Societates huius torquamus, vnum pro innueris superstitibus Doctõibus Reverendissimam Generalem decanemus. *Neque enim aiebat Plinius lib. 1. Epistol. 16. debet operibus eius obesse, quod vivit. An si inter eos, quos nunquam vidimus, florisset, non solum libros eius, verum etiam imagines conquireremus: eiusdem non honor presentis, & gratia quasi societate languescet? At hoc pravum, malignumque est, non admirari hominem admiratione dignissimum, quia videre, a'loqui, audire comp'cti, nec laudare tantum, verum etiam amare contingit.*

Omitto [quia de ijs plena testabitur salmantina Academia] scripta, Cathedram, & doctrinam, qua multos evexit. Transeam ad ea, quæ te habent Testem Illustrissimũ quandoquidẽ iste Reverendiss. Pater, ex vigilantissima, qua regi tibi à Domino commissæ consulis sollicitudine, à Te accersitus anno 1669. vt Apostolicam exerceret Missionem Spiritus Sancti igne calefscens, & sacra, qua pollet eloquentia, Divinus veluti Amphion, corda etiam saxea demulsit, & in verbis suis *monstra placavit*: monstra: nam vt aiebat Hieronymus ad Marcellam, *tot habemus Personarum similitudines, quot peccata.*

Extirpavit omnino consuetudines illicitas: intulit Dei amorem, & timorem; charitatem ita succendit, vt omnium dissidentium, & inimicorum ferrea corda liquecerent & palam in Ecclesijs à se mutuo amaris, & Christiani fœderis humilibus signis vnirentur. Mirandum tanẽ. sed ecce mirabilius; etiam Maurorum barbaries, Reverendissimi Patris ignito eloquio cessit, & servi dilexerunt illud.

Pium quidem, quantum singulare spectaculum! Omnis Mahometicæ sectæ à suis Dominis in scœnicum amphitheatrum certis statutis diebus cogi disposuit, vt eis panem Fidei Catholicæ frangeret, conveimus quoque ingenti concursu, spectatum admissi, & nullus pene infideium remansit, qui non ad Fidem nostram converteretur. Pri-

mos ex conversis 50. numerum attingentes tu ipse illustra-
lis aquæ Sacramento tinxisti ad fores Ecclesiæ Cathedralis
in magnifico Theatro ad id composito, ut huiusmodi triū-
pho non impar esset celebritatis decus, & Maiestas. Sub-
egisset ergo Reverendissimus Pater Christi iugo, si incoeptis
posset non supersedere, plures Mahometicos, quam Reg-
nis suis Catholicus Ferdinandus eas subiugavit. At Catholicos
Missionarios apprimè præmunivit, librum enim
edidit *pro convertendis Mahometicis*. Doctor quidem potens
opere, & sermone.

Sed quo vadimus? Stellarum nomine insignivis Do-
ctores, & Magistros sacer textus. *Dan. 12. vers. 3. Qui au-*
tem docti fuerunt fulgebant, quasi splendor firmamenti: & qui
ad iustitiam erudiunt multos, quasi stella in perpetuas æveni-
tates, ex quo eandem sententiam hausit Rom. Pontifex
in cap. de Doctoribus. Ergo stellæ clarissimæ fulgent in fir-
mamento Ecclesiæ Doctores Societatis Jesu. Sed quot?
Mille? Parum Bis centum mille? Plus forsitan. Numeret
ergo eos, *qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus ejs*
nomina vocat.

Quid ultra? Stellæ non eundem observant cursum
stella dicuntur pro eo, quod per diversos Orbes Cælestium
Planetarum feruntur *Divus Ilidor. origin. lib. 3. de Astro-*
nomia 9. de cursu stellarum. Non aliter Jesuitici Doctores, di-
versos, & omnigenæ litteraturæ cuius peregerunt scientias
omnes, & litterarum omnium sphaeras percurrentes in com-
mentarijs ad sacram Scripturam: in Theologia Scholastica:
Patentica, Cathetica, Polemica, Ascetica, Mystica, Exem-
plari, Positiva. In illustrationibus ad ius Canonicum, ad
Concilia, & Patrum commentaria. Alij Historiam exer-
narunt Ecclesiasticam, Propbanam, Chronologicam; alij in
Mathematicis, Oratorijs, Poeticis elucubrationibus insuda-
runt: alij Peregrinæ linguæ Nationum omnium Scripto-
res, & Interpretes. Quid ni? *Nel intentatum nostri liquere*
Parentes. Nam etiam Grammatices omnium linguarum
scrip-

scripserunt Præceptiones, Philologia, & Critica alij:
& eruditissimas etiam prophanorum Authorum illustra-
-tiones.

Stellas istas dedit nobis Beneficentia Divina in po-
-testatem noctis; in potestatem inquam, & exilium ignoran-
-tiæ, quæ tenebrarum more mentibus insiderit, donec do-
-ctrina cedunt; ut alias eecinuit Boc.

De consol. *Tunc me discussa liquerunt nocte tenebra,*
Metro. 3. *Luminibusque prior redijt vigor.*

Stellarum etiam instar refulgent quotquot fec-
-cundissimum Societatis agrum sanguine irrigantes pro
-fide Catholica gloriosam mortem operierunt. Et primo
-Inclyti Martyres Paulus Mihi: Ioannes de Goto, & Did-
-cus Quizai: *Qui* [verba sunt R. P. Urbani VIII. in Bulla
-*Salvatoris*. anno 1627.) *pro Christi nomine in oppido civitate,*
-*nuncupato Nangassa qui extramuros in Regno Iaponia crucifi-*
-*xi, & transerberati fuerunt.* Sed suaviori calame de hu-
-iusmodi stellis loquentem audiamus Maurolicum lib. 5 de
-*Occano Religion.*

Ibi: *Quid de ijs dicam, qui pro Fidei Christiana defen-*
-*sione, sanaque doctrina, sanguinem large perfuderunt, tinxe-*
-*runt oceanum littora, camposque rigaruntque patibula, & tri-*
-*butalia madefecerunt contentis tortoribus; la-* *ris, atque ipso*
-*Tartaro, etiam fulgent in cælo pro rutilis adamantibus, & velut*
-*stella resplendent.*

Stellæ cum sint, fortissimos istos fidei nostræ Athletas op-
-timum iure etiam numero sub i non posse diceremus; sed
-(huiusmodi numerali impossibilitate Coeli Stellis reservata
- & si earum nomina, & numerum se cognovisse iactavit
- delirus quidam Philolophus Aratus; quem irridet Divus
- Augustinus de civit. Dei, cap 24. Abulenſis in Genesim. cap.
- 15 & Deuterion. cap. 1.) numeravit stellas Jesuiticas, tum
- Doctores, & scripta; tum pro Christo passos, eorumque
- cruciatus, post alios Philippus Alegambe Societatis Jesu
- Religiosissimus vir in libro Bibliotheca Scriptorum Societatis

Iesu, cuius testimonium, ne potè domesticum vacillare non potest; nam plura quod de hoc recitandiore possemus, quod Cornelius Tacitus in *vita Agricola* de ijs, qui nedum tuorum, sed sua facta historiae tradiderunt, sibi: *Ad plerique suam ipsi vitam narrare fiduciam potius, morum arbitrari sunt.* Nec id Rutilio, & Scauro, contra fidem obsecrationi fuit. Ad virtutes ijsdem temporibus optime estimantur, quibus facile gignuntur. Concurrit, quod commendatur à Barbossa Apostolica. *Decis. Collectan. 169. v. 1.* Et præterea examinatus est liber ante editionem Romæ in speciali Congregatione ad id ab Urbano VIII. deputatâ per continuum octo mensium curriculum; ut annotatur in fronte libri.

Scimus stellas quoque denominatos Reverendissimos, & Doctissimos Patres Dominicani Ordinis, à Sapientissimo quodam Jesuitico Vate in hoc epigrammate.

Gratian. (*Dominici Sacer Ordo tolis æquandus olimpi*
in arte. (*Lumine sydereas, præterit ille faces.*

Ingenior (*Namque tot Empirico non flagrant vertice flamma,*
Dile. 44. (*Quos Polus iste virum flammæ corda gerit. &c.*

Esto Cœlum, & Stellæ uterque præclarissimus Ordo, & in hoc etiam, esto unum; sed peculiari quadam stellarum, & munus, & nomen Jesuitas adæquare nemo ambiget, nam ut scribit Abulensis 4. *Regum cap. 17. quæst. 7. vocatur militia cæli multitudo stellarum,* quia stelle moventur per cælum, sicut milites in exercitu, ad textum Sacerum, ibi: *Et adoraverunt universam militiam cæli.* Et Deuter. 17. q. 7. ad textum. *Et omnem militiam cæli.* Militiam sacram esse Societatem Jesu, iam diximus, alibi ex Gregor. XV. ergo peculiari jure stellarum nomen Jesuitis adaptare non est ambigendum.

Stellæ munus etiam adimplevit erga Regias Personas, conscientias suas dirigendo, ut sui privati Confessarij ita apud Imperatores Germanos; Reges Christianissimos. Quod munus in Hispania nostra, circa Regem nostrum Catholicum exercetur à Dominicano Reverendissimo Patre, erga Re-

Reginam verò à Reverendissimo Jesuita.

Scimus etiam apud eosdem Patres conscientias suarum pluribus ab hinc annis deponere Lusitanæ, & Poloniæ Reges, Sabaudiæ & Bavarix Duces, Comitem Palatinum Rheni. Neque præter eundem fuit illustre facinus, quod annis proximè lapsis Romanæ Urbis plausu exceptum est, egregiam scilicet sceminam Christianam Jesuitâ Doctore, & Magistro P. Antonio Macedo, Patrio Suevorum Regno se abdicasse, ut libere Catholicam Fidem profiteretur.

Et quis profecto nisi clarissimū sydus tantæ sufficiat sollicitudini? Regibus Orientalibus, ideo Deus dedit ducē stellam, quia quæcumque manifestatio fieri debet per signa familiaria, ait Abulensis in Matthæum cap. 2. q. 7 & rursus: Quia Gentiles, & maxime Astrologi consueverunt stellarum cursus inspicere ::: per caeleste signum, scilicet stellam Nativitas Domini notificata est.

Signa sunt Jesuitæ, quorum rectissimos cursus Christiani Principes semper contemplantur, ergo merito eos Duces in semitis spiritualibus insequuntur. Et inde Societatis Olympus hac relinquet etiam, per filios suos exercita sublimi dignitate, quæ enim sublimior? *Confessarius enim Regibus constituitur in Iudicem, Medicum, & unicum Consiliarium supremi Principis, qui tenetur, & potest maiore libertate Regem monere, & constringere ex parte Dei ad id, quod sibi expedierit, in ordinem ad bonum suum spirituale, & suorum Regnorum.* Dixit Aëgid. Gonçalez Davila in *Theatro Masriti*, lib. 3. pag. 326. sed magis strictè Bardaxi in *foris Aragoniæ* lib. 1. de offic. Chancellarij, fol. 74. ibi:

Principi franum, & consilij sui.

Gaudeant ergo vndique, & vndique stellarum honoribus; gaudeant exemptionibus. Micabunt igitur in firmamento Ecclesiæ Jesuitæ ab omni adversariorum impetu immunes: *Stella enim* [notat Abulensis in Matthæum cap. 24. q. 162] *sunt quæ in natura aliena à corruptione, & alteratione.* Quod si invidiæ nubes earum lucem sequestrare

arcentur, id ipsum earum profuit amplitudini, iuxta
 Cordubensis acumen, *quest. nat. lib. 1. cap. 6. Sidera ampliora
 per nubem aspicienti videntur.*

§. II.

DE SOCIETATIS IESUITICÆ LAUDATORIBVS.

SEd nunc de Societatis stellarum claritate. *Claritas au-
 tem ista Bonorum Virorum secunda opinio est. Seneca epist. 102.
 Vbi Liplius secunda opinio, id est, amica, & fauens. Sed pro-
 sequatur Philolophus: Nam quomodo fama non est vnius, nec
 infamia vnius mala existimatio: sic nec claritas, uni bono pla-
 cuisse. Consentire in hoc plures insignes, & prestantes viri
 debent, ut claritas sit.*

Plurimos huiusmodi nomenclatores statim demonstra-
 bimus, & innumeros penè consulto omitere necesse erit.
 Reverendissimus P. F. Franciscus Romeu, Dominicani Or-
 dinis Magister Generalis, in *epist. ad Ordinem, Capitulum
 Generale Valentię celebratum anno 1596. admonit. 4.* Re-
 verendissimus eius Ordinis Generalis P. M. Fr. Dominicus
 Baltanäs eius Ordinis Boeticę Provincialis in *Apologia pro
 Societate Iesu: Venerabilis Vi. Fr. Ludovicus de Granada
 in epist. relatis à P. Ribadeneira in Historia Societatis.*

Floremundus Rotemundus in *Origine Haresum lib. 5. cap.
 3.* Rutilius Bazonio Episcopus Lauteranus, *Tractat. de Fuga
 in veste, lib. 1. disp. 1. fol. 16. lit. B. & tract. de Iubileo lib. 1. cap.
 8.* Franciscus Zipeus in *Magistratibus, lib. 3. cap. 2. n. 6.*
 Stanislaus Retcius in *Spongia contra P. o. nom. Bzovius de Roman.
 Pontifice cap. 24. fol. 246.* Coriolanus in *Chronol. Eccles. in Addit.
 ad Gregor. XV. fol. 453.* Episcopus Leuius Torrentius in *epist.
 ad Academiam Lobanensem.* Ludovicus Bloisius in *epist. ad
 Virgilium Zuchernam.* Ferreolus Lacerius in *Maria Augusta
 lib. 3. cap. 14.* Barbara Apostol. *car. decis. collectan. 169.* Vbi n. 1.
 innumeros recentet laudatores, & ipse laudat n. 25.

Franciscus Montanus Natione Gallus in *Apologia Societatis contra Arnaldi Advocati Parisiensis Philippicam*. Et in
 eius Putcanus in *Apologia pro Societate adversus Francium Casaubonum*, sub titulo *structura*. Payva in Andrade Theologus
 Concilio Tridentino pro Cardinali Rege Portugalliae in
Praefat. ad librum: Explicationes Orthodoxae. Et in *Apologia*
 contra Kmnicium, & Mohemum. Garibay *Hist. Hist. lib.*
14. tom. 2. cap. 4.

Prosper Farinac. de *Heresi in Praefat.* Petrus Matthæus
 ad *Constitut. Pontific. in Paulo III. §. 3. ad Bullam Institut. Societatis. Iesu.* Et in *Greg. XIII. Constit. 42 in fine.* Solorzan. de
Indiar. Gubernat. lib. 1. cap. 26 n. 67. lib. 3. cap. 16 n. 68. & ad.
18. n. 9. & 10. Beyerlinch in *Theatro vitæ humanae, litt. C. verbo,*
Cathecismus. Antonius Faber in *Codice. lib. 7. tit. 12. de*
maleficijs, diffinit. 2. in fine. Nicolini in *cap. visibili Catholico,*
§. 4. n. 5. in Alexandro VII.

Non mihi si centum lingua sint, oraquæ centum.

Omnia Doctorem percurrere nomina possim

Sed iam forsitan quis interroget, quas in laudes erupit tot, tamque perillustrium Virorum concentu? Equantur aliqui. Dicat prius Reverendissimus Dominicanus Generalis Romeus, ibi: *Fecit vobis, qualiter hoc calamitoso tempore, quo Religio Christiana Hereticorum telis impetiitur, malorumque Christianorum perversis moribus labefactatur, novus Ordo Presbyterorum Regularium sub titulo Nominis Iesu, de Urbe, quasi subsidiaria manus, Vni bene late commissus est, quem ob ingentes fructus, quos lectionibus, & concionibus publicis, privatorum adhortationibus, confessionum audientia, cæterisque sacris exercitijs, ac sanctorum in eum exemplis, in Ecclesia facit, &c.* Integra est apud Carden. s. Piss. *Theologica in Dedicatoria celeberrima ad Te Illustrissime Domine.*

Subsequatur Ille toto terrarum orbe plausibilis Jurisconsultus Farinacius, qui tractatu suo de *Heresi* in prologo ad *Enm. D. D. Cardinales* Inquit res Genita e.

à limpidissimo Societatis Jesu fonte, suisque, quos nominat, Doctoribus, imò Oraculis ebibisse fateatur, & sic affatur.

Ibi: *Ab ipsis Theologorum Oraculis petenda cognitio erat, Horum tamen doctrina mirifice recreatus sum, & labore levatus omni, postquam :: capi libros evolvere, tam verò maxime Benedicti Pererij, Ioan. Azorij, Francisci Suarez, Thomae Sanchez, Gregorij Valencia, Martini del Rio, Leonardi Lessij aliorumque hominum, & quidem è Societate Jesu splendida illa literarum Officina, scientissimorum Qui tam calidè, copiosèque universas, quæ in hanc cadere solent, disceptationem; explanarent, enodarentque difficultates, ut si quid est, quod in hoc labore meo laudem commendationemque nominis mereatur aliquam, iam ex eorum fontibus disertè, ut par est, atque simpliciter hausisse me fatear. Vnum his tam doctis, & sapientibus Viris anteposere detueram, qui mihi præsertim ad hoc opus gravissimum, & obscurissimum perficiendum, propè caelestem prætulit, & ardentissimam facem: sed propter singularem doctrinam, & ob eam, quæ obtinet summa proximam dignitatem, ab aliorum numero eximendus fuit, & commemorandus egregie. Sidus illud, ego loquar, Ecclesie clarissimum, & Hæreticorum formidolosissimum fulmen Robertum Bellarminum Cardinalem Illustrissimum, illum scientium omnium, qui fuerunt unquam, aut præsertim sanctissimum Coripheum, illum probatissimum, innocentissimum integerrimam vitam. Cuius non modo scriptorum aculeis, sed commemoratione solum, ac sanctimonie fama percussæ Christianæ Religionis hostes, & Ecclesie perduelles sæpè subsistunt admirabundi, sæpè vincuntur, sapiènter revocantur in castra, & resipiscunt.*

Succedat Doctissimus Apostolicarum Bullarum Illustrator Petrus Matthæus ad Bullam Pauli III. super Instituta Societatis, ibi: Hæus Sodalitatis præclarissima trophæa, domusque parva, restantur nostris temporibus omnes pene historiographi. Et infra: Si quid reparare pietatis, & disciplina Ecclesiasticæ habeant, Germani, Galli, & Anglici, id præfectè delent pijsimis Patribus Societatis Jesu. Illis grates referat Illustrator.

79
dia, quod vnebris sepulta iubar sydereum Ewang. lii conspexerit. Quibus verò, ac quantis rerum discrimenibus persurgant, satis intelligit, qui novi orbis historias legere dignantur. Haustus voluminis magnitudinem desiderant.

Et rursus in Gregor. XIII. ad Constitut. 41. in fine, ibi: Quantum commodi, & utilitatis Republica Christiana adduxerint Societatis Iesu Patres, in erudienda iuventute ex cuius educatione, ut messis spes in semine posita est, reliqua vita spectatio dependet. Quamobrem ubique tam praecleara illis structa sunt Gymnasia, quae profecto vera sunt pietatis, religionis, & doctrinae asyla, ad quae furentibus haeresis, & ignorantia monstris confugiant omnes. Et enumerat circiter ducenta Collegia per omnia Regna erecta usque ad annum 1588. O quam foeliciter à quadragesimo quinto anno erectionis suae amplificata! Quantum vero postea? facilius quispiam ducet, quas orbis partes non incolanti, recensere, quam ubi gentium immorentur enarrare.

Et rursus. Constit. 42. in fine, ibi: Multum potest his, qui multum profunt iura enim humana, tum Divina volunt. Quae utilitas suborta sit Ecclesiae ex venerando Nominis Iesu sodalitate, testantur tot praecleara monumenta pietatis, & eruditionis, per orbem erecta: tot insignia Archigymnasia, quae superius enumeravimus, in quibus, & moribus, & doctrina hominum consulitur, ut nulla Regia eorum laboris inscia sit. Taceo Populos Barbaros in India Occidentali, Brasiliica Regione, & Novi Orbis Insulis ad veritatis luctum eorum opera caecotos, infideles baptizatos, haereses Germania maiore ex parte concussas. Et longè à nostro Orbe remotos Principes ad pedum oscula Summi Pontificis perductos, & innumera illa vita discrimina in publicum commodum exanilata, quae dignissimis hisce privilegijs pensare esse opera pretium Sedi Apostolica visum est. Hac omnia brevissima adeò verborum serie complecti nequeunt. De his conscripta sunt integra commentaria.

Succedat ille Canonicorum Doctorum Doctor Barbosa dicta Collectana n. 23. ibi: In Haereticis, & infidelibus ad
Ca-

Catholicam Fidem reducendis, & maxime in remotissimis Regionibus plurimum, & laudabiliter elaborant. strenuissimi huius Sanctæ Societatis milites.

Dicat nunc omnigenæ literaturæ perfectissimus Theophrastus apud Gentes omnes sapientia cultas incipissime apertus Beyerlinch. Ibi: *Nostro saculo inter omnes Religionem alienam profectos, sedulo, & miro cum fructu eruditioni inventus incumbunt Religiosi, sive Clerici Societatis Iesu, vel hoc nomine celebrandi, quod hanc rem Ecclesiæ Dei utilissimam magno zelo curent, & exacta methodo iuventutis regimini accommodata exequantur, sic ut proprium eorum munus videantur, & in quod omnes incumbunt, teneres puerorum animos Christianæ disciplinæ formulis velut cum ipso lacte imbuerent. Quo fit, ut iis locis quibus Societas hæc admissa est, videre liceat iuvenes moribus, & pietate instructos, & de iis etiam rebus, quas alibi adultiores ignorant, differentes. Neque dumtaxat honestioribus hunc laborem impendant, sed & pauperibus, qui arte, & manu victum querunt, aut impensis elemosinarum, vel è publico aluntur, assidua instructione diebus, quibus ab opere feriantur, adfunt, nec ab agrestium etiam pia directione, ubi ea per Pastores negligitur, se subtrahunt: quin exemplo Apostoli, omnibus omnia facti, omnium meritis, & disciplina se accommodent. Sic ut in sola Antuerpia habeas subinde XXX. numero, & plures, pro varietate locorum, qui in hac pietate desudant.*

Audiat utriusque Hispaniæ Illustrissimus Doctor & testis ocularis Selezarno in cap. 26. ita: *Hanc curam educandæ, & instruendæ adolescentiæ Patribus Societatis Iesu, cum primis committi debere eo, quod eorum institutum ad hoc valde ubique confluxisse videamus. Quæ de causa, & hæc Indorum Colonia eiusdem Lima, Cuzcus, & in alijs Urbibus Peruanis commissa sunt, & Ego semper reliqua committi debere iudicavi.*

Et lib. 18 ibi: *Religiosi Societatis Iesu à Clem. VIII. sanctis record. diploma impetrarunt, ut sibi solis liceret ad convertendas Ignorantium Gentes accedere, ex quo nullum fere aliud, quam Martyrii præmium expectant, & expectant. Quo privilegio*

legio plurimis annis vsi sunt, donec etiam cæteris Religio-
nibus communicari debere per Sedem Apostolicam statu-
tum est; vt ibidem scribit.

Nicolini Historiographus Ecclesiasticus pruden-
tissimus. *Secundo sui Pontificatus anno* (loquitur de Ale-
xandro VII) curavit de restituendis Patribus Societatis Iesu
ad status Dominationis Venetiarum, quod breuiter, & felici-
ter suis instantijs ab illa Potente Republica obtinuit. Cui per
suum diploma Apostolicum fecundos fructus percepturam in suis
ditionibus pollicetur, per Religiosos ad eò operarios; quia licet
sint ex vltimis Ecclesia Religionibus, cui ortum dedit Nobilissi-
mus Ignatius de Loyola, Illustris Hispanus, Nationes etiam ex-
tra minimè eis encomium Evangelij denegabunt (absit compa-
ratio, vt odium vitemus) Erunt novissimi primi, quandoquidem
propter laborem, quem in vinea Domini impendunt, aequalen
merentur plausum, & pramium, ac antiquiores, & obseruan-
tiores familia, qua tanto splendore, meritis, & gloria per tot
seculos antea Ecclesia inservierunt.

Ferat denique sententiam in Iurisprudentia, vt petè Ma-
gister, & Jurisconsultorum Pater vbique in veneratione
habitus Faber; qui postquam maximis laudibus exiit P.
Martionum del Rio; sic proseguitur: *Inter tot, tantosque Vi-
ros Societatis Iesu Patres, quibus nihil atas nostra tuis feret q̄,
aut eruditius, aut Religiosius, nihil denique, toti Christiana
Reip. in tanta faculi infelicitate utilius.*

Sed quod omnia firmat; satis est Illustrissime Domine,
Tua tota Catholica Querimonia, in qua Societas Iesu un-
dique, & vndique prædicatur, exaltata; equidem (verba
Plinij mutuabo in epist. ad Traianum lib. 10. pag. mihi 292.)
*Existimo Tua providentia constitutum aliquid, & sanctum, per
quod utilitatibus eorum in perpetuum consulatur. Nam que sunt
ab alijs instituta, brevia tamen, & infirma sunt, nisi tua illis
continent authoritas.*

Nobilitati virtutum Societatis Iesu novus accrevit
splendor ex tot Doctorum laudibus. *Quadam act. onum nu-
b. 10.*

bilitas est, dignum inveniri laude magnorum. Ennodius *dis. 2.*
 sed ex Tua Catholica Querimonia, te venerans Encomia-
 sten, non modo nobilitata, sed magnificata est Societas.
Magnificam est laudari à laudato viro. Vbi addit Seneca
laude digno epist. 102. cui consonat Mamertinus in *Paneg.*
Juliani: Vbi ait: *Putant aliquid adijcere ad splendorem lau-*
dem suam consulis nomen, & rectè putant; adijcit enim lau-
dem Dignitati, honor laudantis. Quis te laudatior? Quis
 melior? Quis honoratio? Exterè etiam Nationes, imò &
 Societatis adversarij contestantur; non enim Tuatum vir-
 tutum præconia intra tuæ Diocesis limites concludun-
 tur, sed in extraneis Gentibus personant; ex qua sin-
 gularitate nullo adulationis fuce laudes Tuas ostendi pro-
 comperto est, siquidem ut disterte perpendit Cassiodorus
variar. lib. 10. epist. 19. *Commune est cunctis in suis imperijs*
predicari: sed illud est omnimodis singulare in extranea gente
laudes proprias invenire: quia illi sunt vera iudicia, ubi nemi-
nem comprimit vlla timiditas.

Manet ergò, non modo Nobilitata, & Magnificata;
 sed Gloriosa Societas Jesu; sed & quod hæc omnia ex-
 cedit, elara. *Quid intersit inter claritatem, & gloriam, dicant.*
Gloria multorum iudicijs constat; claritas honorum. Ita distin-
 xit Seneca *dict. epist. 102.*

Psalite igitur calamis, celebratissimi Doctores; in conet-
 tua Illustrissima Dominatio in Catholica Querimonia me-
 ritas Societati laudes; psallite sapienter, id enim, & Socie-
 tatis, & vestra exaltatio est. Ut aliàs quæstionem dissolvit
 Seneca *ibidem.* *Cujus bonum est claritas? Id est laus bono*
à bonis reddita? Utrum laudati, an laudantis? Veriusque me-
qui laudat:: est & illud laudantium bonum: virtute enim
geritur: omnis autè actio virtutis bonè est:: Ita quæ, utriusque bon-
um est, merito laudari: tam me hercule, quam bene iudicasse,
iudicantis bonum est, & eius, secundum quem iudicatum est.
Nunquid iustus, qui iustitia, & habentis bonum sit, & eius,
cui à bonis furvit? Aderentem laudare, iustitia est: igitur
utriusque bonum est.

DE HONORIBVS APOSTOLICIS.

Non ergo vltro, nec ex mera liberalitate, sed ex debito iustitiæ Societatis Jesu laudes vbique terrarum decantandæ. Neque enim [ait Chryostomus homil. 14. ad Romanos] Rege suffragio suo aliquem eligente, aut honorem alieni apud omnes præconio suo decernente, audebit subditorum quisquam contradicere. Imò iam pridem legibus stabilitum est, omnes honorare teneri, quos Princeps honorat, ut per textum in l. restituenda, in fin. C. de Advocat. divers. iudicium, & pluribus scribit Calanæus in *Cathalog. gloss. Nandi*, 1. p. conf. 4. & post eum Valençuela Volazq. conj. 83 n. 16. & seqq.

Equis altior Princeps, quam Vicarius Christi Domini, qui vnum eum eo Tribunal constituit, cap. licet, cap. quanto, cap. inter corporal. de translat. Episcopi. Et ut multa breviter perstringamus, quæ ex pluribus recentis Doctoribus lib. 2. de Indiar. iure, cap. 23. scribit Solorçan. *Inter omnes mundi Principes supremum obtinet Principatum, & Monarchiam. & est maior omnibus, & vnus omnium Princeps constitutus super Reges, & Regna, Causa causarum, Dominus dominantium, omnium Dignitatum; omnia, & super omnia.*

Ergò eum à Vicario Christi Societatis e'logia diffundantur, iure ab omnibus exaltari necessum est. Vidimus Paulum III. semel, & iterum in Bulla *Regimini*, & in Bulla *Cum inter cunctas*. Societatem summis honoribus extolentem. Audiamus adhuc in Bulla *Licet debitum* anno 1549.

Ibi: *Ad Societatem verò Jesu per Nos institutam, & approbatam, cuius specimen, veluti ager fertilis, multiplices, atque vberes fructus animarum, ad summi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie verbo, & exemplo in populo Christiano.*

Julius III. in Bulla *Expõscit debitum* anno 1550. ibi: *Quapropter considerantes nihil, quod pium, sanctumque non sit*

in *ista* Societate, eiusque laudabilibus institutis, ac exemplari
 Ignitij, & aliorum sociorum Prædicatorum vita, & moribus
 reperiri, eaque omnia ad suorum, & aliorum Christi fidelium
 animarum salutem, & fidei exaltationem tendere.

Item in Bulla Sacra Religionis anno 1552. ibi: Sacra
 Religionis, sub qua dilecti filij Societatis Iesu, reiectis sæculi
 vanitatibus, gratum Altissimo præbent sub humilitatis spiritu
 famulatum, & ferventibus studijs per exempla virtutum, &
 solidam doctrinam alios ad Divina Maiestatis obsequia trahant,
 favor exposcit, &c.

Pius IV. in Bulla: Et si ex debiti, anno 1561. Ad illos
 tamen, qui sicut nomen Sociorum Iesu assumpserunt, ita opere,
 doctrina, & exemplis D. N. Iesum Christum imitari, & eius
 vestigia sequi nituntur, maioribus favoribus, & gratijs prosequendum,
 invitamur. Et infra: Attendentes quantum dicta
 vestra Societas in Ecclesia Dei hæcenus fructum attulerit, &
 quantum in futurum Deo dante, sit allatura, & propterea vos
 præ cæteris alijs Religiosis maioribus favoribus, & gratijs fore
 merito prosequendas.

Sæctus Pius V. in Bulla Innumerabiles, anno 1568.
 ibi: Innumerabiles fructus, quos benedicente Deo, Christiano
 Orbi Societas Iesu, viros litterarum præcipuè Sacrarum scientiarum
 Religione, vita exemplari, morumque sanctimoniam perspicuos,
 multorum Religiosissimos Præceptores, ac Verbi Divini etiam apud
 longinquas, & barbaras illas nationes, quæ Deum penitus non
 noverant, optimos Prædicatores, & interpretes producendo, sæ-
 licissime hæcenus attulit, & adhuc sollicitis studijs afferre non
 desistit, animo sapiens revolventes nostro.

Item in Bulla Cum indefessa, anno 1571. ibi: Consi-
 derationis intuitu perscrutamur, quantum Christiana Reip.
 utilitatem attulerint dilecti filij Presbyteri Societatis Iesu, ac
 plane conspiciamus, eos verè huiusmodi relictis illecebris, ad
 servatori suo se dedicasse, ut concultatis thesauris, quos ar
 go,
 & tinea comedit, lumbisque, paupertate, & humilitate præ-
 stantibus, non contenti terrarum finibus, usque ad Orientales, &

85

Occidentalis Indias penetraverint: ac eorum aliquos ita Domini amor perstrinxerit, ut etiam proprii sanguinis prodigi, ut Verbum Dei inibi efficacius plantarent, martyrio voluntario se supposuerint: per que eorum spiritualia exercitia etiam regna ipsa fidem Christi agnoverint, tam inibi, quam ubique terrarum charitatis, & misericordia opera exercere studeant, facere nullo modo possimus, quin eos tanquam veros p'mites in Christo per charitatem coniunctos, & benignè implectamur, & ea sibi specialia concedamus &c.

Gregor. XIII. in Bulla: Quacumque, anno 1596. Nos igitur, qui prefatos Presbyteros, ac Religiosos dicta Societatis à studijs, lectionibus, prædicationibus, confessionibus audiendis, & alijs verbi Dei ministerijs, ac pietatis operibus, quibus continuo laudabiliter incubuerunt, & incumbere non desistunt quavis ex causa distrahi, volumus, &c.

Idem in Bulla: Salvatoris, anno 1576. Sanè, ut accepimus, licet dilecti filij Presbyteri venerabilis Societatis Iesu in vinea Domini, tanquam fructifera palmites, in toto fere Orbe tam in continentis in via mandatorum Christi Fidelibus; infirmis in fide consolidandis, egrotisq; sanandis, confractis alligandis, & abiectis reducendis, ovibusque dispersis, & lupis vesperdinis, leonumque famelicis catulis in devoracionem expositis, reclamandis, & defendendis, quam etiam ijs, qui extra ovile Christi, Sacrosanctique Imperij nostri tutelam, sub ignorantia iugo, in obscuris, & tenebrosos locis, ac desertis per montuosas, ac difficiles vias aberrant, convertendis, & ad Nationes, Catholica Religione imbutas, ad immanes, barbarasque Divini cultus, politicique ornatus ignaras gentes, ferino potius, quam humano more viventes, se se extendentes, optimum, & uberrimum fructum attulerint, & in dies maiori cum felicitate afferre, cizavia extirpare, bonum semen renovare, terrasque incultas evangelico sulco, & Ecclesiastica Disciplina vomere crudere, non cessent. At dudum propter ipsius Societatis, tam utiles, tamque necessarias functiones, qua cum in Indibus, per frequentem pænitentia, & Eucharistia Sacramentis, cum ad 1-

n: f-

nstrationem, & ad eorum frequentiam sectandam, exhortationem, predicationemque, & spiritualia exercitia, ac alia Verbi Dei ministeria, tum in Collegijs, per lectiones tam bonarum litterarum, quam Philosophia, etiam, & Theologia, ad inventum sem bonis moribus, & litteris imbuendam, ex ipsius Societatis primava instituti erectione, ac Divina vocatione magno Dei beneficio, & Ecclesiae spirituali amolumento, exerceat.

Et in Bulla: *Ascendente Domino*, anno 1584. Cumque tanti laboris, & validos remiges Divina nobis Providentia preparaveris, eorum opera in superandis saevientis pelagi tempestatibus nos maxime sublevent, qui pro communi fluctuantium animarum salute propria commoda nihil pendunt, seque ad omnia discrimina exponant; in quo cum aliarum Religionum studia, tam Societatis Iesu assiduum pro Christo labor, nec non usque ad finem perseverantia promptam se ostendit: cumque prolem Catholicae Religionis valde proficuum, & ad omnia pericula, pro universali Ecclesiae subeunda paratam procreavit, aliam atque aliam à prima non d' generem, praestante gratia Dei, quotidie substituit, ut nobis eorum Alumni, per multiplices probationum gradus altius proveci, semper praesto sint, quos in rebus arduis suscipiendis fructuosos operarios asciscamus: eos autem, ut firmiter nobis opem ad praedicta navare possint, ab omni non modo iniuria, sed etiam calumnia studentis intactos conservare. &c.

Idem in Bulla: *Quanta in vinea*, anno 1578. Quanta in vinea Domini fructuosa opera Societas Iesu quotidie verbo, & exemplo in populo Christiano attulerit, continuosque labores, quos pro Divini Nominis gloria, & exaltatione Fidei Catholicae Presbyteri dictae Societatis supportant, cordi nostro provenit satisfactio, &c.

Et in Bulla *Ascendente*, rursus, ibi: *Quae omnia non immerito ab eis sunt concessa, ob egregias virtutes, & donum Societati antea a Divinitas largita, cuius praecipuus finis Catholica est Religionis defensio, ac propagatio, animarumque in Christiana vita, & doctrina profectus, gratia quoque eius vocatione*

sationis est proprium, diversa orbis partium locis, ex Romano Pontificis, seu Praepositi Generalis eiusdem Societatis directu peragere, vitamque in quavis mundi parte agere, ubi salutandorum sua opera animarum copiosior proveniens ad Dei gloriam speretur. Ad quem finem Spiritus Sanctus bona memo Ignatii Loyola Societatis ipsius institutoris, eiusque sociorum excitator, media quoque praedicationum, ac cuiuscumque ministerij verbi Dei, Doctrinaeque Christiana, & spiritualium exercitiorum, aliorum item charitatis operum, & Sacramentorum administrationis, ac praecipue poenitentiae, & Eucharistiae, horumque frequentioris usus accommodavit; ad qua sufficienter, & pro dignitate praestanda, difficultates superandas, periculaque adeunda, quibus dicta Societatis Religiosi in huiusmodi discursum, & ministerijs exponuntur, necesse est, ut ipsi talia obituri, magno virtutis, & devotionis praesidio muniantur, quod illis gratia in primis omnipotentis Dei, simulque educatio ipsa, longa item in Societate probata, necnon Regalatum, & Constitutionum observantia praestare noscuntur, &c.

Gregor. XIV. in Bulla: Ecclesia Catholica, anno 1591. In his vero Religio Societatis Iesu, quam novissimis hisce diebus Divina Providentia excitavit, adeo strenue laboravit, ac sine intermissione laborat, ut illius vel turbationem, & infirmitatem ad commune Ecclesia damnum, vel pacem, atque integritatem, ad eiusdem utilitatem maxime pertinere putemus, &c.

Paulus V. in Bulla: Quantum Religio, anno 1606. Quantum Religio Societatis Iesu in Ecclesia ad fidei, pietatis, & Religionis augmentum profecerit, & in dies magis proficiat, Nos ipsi scimus, & Christiana Respublica novit universa. Praeter ea illam diversimode perturbare, & ab incipio retardare, malis artibus humani generis hostis quotidie nititur: e contra vero illam, & in suo laudabili proposito conservare, & ad instituti ipsius puritatem, & nitorem pristinum revocandum adjuvare, &c. Nos totis viribus contendimus.

Gregor. XV. supra relatus: Sacra Aulicis Societatis Catholicis Nominis defensione, & Haereticorum exordis clarissimam.

Clemens VIII. supra etiam relatus : *Beatum de-
rum Ecclesia.*

Urbanus VIII. in Bulla *Rationi*, 1623. *Ignatius Fir-
verè, quem praelegeras Dominus, ut eorum dux foret. qui porta-
rens eius Sanctissimum Nomen coram gentibus, & p. pulis, & in-
fideles ad verè fidei cognitionem inducerent.*

Idem Urbanus VIII. in Bulla *Vota*, anno 1631. §. 3.
ibi: *Cam vero vota huiusmodi laudabilibus prædicta Societa-
tis instituta convenientia sint : Nos ad eximios, & uberes fru-
ctus, quos eiusdem Societatis Clerici in agro Dominico in dies
faciunt, considerationis nostrae dirigentes intantum.*

Alexander VII. in Bulla *Cum sicut*, anno 1657. Socie-
tatem ita honoravit : *Nos, qui vobis scimus quanto opere con-
ducant exercitia huiusmodi in dirigendis in viam Domini, & con-
firmandis in illa Christi Fidelium mentibus, devotione eorum,
qui operi ad eò pio, & salutari vacaverint, caelestium Ecclesia
Ihesaorum largitione magis incitare volentes, de Omnipotentis
Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum
eius auctoritati confisi, omnibus, & singulis Christi fidelibus
tam prædicta Societatis, aut cuiuscumque alterius Ordinis, &
Congregationis Regularibus, quam alijs quibuslibet Ecclesiasti-
cis, & laicis, qui in diebus memorata Societatis exercitia
prædicta iuxta laudabilem eiusdem Societatis consuetudinem
per octo dierum spatium quando cumque peregerint, & inter ea
temporis verè penitentes, & confessi Sacrosanctum Eucharistia
Sacramentum sumpserint, quoties id egerint, plenariam omnium
peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer
in Domino concedimus.*

Idem Alexander VII. in Bulla *In Apostolica*, anno 1659.
Sancti Nij V. vestigijs insistens Collegium Minorum
Poenitentiariorum instauravit & Societati Iesu commisit. *Pio
animarum salute, & spiritali consolatione Christi fidelium, ait
Romanus Pontif. x.*

Idem in Bulla *Debitum*, anno 1663. *Debitum Pastora-
lis Officij, quo Ecclesia Catholicae Regimini Divina dispositione
pra-*

præsidiemus, exigit, ut paternam dilectorum filiorum Presbyterorum; & Clericorum Societatis Iesu, qua ab ipsis foundationis suae primordijs in re Christiana Religionis iuvanda, promovendaque infidelium, & Haereticorum conversione, & horum pertinacia retinenda, ac iuventute litteris, & precibus maribus informanda, Christi que fidelibus in viam mandatorum, Dei dirigendis (adiuvante Domino) sedulo semper; & fructuose laboravit, ac etiam nunc strenue laborat, curam peculiari studio gerentes, illa qua prospero, felicique ipsius Societatis regimini, & progressui impedimentum adferre non videntur, e medio tollamus, & abrogemus, sicut magistra rerum experientia suadet, & nos matris & consultatione exhibita ad Omnipotentis Dei gloriam salubriter expedire arbitramur.

Et intra: Certo sciens totum sanctae huius, & nunquam satis laudatae Religionis stabilimentum in viridi instituti ipsius & decretorum super hoc in generalibus Congregationibus eiusdem Societatis editorum observantia consistere, illamque ab impugnationibus, molestijs, & calumnijs vindicare, & in sui instituti integritate, puritate, quiete, & pace conservare cupiens.

Clemens IX. in Bulla, Religiosorum, anno 1668. Societatem Iesu viris pietate Religione, sacrarum, eiusque ancillarum bonarum litterarum scientia, ac propria, alienaeque salutis studio eximie praeclaris fulgentem, singularibusque in hanc sanctam Sedem meritis conspicuam, peculiari Apostolica dilectionis affectu prosequimur. Et propterea felici illius regimini, religiosaeque tranquillitati libenter consulimus, sicut omnibus debite consideratis, pietati atque prudentiae censemus esse consentaneum.

Quid ergo ultra, de tuis honoribus praedicabimus, Societas inclita, Perillustis, Religiosissima, Triumphatrix, Eminentissima, Purpurata, omnium litterarum, & virtutum perenne simulachrum? Quod honores filij sequuntur conditionis matris; secundum quod vulgatum est in iuribus, Scilicet, quod partus ventrem sequitur: Notavit in Genes. 22.

Abulens. seu ut propius diceret eum Iuniperitis, Filij sequuntur Patrem, quoniam honores; ex l. Senatoris §. de Senator. Matrem verò quoad statum, & conditionem, ut docet Imperator in §. sed, & si quis, instituit, de ingenuis. Exultet igitur Nobilissima Suboles Tua (Societas Sancta) exultet ex sui Gloriosissimi Parentis Iguatij Cœlesti Dignitate, quam ambis, charismatum eius æmulatrix; exultet ex elevatissimo Tuo statu, & conditione.

Nihil rerum natura tam sacrum est, quod sacrilegum non inveniat, sed non ideo Divina minus in sublimi sunt, si existant, qui magnitudinem, multum ultra se positam non icfuri perant.
dixit Seneca de constantia cap. 3.

Ergo, & Catholica Querimonia, & Societas frustra impatita adversarius insultus irrisit. Insonet igitur, ut eos deterreat incessanter doctissimum, pariter acre, & disertum Querimonia classicum; dū nque Jesuiticas laudes patrie diffundit, resonet dulcis Echo, non illa, de qua Ausonius.

Aeris, & lingua sunt filia, mater inanis.

Sed Episcopalis verissimus cantus Lævini Torrentij Episcopi Antuerpenlis in Oda ad Societatem.

O grata cælo sancta sodalitas!
Rex Regum Iesus nomine quæ suo
Illustrat, exornatque toto
Ut celebri memoreris Orbe:
.... Orbe toto prorsus, & integro
Quam bellicoso dum voluit armari
Vtroque porrectum sub axe
Magnanimi reperere Iberi:
Quorum secuti turgida lintea,
Puræ sed omni mense cupidina,
Pulchro nec argento, nec auro
Nec vitidis inhiante gemmis,
Armis ut illi sceptrâ potentium
Fregere Regū fluminaq; & lacus

Portusque, vicinasque gentes
Indomito subiere ferro.
Sic vos inermes, impavidi tamen
Casta inferentes indignis sacra
Hæc impios cultus, & omnem
Barbaricæ pepulistis arte.

Et post plura:

Nec de receptis gloria Barbaris.
Est maior illa, quæ domiti dabit
Caluque, Lutheriq; & omnes
Collusos simul impiorum.

Fremat superbi, nec teneant minas
Bellumque, caedesq; & rabię parę
Causãq; quã ins damnat aequũ
Si velitis tucantur armis.
Vos ista prudens simplicitas, beat
Morata. se se nec levis efferens,

Defendet in sentes. At ipse.
Se rabidus mali perdet hostis.
Qui quo cruentus sciverit magis
Plus inde damni cõperet, vidēs
Viciße, quos victos putarat,
Et cineri super esse vires.

Dissecuimus iam linguas adversariorum (Illustrissime Pria-
ceps) diximus: Catholicam Querimoniam
declamavimus.

17

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second section of faint, illegible text.

Third section of faint, illegible text.

Fourth section of faint, illegible text.

Fifth section of faint, illegible text.

Sixth section of faint, illegible text.

Seventh section of faint, illegible text.

Eighth section of faint, illegible text.

